

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

'Blijf in contact'
MONA KEIJZER

Zij aan zij tegen corona

*'Wat betekent
vrijheid voor jou?'*

**OP PAD MET FERD,
HUGO & WOPKE**

Raymond Knops over digitalisering

Het spoor van de bevrijding
ANK BIJLEVELD

*75 jaar
vrijheid*

Redactioneel

75 jaar vrijheid. Herdenken en vieren. 4 en 5 mei wisselen elkaar af. Twee dagen waarop de vlaggen wapperen. Halfstok, om stil te staan en te herdenken. In top, om blij te zijn en het geschenk van vrijheid te vieren.

'Vrijheid is niet vanzelfsprekend en het is ook niet gratis', aldus minister Ank Bijleveld. De coronacrisis overschaduwde de geplande activiteiten voor 75 jaar bevrijding. Door de maatregelen geven wij een stukje vrijheid op om veiligheid en vrijheid te winnen. We spreken onze dank en bewondering uit voor onze bewindspersonen die, samen met de overige leden van het kabinet, continu in touw zijn om ons land door deze crisis te leiden.

Hartverwarmende, verbindende initiatieven ontstaan deze periode in de samenleving, ook binnen het CDA. Wat is het mooi om te zien hoe mensen elkaar helpen. Zij aan zij.

Ieder op onze eigen plek kunnen wij stilstaan bij 75 jaar bevrijding. Onze vlag laten wapperen, herdenken en vieren. We kunnen daarin één zijn, ook nu.

Veel leesplezier en blijf gezond!

p.s. Het ledenblad heeft een nieuwe 'look' gekregen. Wij zijn er trots op en hopen dat u ervan geniet. Hierbij een groot compliment aan onze vormgever Mirella. Chapeau!

75 JAAR VRIJHEID

COLOFON

APRIL 2020

Jaargang 16
Nummer 1

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt drie keer per jaar verspreid in een oplage van ruim eenhalf miljoen duizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever CDA Bureau,
Postbus 30453, 2500 GL Den Haag
070 3424998
redactie@cda.nl
cda.nl

Hoofdredactie Thijn van Veghel

Eindredactie Ymkje van 't Riet

Redactie Jacques Broeze, Bas van de Jurg, Verbeke/Gerrits, Jolien Mulder-Fransz, de Raaij-Maack, Bert Smitsveld en Boudin Tisserot

Verantwoordelijke uitgever

Redactie ANP (Kees van 't Hart), Wanda Beekman, Jet Dekkers, Yllego Bink, Leonard Wolter

Druckwerk Redactiekantij BDU,
Marconistraat 29, 3771AM Barneveld

Voor informatie over uw lidmaatschap van het CDA kunt u contact opnemen met de CDA ledenraad, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag of per e-mail via leden@cda.nl

Het ledenblad van de CDA wordt verspreid door de landelijke afdelingen van het CDA en de lokale afdelingen in CDA-rij en bezocht door het publiek. Het ledenblad mag daarom niet op andere wijze worden verspreid zonder toestemming schriftelijk van de uitgever. De redactie aan het verantwoordelijk worden gesteld voor ingezonden bijdragen beschikt over of niet. CDA.nl wordt gebruikt op internetdiensten, houwt papier en verzonden in natuurvriendelijke afbreukbaar p.a.-folie.

Tussen het drukken en verspreiden van het ledenblad zitten ongeveer 10 dagen, waartoe het kan zijn dat de actualiteit ons inhaalt. Daarvoor graag uw begrip.

INHOUDSOPGAVE

- 3 Column Pieter Heerma
- 4 Zij aan Zij
- 6 Het spoor van de bevrijding
- 8 Op pad met Ferd, Hugo en Wopke
- 11 Blijf met elkaar in contact
- 12 Leave no man behind
- 13 Column Esther
- 14 Hoe huisvesting ook Anders kan
- 16 Samen op weg naar 2021
- 18 De Uitgangspunten van... Sywert van Lienden
- 19 Column Mirjam
- 20 Solidariteit in de praktijk
- 21 De Pluim van Ploum
- 22 Wat betekent vrijheid voor jou?
- 24 Vrouw en politiek
- 27 Koken met Joba
- 28 Partijnieuws
- 31 Puzzel
- 32 Gedicht 4 & 5 mei

COLUMN Pieter

Pieter Heerma is fractievoorzitter Tweede Kamer

We leven met elkaar in lastige tijden. Ouderen worden afgesloten van hun dierbaren, die het leven voor hen juist zo waardevol maken. Ouders worstelen met thuiswerken, terwijl ze ook lesgeven aan hun kinderen. En iedere ochtend gaan er mensen op weg naar het ziekenhuis, de kinderopvang en de supermarkt om ons land draaiende te houden.

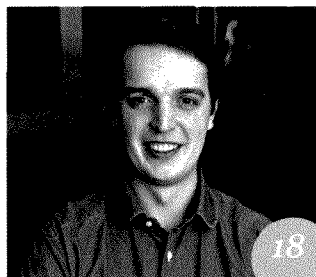
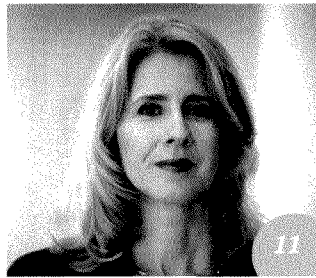
Juist in deze donkere dagen van onzekerheid en verdriet, vallen al de lichtpuntjes op. Want in een tijd waarin er gevraagd wordt letterlijk afstand van elkaar te houden, vindt figuurlijk het tegenovergestelde plaats. Mensen helpen elkaar massaal.

Studenten passen op kinderen van ouders die onmisbaar zijn op hun werk. Er wordt gezongen voor de ramen van verzorgingstehuizen. Duizenden vrijwilligers kloppen aan bij het Rode Kruis en gepensioneerde verplegers melden zich onder het mom van 'voor iemand zorgen verleer je niet'. We doen boodschappen voor elkaar, bellen met dat ene familielid dat vaak alleen is en zijn creatief in elkaar een hart onder de riem steken.

Zo groeide de afgelopen weken het besef dat als de nood echt hoog is, we het met elkaar moeten doen. Dat de samenleving niet alleen van de hardste schreeuwers of de kleinste minderheid is, maar van ons allemaal. Het zijn die momenten waarop de mens pas echt door heeft dat hij tot zijn recht komt in relatie tot een ander.

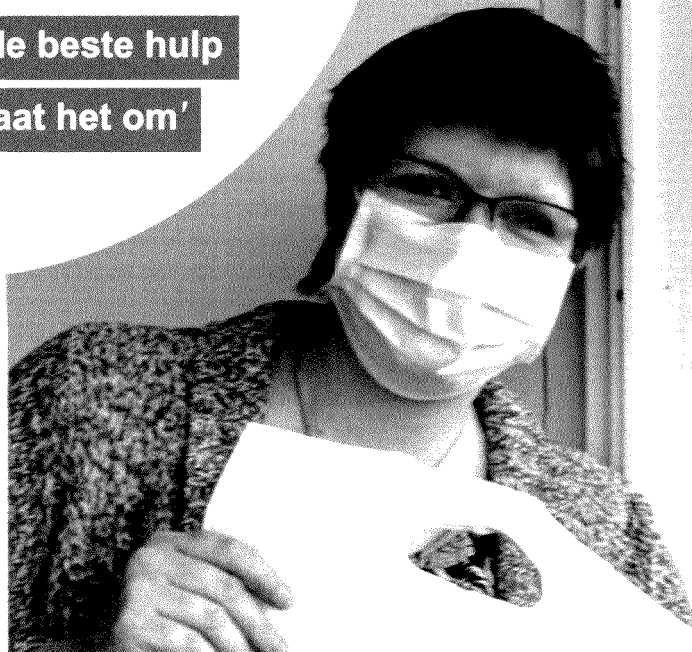
In zware tijden komt het beste in mensen naar boven. We willen namelijk heel graag het goede doen, maar weten niet altijd wat het goede is. De mens is niet gemaakt om rustig af te wachten tot het allemaal voorbij is, de mens is gemaakt om een steentje bij te dragen.

We zien en voelen een warmere samenleving. Waar we pal achter de mensen staan die ons land nu draaiende houden en naast de mensen die moeite hebben om mee te komen. Een samenleving waarin we niemand in de steek laten. En, het is die samenleving die we met elkaar moeten vasthouden, ook als we deze crisis hebben doorstaan.

ELKAAR HELPEN

Zij aan zij

'Alles voor de beste hulp**want daar gaat het om'**

#ALSJIJZORGTPASIKOP

'De impact van de coronacrisis op onze samenleving, ons land, op de wereld is enorm. Tegelijkertijd zien we dat deze crisis een ongekennde energie losmaakt in onze samenleving. Iedereen wil graag iets doen voor ouderen en kwetsbare mensen die noodgedwongen thuis zitten', aldus Derk Boswijk, fractievoorzitter van het CDA Provincie Utrecht.

Zo kwamen Vincent van Voorden, Simone Borgstede, Hendrik Wienen, Job van Meijeren, Adriaan IJselstein en Derk Boswijk zondag 15 maart op het idee om een platform op te zetten, waar vraag en aanbod van hulp gekoppeld worden. Mensen die hulp nodig hebben, bijvoorbeeld bij het doen van boodschappen, het halen van medicijnen of het vinden van een oppas en mensen die graag hun hulp willen aanbieden worden met elkaar in contact gebracht.

'Binnen enkele uren nadat het idee was ontstaan ging de website alsjijzorgtpasikop.nl live en begonnen we deze diensten aan te bieden in de gemeente Zeist', zegt Boswijk. 'Ondertussen gebruikten we ons CDA netwerk om te zorgen dat het platform landelijk kon worden gebruikt. Die avond gingen de eerste 4 provincies live en werden al de eerste mensen uit de brand geholpen.' Binnen 24 uur meldden meer dan 500 vrijwilligers zich aan, bezochten 10.000 mensen de website en hielpen tientallen CDA'ers met het koppelen van vrijwilligers aan mensen die hulp nodig hadden. 'Het initiatief liep zo voorspoedig, dat wij bij het live gaan van coronahelpers.nl op 16 maart meteen onze krachten gebundeld hebben. Bij coronahelpers.nl helpen professionele organisaties met de bundeling van vraag en aanbod. Alles voor de beste hulp, want daar gaat het om.'

Boswijk: 'Leerpunten van dit initiatief? We zijn een enorm energieke partij, goede initiatieven hebben geen lange voorbereiding nodig en het enthousiasme van CDA'ers was bepalend voor het succes. Dit had geen andere partij kunnen organiseren!'

ANK BIJLEVELD
*'Vrijheid is niet
vanzelfsprekend
en het is ook
niet gratis'*

INTERVIEW
ANK BIJLEVELD

Het spoor van de bevrijding

Al 75 jaar mogen wij in vrijheid leven.

Een groot geschenk om dankbaar bij

stil te staan met minister Ank Bijleveld.

Tekst Ymkje van 't Riet

Fotografie ANP KOEN VAN WEEL

We zijn vorig jaar al begonnen met de herdenking van de bevrijding. In augustus 2019 vond de nationale aftrap van bevrijding van Nederland plaats in Terneuzen. Met ons Koningspaar, het Belgische Koningspaar en mijn ambtgenoten uit diverse landen. Met aandacht voor wie de veteranen zijn die ons bevrijd hebben', zegt Bijleveld. 'Vanaf augustus hebben we het spoor van bevrijding verder gevolgd. Op 29 oktober was ik samen met de Koning en de Poolse president in Breda, om stil te staan bij de betekenis van Poolse soldaten bij onze bevrijding.' Er zijn sinds augustus verschillende herdenkingen gehouden. Van 4 april tot 5 mei zou eigenlijk het slotstuk van de herdenkingen en activiteiten zijn. 'De geplande Vrijheid-express is stilgelegd. Bussen zouden door het hele land gaan om vrijheidsmaaltijden te organiseren. Een plaats van ontmoeting, waar met mensen en veteranen gesproken kon worden over het belang van vrijheid. De Vrijheid-express zou eindigen op 4 mei met de dodenherdenking en op 5 mei de viering van bevrijdingsdag.'

SPREKEN MET DE MANNEN VAN TOEN

Ook in Europa wordt 75 jaar vrijheid herdacht. 'Ik vond het heel indrukwekkend om bij de Europese aftrap van 75 jaar bevrijding in Arronanches en Omaha Beach te zijn. Om te spreken met de mannen van toen, die nu 95 jaar zijn, om te horen waarom zij het belangrijk vinden dat we herdenken. Dat blijf ik ook deze maanden doen om de boodschap wel over te brengen', vervolgt Bijleveld. 'Engelandvaarder Rudi Hemmes, ook aanwezig in Arronanches, gaat nog steeds langs basisscholen om te vertellen over de oorlog, over wat het betekent om niet naar school te kunnen. Vrijheid is niet vanzelfsprekend en het is ook niet gratis. Daar ligt gelijk een koppeling met de situatie nu. Door de beperkende maatregelen kunnen we niet zomaar naar buiten of naar school. We zien nu pas in het klein wat dat betekent. De geallieerden hebben gevochten en stierven om ons te bevrijden, en onze soldaten doen dat nog steeds in allerlei landen in de wereld. De veiligheid in de wereld is onvoorspelbaarder geworden. Je ziet hoe belangrijk vrijheid is en wat beperking van vrijheid voor mensen betekent, terwijl we nu gewoon vrij zijn. We geven een stukje vrijheid op om weer veiligheid te krijgen en uiteindelijk weer vrijheid te winnen. Ook in deze tijd van crisis ondersteunt de krijgsmacht hierbij.'

BLIJVEN HERDENKEN

'Het is natuurlijk ontzettend zuur dat alle herdenkingen en evenementen in het kader van 75 jaar bevrijding in de komende periode moesten worden afgelast. Bij alle evenementen die al zijn geweest, konden de veteranen nu nog komen en kunnen zij hun verhaal doen, over 5 jaar zijn deze mannen 100. Ik heb zelf met Engelse, Poolse, Amerikaanse en Canadese veteranen gesproken over operatie Market Garden, hoe indrukwekkend dat was, dat zal over 5 jaar wellicht niet meer mogelijk zijn.'

Het is belangrijk ook in deze tijd hierbij stil te blijven staan en te blijven herdenken. Er moet over nagedacht worden, ook regionaal en lokaal, toch aandacht hieraan te geven. Te kijken of er activiteiten kunnen worden verzet. 'De muziekkorpsen van defensie zullen hun speciale programma's later opvoeren. Het is ontzettend belangrijk om te blijven herdenken. Bij defensie zeggen we: 'Wij beschermen wat ons dierbaar is'. We moeten aandacht blijven besteden aan grondwettelijke vrijheden.'

NATIONALE OPERATIES

In de huidige crisis zorgt defensie ook voor het instandhouden van veiligheid en vrijheid. Op basis van de grondwet is ondersteuning van civiele autoriteiten bij

bestrijding van een crisis een taak van de landmacht. Bijleveld: 'Op dit moment ondersteunen we op allerlei terreinen. Defensie ondersteunt het patiënten coördinatiecentrum in Rotterdam. Planners kijken daar naar de verspreiding van patiënten door het land. Puzzelen met schaarste vragen, dat wordt ook geleerd op missies. Artsen en verpleegkundigen worden ingezet, beademingsapparaten uitgeleend en calamiteitenhospitaal is open voor IC plekken. Maar er gebeurt vanalles: opvang van asielzoekers, vervoeren van spullen, logistieke ondersteuning in de nationale crisis. Ook worden militairen teruggehaald van missie omdat er momenteel geen trainingen gegeven kunnen worden. In Litouwen, een brandhaard van corona, is de missie stilgelegd.'

In het dagelijks werk van Ank Bijleveld zijn de beperkende maatregelen ook voelbaar. Een surrealistische, vreemde situatie waarin gekeken wordt wat van afstand gedaan kan worden. 'Iedere ochtend is er crisisoverleg en bij de dagsluiting kijken we hoe het gaat. Ik neem deel aan de ministeriële crisiscommissie. We kijken wat goed gaat en waar we nog meer kunnen leveren of ondersteunen. Werkprocessen veranderen, een deel van de mensen werkt thuis. We houden ons aan de RIVM regels. We houden geen groepsvergaderingen, beveiligde vergaderingen worden in het operatiecentrum gehouden. Er worden veel geheime dingen besproken, het moet ook veilig zijn en dat is best lastig. Maar het is niet anders.'

VEERKRACHT

Na de bevrijding toonde Nederland veel veerkracht. Ook nu ontstaan veel mooie initiatieven in de samenleving. 'We leven in een samenleving waar mensen heel betrokken zijn op elkaar. Mooi om te zien hoe mensen elkaar helpen. We moeten het altijd samen doen, dat gold in de oorlog ook. Er zijn mensen die een keuze moeten maken om voor je op te komen. Dat geldt ook in deze tijd. Omzien naar elkaar is heel belangrijk.'

STILSTAAN BIJ DE BEVRIJDING

Herdenkingen en evenementen zijn afgelast, maar we kunnen wel op onze eigen plek stilstaan bij 75 jaar vrijheid. Bijleveld: 'Denk na hoe en wanneer je eigen woonplaats is bevrijd en sta daarbij stil. Wees je even bewust dat 75 jaar nog niet zo lang geleden is. Ik kan er met mijn eigen ouders nog over praten. Praat er als het kan met je ouders of opa en oma over, dat kan in deze tijd ook via telefoon of via facetime, pas dan weet je echt wat het is om vrij te zijn. Probeer de verhalen uit die tijd te lezen. Er is nu gelegenheid om je erin te verdiepen. Het verhaal moet door blijven klinken.'

SOCIAL MEDIA POSTS

Op pad met Ferd, Hugo & Wopke

Het leven van Ferd, Hugo en Wopke tijdens de crisis via social media posts

De coronacrisis betekent een volstrekt unieke situatie voor ons land. Het raakt niet alleen onze persoonlijke levens maar ook de lokale economie en bedrijvigheid drastisch. Onze CDA-bewindspersonen zijn dag en nacht in touw. Alles om het coronavirus te faseren en overmatige druk op de ziekenhuizen te voorkomen. Ank, Mona en Raymond komt u elders in het blad tegen. Het leven van Ferd, Hugo en Wopke tijdens de crisis brengen wij via een serie social media posts in beeld.

De belangrijkste boodschap blijft: we moeten volhouden. Alleen samen komen we deze tijd door. Alleen samen houden we dit vol! Zij aan zij tegen corona.

Volg onze bewindspersonen via:

Instagram wopke_hoekstra

Instagram hugodejonge

Instagram monakeijzer

Instagram raymondknops

Instagram ferd.grapperhaus

Facebook WopkeHoekstraCDA

Facebook hugodejongeVWS

Facebook MonaKeijzer

Facebook raymondknopscda

Twitter WBHoekstra

Twitter hugodejonge

Twitter MonaKeijzer

Twitter RaymondKnops

Twitter ferdgrapperhaus

Twitter MinBijleveld

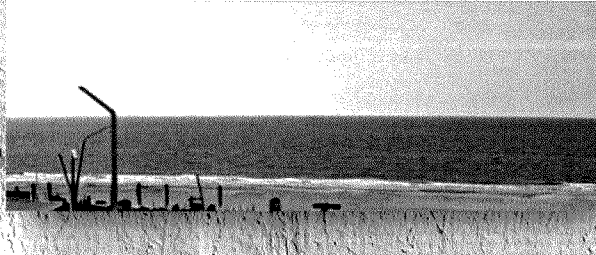
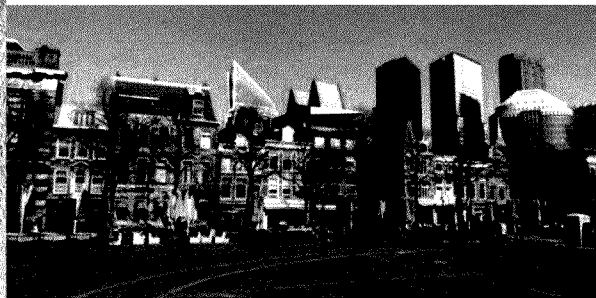

Wopke Hoekstra

Het Plein in Den Haag en het strand zijn normaal op zonnige zoals deze overvol.

Trots op Nederlanders dat ze hun best doen om de verspreiding van het #coronavirus tegen te gaan!

Het is vooral ook zaak dat we dit blijven volhouden door ons te houden aan adviezen van experts: zoveel mogelijk thuis blijven en overal en altijd 1,5 m afstand te houden.

Hugo de Jonge

Ook in de gehandicaptenzorg zorgt #corona voor beperkingen. Bij ASVZ in Sliedrecht zag ik hoe ingrijpend het is als er even niet geknuffeld kan worden of als bezoek niet mogelijk is. Hulde voor de mensen in de zorg die nieuwe manieren vinden om liefdevolle zorg te blijven geven.

#coronavirus

#covid19

Hugo de Jonge

Vreselijk om te zien hoe het **#coronavirus** in zo'n korte tijd zoveel slachtoffers heeft gemaakt op **Zorgcomplex Nieuw-Rijnsenburgh** in Sommelsdijk. Dat raakt de families, de gemeenschap op het eiland Goeree-Overflakkee en natuurlijk ook de zorgmedewerkers enorm. Tegelijkertijd ben ik ook onder de indruk van de doortastendheid waarmee zorginstelling **CuraMare** de uitbraak te lijf is gegaan. Dankzij die inzet is er nu weer sprake van een beheersbare situatie.

Ferd Grapperhaus
@ferdgrapperhaus

Beste Mark @MinPres,

Je zegt bij @NOS dat je mijn coupe overweegt als het lang duurt want daarvoor hoef je niet naar de kapper:

nos.nl/l/2329298

Nou, dit was mijn coupe na een wereldreis in 2015. Vier maanden geen dagelijkse scheerbeurt. Succes ermee!

Groet Ferd

Ferd Grapperhaus
@ferdgrapperhaus

In het Vondelpark mee op de fiets met @politie. Druk, iets te druk, maar wel: vrijwel iedereen houdt zich aan de regels. Blijf elkaar de ruimte geven. Ga alleen naar buiten voor een frisse neus. En geef morgen dan weer anderen de kans om even naar het park te gaan!

#alleensamen

Hugo de Jonge

Gaat dus prima zo.

- 👉 kappersspullen lenen
- 👉 je vrouw en dochter lief aankijken
- 👉 facetime instructie kapper
- 👉 knippen maar
- 👉 tikkie betalen

Klaar. Veel dank kapper Ismaël!

#supportyourlocals is op de Kaap

Wopke Hoekstra

In deze tijden zijn we allemaal veel aan het #thuiswerken. Dat is een beetje wennen en improviseren voor iedereen, of je nu wel of geen kinderen hebt. Zelf ben ik overigens ook nog regelmatig op het ministerie te vinden. Hoe gaat het bij jullie?

De medische boeken die je achter mij ziet zijn trouwens van mijn vrouw Liselot die huisarts is.

Die net als velen in de zorg dag en nacht in touw is in de strijd tegen corona.

Ik heb enorm respect voor hen allen.

Zet hem op de komende tijd en stay safe! Alleen samen krijgen we Corona onder controle.

#thuiswerken

#Thuiswerkenvoornederland

#werkprivebalans

Ferd Grapperhaus

@ferdgrapperhaus

In deze dagen waarin iedereen binnen blijft, is aandacht voor ontheemde mensen extra hard nodig. Bij het @Legordesheils zorgen ze voor iedereen die geen veilig thuis heeft. Zoals Caio. Hij vindt langzaam zijn weg. En komt dankzij zijn begeleiders verder in deze tijd. #alleensamen

Wopke Hoekstra

Een lange, intensieve maar ook constructieve Eurogroep gehad over deze zware #coronacrisis die al onze landen raakt. Tegelijkertijd is het te vroeg voor een totaalpakket. Dit is in de eerste plaats een gezondheidscrisis. Het is daarom belangrijk dat Europa hier extra geld voor vrijmaakt.

NL was, is en blijft tegen #Eurobonds, omdat we daarmee risico's in Europa vergroten ipv verkleinen. Behalve onverstandig is het ook niet redelijk; NL zou in dat geval voor de schulden die anderen maken garant moeten staan. De meerderheid van de eurozonelanden steunt deze lijn.

Over de inzet van het ESM is nog geen overeenstemming. Het ESM is het ultieme redmiddel voor als een land in ernstige financieel-economische problemen dreigt te komen. NL is bereid om in deze uitzonderlijke omstandigheden het ESM te gebruiken voor medische kosten van corona.

Voor zover het ESM gebruikt wordt voor economische steun, vinden we het verstandig om een koppeling te maken met het nemen van economische maatregelen.

We blijven in gesprek met elkaar, want deze crisis moeten we samen aanpakken.

'Ga het gesprek aan en kijk wat er mogelijk is'

MONA KEIJZER *'Blijf met elkaar in contact'*

Tekst **Barend Tensen**
Fotografie **Martijn Beekman**

Als staatssecretaris van Economische Zaken rust er in tijden van coronacrisis een zware taak op de schouders van Mona Keijzer. 'Heb je stress? Vragen mensen weleens. Ik heb vooral pijn in mijn buik van al die mensen die ziek zijn, geliefden verliezen en ondernemers die zich zorgen maken om hun personeel en hun levenswerk.'

'We moeten het samen doen'

De dagen zien er voor haar anders uit. 'Ik voer overleg via telefoon en videoconferenties. Ik ben wel bijna elke dag in Den Haag, maar op het ministerie is slechts 20% aanwezig. Ook wij proberen zoveel mogelijk thuis te werken. Nu blijkt dat we inderdaad sociale wezens zijn. Als iemand zich ooit zorgen heeft gemaakt dat we worden overgenomen door computers... We kunnen het niet eens helemaal af zonder telefoon, want we missen lichaamstaal, gezichtsuitdrukkingen en net even die lichte verandering in de stem van mensen die vaak verloren gaat in de toch een beetje blikkige gesprek-

ken. Het is echter noodzakelijk om ervoor te zorgen dat we niet allemaal tegelijkertijd ziek worden.'

MAATREGELEN VOOR ONDERNEMERS

Het kabinet presenteerde vrij snel regelingen die aangrijpen op verschillende kosten die ondernemers hebben. 'We kijken naar wat nodig is.' Veel, maar niet alles staat in het teken van het virus. 'We zijn nog hard bezig met de franchisewet, die de machtsbalans tussen franchisegevers en franchisenemers verbetert. In deze crisis wordt die wet voor franchisenemers in detailhandel eigenlijk alleen maar belangrijker. Het komt in een wat feller, acuter licht te staan.'

Bezorgd: 'Hoe langer dit duurt, hoe groter de economische consequenties zijn. Daarom zijn Eric Wiebes en ik ook bezig met de zogenaamde 1,5 meter samenleving. Hoe kunnen we onze samenleving zo veel mogelijk door laten gaan met inachtneming van dat wat nodig is ter bestrijding van het virus?'

SOLIDARITEIT

'Wat je nu heel mooi ziet is solidariteit: we moeten het samen doen. Dat morele appèl uit ons gedachtegoed is

zo vanzelfsprekend voor mij. Dat maakt het ook gemakkelijker om bijvoorbeeld tegen een vastgoedeigenaar te zeggen dat hij zich nu niet stijf aan contracten moet houden. Ga het gesprek aan en kijk wat er mogelijk is. Want de huurder van je pand kan weleens de laatste huurder van de komende 2, 3 jaar zijn. Wees daar zuinig op.'

MET ELKAAR

Een boodschap? 'Blijf met elkaar in contact', komt het eerste in haar op. 'Kijk wat mogelijk is. Blijf zoveel mogelijk thuis, maar je mag een ommetje maken. Houd je dan aan de voorschriften. Koop lokaal, dan behouden we onze lokale ondernemers, om het na de crisis weer gezellig te maken in onze straten.' Over thuiswerken: 'Volgens mij heeft iedereen die thuis werkt, met kleine kinderen, pubers, of kwetsbare vaders en moeders, al eens een moment gehad dat je het even niet meer ziet zitten. Maar dan kijk je elkaar aan. Je zet je schouders eronder, je accepteert dat af en toe iemand iets zegt dat wel verklaarbaar maar niet zo fijn is en je gaat weer verder met elkaar. Want je zult het met elkaar moeten doen.'

RAYMOND KNOPS, MINISTER
VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES

Leave no man behind

LEAVE NO MAN BEHIND Dit was een van de belangrijkste lessen uit mijn tijd bij defensie. Een eeuwenoud motto dat nog altijd vol betekenis is. We communiceren in Nederland steeds meer digitaal en dat heeft een grote invloed op onze levens. Veel mensen zien dat als positief, maar voor veel anderen gaan deze ontwikkelingen te snel. Naar schatting 2,5 miljoen mensen hebben moeite om mee te komen. Gebruik van digitale apparaten zoals een computer of smartphone (mobiele telefoon met computermogelijkheden) of tablet (een mobiele computer in de vorm van een plat scherm) is voor hen een uitdaging. Voor deze mensen zet ik mij samen met de collega's in het Kabinet extra in. *Juist in deze tijd van de coronacrisis zijn er minder mogelijkheden voor persoonlijk contact.* De digitale weg biedt hier uitkomst. Via Facetime of whatsapp houden we contact met een kleinkind of een studerende zoon of dochter. Zo houden we oog voor elkaar. Ik vind het zo mooi dat veel ouderen - die niet opgegroeid zijn met een smartphone of tablet - nu de tijd nemen om zich deze digitale vaardigheden eigen te maken, bijvoorbeeld bij trainingen georganiseerd door KBO-PCOB. Tijdens verschillende werkbezoeken heb ik mogen ervaren welke wereld er voor hen open gaat wanneer zij met zelfvertrouwen een tablet gebruiken na een (door vrijwilligers georganiseerde) Ipad-training. De blijdschap als het lukt is onbetaalbaar. Vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zet ik in op de ondersteuning van deze trainingen. Zodat iedereen mee kan doen en niemand achterop raakt. De uitdaging is groot en deze kunnen we niet aan zonder de inzet van vrijwilligers en maatschappelijke organisaties. We werken hierbij ook actief samen met bedrijven en maatschappelijke partners. en Koninkrijksrelaties een mooi georganiseerde dag zijn we er niet. Als kabinet moeten we duidelijke taal gebruiken in onze communicatie, en zorgen dat onze overheidswebsites eenvoudig toegankelijk zijn voor iedereen.

Ik heb een verzoek aan u: gaat de digitale wereld voor u te snel, geef u dan op voor een cursus of vraag een bekende om hulp. Bent u juist goed thuis in de digitale omgeving, probeer dan eens iemand te helpen. De digitalisering kan ons juist in moeilijke tijden dichterbij elkaar brengen. Meedoen aan een cursus of heeft u tips? Mail naar *postbus.stasbzk@minbzk.nl*

COLUMN *Esther*

*Volg Esther de Lange
via [estherdelange.nl](https://www.estherdelange.nl)*

Als de apotheek 'nee' moet verkopen

'Polisvoorwaarden en medicijntekorten, daar kan uw apotheekteam niks aan doen', las ik op een poster van #doeslief bij een bezoekje aan de apotheek. De afgelopen jaren zijn er steeds meer geneesmiddelen niet leverbaar. Waar het tekort aan geneesmiddelen in 2004 nog onder de honderd lag, waren er in 2019 maar liefst 1492 geneesmiddelen niet beschikbaar. Dat betekent niet altijd dat de apotheker je met lege handen naar huis stuurt; die probeert het beste te halen uit de beschikbare alternatieven, maar dat is niet altijd een ideale oplossing. Patiënten moeten erop kunnen vertrouwen dat ze goede en betaalbare toegang hebben tot medicijnen. Een tekort aan medicijnen is wel het laatste waar een zieke zich zorgen over moet maken. Hierbij is de politiek samen met de industrie en zorgverzekeraars aan zet. Steeds meer zijn we afhankelijk van een beperkt aantal leveranciers van medicijngrondstoffen van buiten Europa, met name China en India. Dit maakt niet alleen de keten maar ook de productkwaliteit enorm kwetsbaar. Nu de fabrieken en transport in China grotendeels plat liggen, heeft India haar export van generieke medicijnen zoals Paracetamol flink moeten beperken. En daarmee blijkt goedkoop helaas regelmatig duurkoop. De noodzaak om te zorgen voor strategische voorraden, meer groepsaankopen en meer eigen productie in Europa is nu hoger dan ooit. Om te voorkomen dat je tegen elkaar wordt uitgespeeld trek je als EU daar beter samen in op. Vanuit de EVP-fractie in het Europees Parlement trek ik, samen met een Franse en Ierse collega, de kar om dit probleem hoog op de agenda te zetten. Dit probleem is dan ook niet van vandaag op morgen opgelost. Gelukkig zien ook andere fracties, die zich in eerste instantie niet bij ons initiatief aansloten, nu wel de noodzaak om als Nederland en Europa minder afhankelijk te worden van anderen voor medicijnen en materiaal - zeker in crisistijd. Naast het bijstaan van de landen in hun strijd tegen het coronavirus worden er in de EU ook lessen getrokken voor de toekomst. Minder afhankelijkheid, eigen voorraden en eigen productiecapaciteit horen daar zeker bij. En tot die tijd sluit ik me aan bij de oproep om de frustratie niet op het apothekerspersoneel of de mensen in de zorg te uiten. Die hebben we nu harder dan ooit nodig en danken we uit de grond van ons hart.

INTERVIEW MET
JOHAN VAN RENSELAAR
*Gezonde winst
met maatschappelijk
belang verenigen op
de woningmarkt*

Tekst Barend Tensen

**JOHAN VAN
RENSELAAR**

*'Wij proberen
altijd de
verbinding
te zoeken met
de buurt'*

De woningmarkt zit al een tijdje op slot. De wachtlijsten zijn hoog en de doorstroming gaat te traag. Maatschappelijk rendement lijkt naar de achtergrond verdreven. Johan van Renselaar is partner bij Anders Invest. Een investeringsmaatschappij met een Fonds gericht op MKB-bedrijven en een Fonds dat actief is op de woningmarkt en gezonde winst met maatschappelijk belang probeert te verenigen.

Anders Invest is gevestigd in Villa Anderstein in Maarsbergen, op de grens van de Gelderse Vallei en de Utrechtse Heuvelrug. Johan ontvangt mij op het prachtige landgoed, dat in

bezit is van de erfgenamen van Hendrik Van Beuningen, directeur van de Steenkolen Handels Vereniging begin 20e eeuw, die het ooit kocht. Van Renselaar: 'We komen hier jaarlijks met al onze directeuren samen. Laatst kwam er na afloop een directeur naar me toe en zei: joh Johan, we hebben het de hele dag niet over geld gehad. Dat is precies wat we beogen. We sturen veel meer op andere waarden.'

WAARDE VOOR DE LANGE TERMIJN

Hij vertelt verder: 'We zijn begin 2015 met drie mensen begonnen, allen afkomstig uit het zakenleven. Op een gegeven moment waren we het jachtige van de korte termijn en de beurskoersen zat. We wilden voor de langere termijn waarde toevoegen aan bedrijven en zijn een investeringsbedrijf begonnen, in eerste instantie

gericht op MKB-bedrijven in de maakindustrie. Jan Peter Balkenende was nog bij de aftrap. Hij werd ook aangesproken door onze normen en waarden. Dat is een succes geworden, we hebben inmiddels een fonds met 18 bedrijven.'

'HOE ZIT JE IN DE WEDSTRIJD?'

Anders Invest heeft ondernemers en oud-ondernemers achter zich staan die de coöperatie hun geld toevertrouwen. Van Renselaar: 'We kennen de ruim 200 investeerders persoonlijk; dat gaat vaak via een warme introductie, waarop altijd een keukentafelgesprek volgt. Dan kijken we hoe ze in de wedstrijd zitten. Soms gebeurt het ook gewoon dat een investeerder wordt afgewezen omdat zij te veel met rendement bezig zijn en te snel geld willen verdienen. Dat past niet bij ons.'

CHRISTELIJKE WAARDEN

Het coöperatieve Huurwoningen Fonds is in ruim 2 jaar gegroeid naar meer dan 500 huishoudens. 'Investeerders zeggen tegen ons: wij willen dat jij werkt aan het versterken van sociale cohesie onder huurders. Dat is waarom wij bij jou investeren.' Waardevol in plaats van waarde vrij opereren? 'Zo had ik het nog niet bekeken, maar zo zou je het kunnen zien.'

Zijn christelijke achtergrond speelt hierbij een belangrijke rol. 'Alle zes investeringspartners hebben een christelijke achtergrond. Dat hoeven we niet op de gevel te zetten, maar werkt wel door in de manier waarop we opereren. Altijd op basis van wederkerigheid: een ander behandelen zoals je zelf behandeld wil worden met respect voor wederzijdse belangen. Uiteindelijk zul je de talenten die je hebt moeten inzetten. De kernvraag is: ten nutte waarvan?'

'Een ander behandelen zoals je zelf behandeld wil worden met respect voor wederzijdse belangen'

De combinatie van een gezond rendement nastreven maar anderzijds ook helpen met de grotere problematiek in Nederland, spreekt ons aan. We proberen verschillende partijen onderling te verbinden. Daar geniet ik van.' Zo gaan zij in de nabije toekomst ook een zorgvastgoed-

fonds oprichten. 'Dat richt zich op zorgpartijen die, gezien hun 'zorghart', wel heel goed zijn in exploitatie en zorg verlenen maar minder bedreven in 'de stenen' zal ik maar zeggen, dus de gebouwen. We hebben ons daarnaast ten doel gesteld dat huurders van onze panden zich niet eenzaam hoeven te voelen. Het percentage eenpersoonshuishoudens in Nederland gaat naar 42%. Het kan niet anders dan dat daar eenzaamheid bij zit. We willen faciliteiten creëren waardoor mensen elkaar op een natuurlijke manier ontmoeten. Zo realiseren we onder andere gemeenschappelijke ruimtes in onze panden.'

GEMEENSCHAPSVORMING

Gemeenschapsvorming neemt in het CDA-gedachtegoed een belangrijke, maar soms dubbelzinnige rol in. In hoeverre is dat te stimuleren? Moet het niet juist vanuit de samenleving zelf ontstaan, leg ik hem voor. 'Je moet altijd nagaan: hoe breng ik mensen op een natuurlijke manier in contact? Achter het ontwerp van iets kan al een hele filosofie zitten. Niet: ik heb hier 100 huizen, maar: ik heb hier 100 huishoudens en daar wil ik op de een of andere manier een gemeenschap van bouwen. Het zijn mensen. Vastgoedmensen hebben het vaak over de prijs per vierkante meter. Maar uiteindelijk gaat het om mensen. We proberen daarom de verbinding te zoeken met de buurt. In Harderwijk hebben we laatst een complex geopend. Een jaar eerder zijn we al bij de buurtcommissie langs geweest om kennis te maken en te vragen wat zij belangrijk vinden. Dat bleek bijvoorbeeld vogelvriendelijke beplanting te zijn. In samenspraak met de gemeente hebben we dat geregeld.'

STEENTJE BIJDRAGEN

Die samenwerking wordt vaker gezocht. 'Binnen de gemeenteraad van de Utrechtse Heuvelrug was er discussie of het pand in Woudenberg dat wij gekocht hebben niet toch voor sociale huur bestemd zou moeten worden. Uiteindelijk hebben zij toch besloten om het ons te laten doen. Omdat het een politiek gevoelig dossier blijft heeft de gemeente ons gevraagd of we een deel van de appartementen konden bestemmen voor doorstroming. We hebben een kwart daarvoor beschikbaar gesteld voor mensen die een sociale huurwoning achterlaten. Zo proberen we ons steentje bij te dragen aan de crisis op de woningmarkt.'

Dit artikel is onderdeel van de 'Zij aan Zij-serie'. Voor nog meer verhalen, zie: cda.nl/zij-aan-zij-verhalen

IN GESPREK MET

Heleen, Marc en Mariëlle

Samen op weg naar 2021

Tekst Ymkje van 't Riet

We willen de juiste, mooie, gemotiveerde mensen vinden die de rol van volksvertegenwoordiger op zich willen nemen voor de komende vier jaar. Het is ontzettend fijn als land een regering te hebben en een Tweede Kamer die goed functioneren, dat blijkt ook nu tijdens de crisis. Als er gemotiveerde mensen zijn die het algemeen belang willen dienen', zegt Mariëlle Veerman. 'Er is een strak proces uitgelijnd, de eerste stap ligt bij mensen zelf om zich te kandideren en daarna is het aan de vertrouwenscommissie om geschiktheid te toetsen. Vanuit het bestuur kijk ik mee hoe de vertrouwenscommissie dat verder oppakt.'

ZELFSELECTIESCAN

Hoe komt de kandidatenlijst tot stand? Wordt er actief naar kandidaten gezocht in de periode tussen de verkiezingen? Hoe komen mensen in het zicht? Vragen die u zich wellicht ook wel eens heeft gesteld. 'De structuur in de partij is zo dat er zowel landelijk als ook vanuit de regio continue aandacht is voor HRM (Human Resource Management)', aldus Veerman. 'Sinds anderhalf jaar is er een raamwerk opgezet met 90 vrijwilligers in het land die betrokken zijn bij het scouten van talent', vult Marc Haverkamp aan. 'Er worden veel HRM gesprekken gehouden. We zijn bezig een HRM tool te ontwikkelen waardoor de 90 vrijwilligers verbonden worden. Zij volgen de mensen en begeleiden hen bijvoorbeeld naar de burgemeesters- of talentenpool. We helpen mensen hun ambities waar te maken, ook door ondersteuning te bieden op het gebied van scholing via het Steenkampinstituut.' Bent u benieuwd of u geschikt bent als kandidaat of op welk terrein u uw talenten het beste kunt inzetten voor de partij? 'Doe dan de zelfselectiescan', adviseert Haverkamp, 'hieruit volgt een profiel

Tweede Kamerverkiezingen

Het lijkt nog ver weg, maar achter de schermen zijn de voorbereidingen voor de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021 in gang gezet. De procedure is uitgestippeld. Als lid staat u aan de basis van de kandidaatstelling, we nemen u dan ook graag mee in het proces. De verkiezingen zijn een mooie kans om de democratie een boost te geven vanuit de mooiste partij die er is.

dat een leuk gespreksdocument is om met de provinciale HRM commissie te bespreken.'

ZIEL EN ZAKELIJKHEID

Onlangs is de vertrouwenscommissie samengesteld. Kennis van het Tweede Kamerlidmaatschap, kennis van het gedachtegoed en de partij, en vaardigheden binnen HRM en selectiegesprekken waren criteria voor de samenstelling van de commissie Veerman. 'Alle provinciale vertegenwoordigers en de afgevaardigden van het CDAV, CDJA en Senioren hebben personen die zij geschikt achten voor de selectiecommissie kunnen voordragen. Ook hier hebben we bottum-up gewerkt.' Heleen Herbert is gevraagd als voorzitter van de vertrouwenscommissie, die een diverse samenstelling kent met aandacht voor een fifty-fifty man-vrouw verdeling en spreiding vanuit het land. Veerman: 'Ik ben blij met Herbert, ze heeft een frisse kijk op het aanboren van potentie in de partij, kent het CDA en voelt aan wat nodig is om de partij de toekomst in te dragen. Ze verbindt ziel en zakelijkheid, is betrokken maar kan ook een helder advies voorleggen.' De vertrouwenscommissie gaat enthousiast aan de slag. Herbert: 'Elkaar leren kennen is de eerste stap. We zullen ons best doen om mensen die solliciteren recht te doen, persoonlijke kracht en talenten te wegen tegen de zaken die belangrijk zijn om tot een evenwichtig team te komen om de kandidatenlijst te vullen.' Verschillende criteria, zoals o.a. man/vrouw, leeftijd, achtergrond en regionale bekendheid, worden meegewogen.'

VERWACHTINGSMANAGEMENT

Kandidaten die solliciteren steken hun nek uit, daar gaan we als partij met zorg mee om. 'Elke sollicitatie ontvangen wij als motivatie van iemand om nog meer voor de partij te doen dan dat hij of zij al doet', aldus Herbert. Als dat in de

Kamer kan is dat heel mooi, zo niet dan kan een gesprek met de vertrouwenscommissie duidelijk maken op welke andere plek iemand tot zijn recht kan komen.' 'Het landelijk bestuur is zich bewust van zorgvuldigheid die nodig is in de communicatie', vult Veerman aan. 'Eerlijke en positieve feedback, aandacht voor de kwetsbare positie van mensen die iets willen doen voor de partij. Alertheid en zorgvuldigheid zijn sleutelwoorden in het proces.' Er wordt op een positieve manier omgegaan met het verwachtingsmanagement. Herbert: 'In alle gevallen zijn de gesprekken een duwtje in de rug om met nog meer energie en een goed zelfbeeld aan de slag te gaan op de juiste plek voor de partij.'

WIE ZOEKEN WIJ

Wil je iemand voordragen of zelf solliciteren met welke criteria moet je dan rekening houden? 'Heb een goed beeld van je kennis. Wat breng je mee in de fractie en voor welke groep of regio ben je representatief?', zegt Haverkamp. 'We zoeken teamspelers en mensen die met hun voeten in de klei staan.' 'Mensen die zich geroepen voelen om in de praktijk een eigentijdse vertaling te laten zien van onze uitgangspunten', vult Veerman aan. Herbert besluit: 'Kun je de energie uit je tenen halen en met ziel en zakelijkheid het gedachtegoed vertalen naar scherpe beschouwingen en concrete voorstellen? Welkom!'

VOORDRACHT VAN ONDEROP

Bij de voordracht van kandidaten komt uw rol als lid in beeld. Lokale en provinciale afdelingen kunnen ieder maximaal vijf kandidaten voordragen. 'Overtuig mensen om te solliciteren', zegt Haverkamp. 'Spreek iemand die je geschikt vindt aan of hij of zij een mogelijke kandidaat is, doe dat nadrukkelijk ook bij vrouwen. Moedig aan, geef een compliment. We gaan van onderop te werk, draag iemand voor bij je lokale afdeling.' In samenspraak met het provinciaal bestuur wordt er gewerkt met staartlijsten. 'Ken je iemand voor de staartlijst, die als lijstduwer kan functioneren, laat het weten aan de provinciaal voorzitter of secretaris.'

Veerman: 'Het maakt mij blij telkens weer te ervaren dat wij een landelijke partij zijn die haar leden tot in de haarvaten van de samenleving heeft zitten. Voel je welkom bij je lokale afdeling, laat zien dat je betrokken wil worden bij dit proces. Heb je opmerkingen en ideeën laat het je lokale afdeling weten.'

Heleen Herbert is voorzitter van de vertrouwenscommissie, **Marc Haverkamp** is senior HRM op het partijbureau en **Mariëlle Veerman** is vicevoorzitter van het landelijk bestuur met portefeuille HRM & Ontwikkeling

HET CDA ZOEKT VOLKSVERTEGENWOORDIGERS VOOR DE TWEDE KAMERVERKIEZINGEN IN 2021!

Wij zoeken gemotiveerde mensen met kennis van zaken, die geworteld zijn in de samenleving en mee willen bouwen aan de toekomst van Nederland, aan een land met een zij aan zij maatschappij. **Voor meer informatie over de procedure en profielschets** cda.nl/tk2021

Solliciteren kan van 1 mei tot 22 mei 2020 om 12.00 uur. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact met ons opnemen via hrm@cda.nl

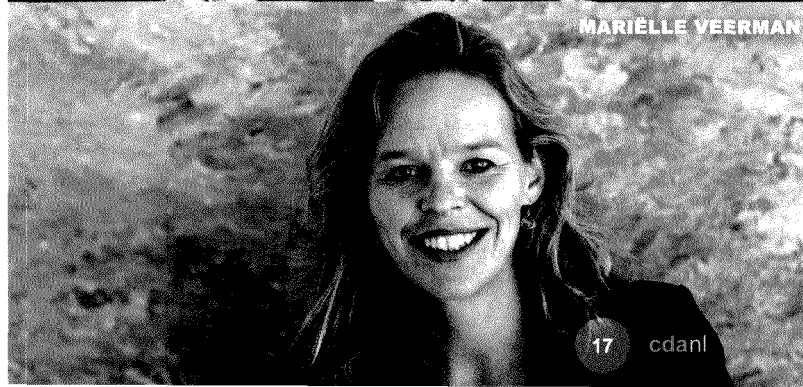
Scenario online sollicitatie in verband met maatregelen coronacrisis We starten de procedure op. In verband met de geldende maatregelen werken wij aan een scenario van online sollicitatie. De tweede selectieronde, na de zomervakantie, vindt dan wel real life plaats.

HELEEN HERBERT

MARC HAVERKAMP

MARIËLLE VEERMAN

DE UITGANGSPUNTEN VAN *Sywert* van Lienden

OPINIEMAKER EN POLITIEK
ACTIEF VOOR HET CDA

Tekst **Milagro Elstak**

Fotografie **Frans de Neree jr.**

Sywert van Lienden was voorzitter van het Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS). In 2012 was hij de initiator van de politieke jongerenbeweging G500, een jongerenbeweging die zich ten doel stelde de Nederlandse politiek van binnenuit te hervormen. Sywert is opiniemaker en politiek actief voor het CDA. Hij schrijft mee aan het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen van volgende jaar. Dit is zijn visie op onze uitgangspunten.

PUBLIEKE GERECHTIGHEID

In de kern draait publieke gerechtigheid om een beschermende en dienende houding van de overheid. Beschermend in de zin van het waarborgen van de vitale en essentiële vrijheden en basale rechten. Dat de rechtsstaat en onze democratie geen papier is, maar een levendige werkelijkheid. Van vrijheid van meningsuiting tot gelijkheid voor de wet tot de bescherming van de pluriformiteit in de samenleving. Maar de staat kan een rechtsstaat niet in haar eentje dragen. We moeten bereid zijn allemaal ons deel te dragen.

Publieke gerechtigheid draait niet alleen om de abstracte ideeën. Het gaat net zo goed om de werking van publieke instituties. Om een dienende houding. Wie nu kijkt naar de kinderopvangaffaire bij de Belastingdienst, de omgang met de inwoners van Groningen of de vele affaires op het ministerie van Justitie kan niet anders dan een rode draad zien: daar waar het vertrouwen in de mens verdwijnt in bureaucratie en de waarheid onduidelijk wordt voor de samenleving, daar raakt de overheid al snel het spoor bijster. Onze overheid moet eenvoudiger, menselijker en milder, zodat zij een dienende en aanvullende rol kan spelen in het leven van de gemeenschap. De staat is er voor de samenleving en is geen doel op zich. Dat idee en contact met de samenleving heb ik de afgelopen jaren zelf erg gemist in mijn werk bij de gemeente Amsterdam.

RENTMEESTERSCHAP

Je tijdelijke verantwoordelijkheid nemen voor het goede in de ruimte, tijd en sociale omgeving die je zijn toevertrouwd - dat definieert voor mij het begrip rentmeesterschap. Het is voor mij een mentaliteitskwestie. Dat je wat je aantreft ook altijd probeert beter achter te laten. Niet alleen fysiek, maar ook geestelijk. Je plaatst jezelf dan in een continue

lijn, van verleden, heden en toekomst. Een keten van mensen en generaties, waar elk iets toevoegt aan de bijdrage van de vorige. Dat kan zowel klein en groot zijn. Een rentmeester heeft geen landgoed nodig. Kleine gebaren, tradities of een helpende hand kunnen net zo waardevol zijn.

Rentmeesterschap staat soms haaks op de tijdgeest waarin alles revolutionair en vernieuwend moet zijn. Maar soms wordt vergeten dat nieuwsgierigheid ook juist samen kan gaan met behoud van het goede. Denk aan de brief aan de Tessalonicenzen: 'Onderzoek alles, maar behoud het goede'. Filosoof René Gude haalde over dat laatste eens treffend Kurt Vonnegut aan met de uitspraak 'Another flaw in the human character is that everybody wants to build and nobody wants to do maintenance.' Het onderhouden van het goede - dat is een belangrijke opdracht voor ons allemaal. In de huidige samenleving zie ik dat soms onvoldoende als moreel ijkpunt.

Iets anders: rentmeesterschap is voor mij dan een christelijk woord voor duurzaamheid. Hoewel zeker een belangrijk onderdeel, zie ik dat als verenging van het rijke begrip. Ik zou het mooi vinden als het komende verkiezingsprogramma het begrip breder en rijker weet te hanteren.

GESPREIDE VERANTWOORDELIJKHEID

Het begrip gespreide verantwoordelijkheid heeft voor mij betekenis in twee sferen: de centralisering van overheidsmacht en de voortgaande schaalvergroting in de economie. In beide sferen staat de tegenmacht van de samenleving onder druk. Denk maar aan de toenemende verstatelijking van het maatschappelijk middenveld of de marktmacht van techreuzen. Daardoor wordt het begrip gespreide verantwoordelijkheid weer relevant.

'Mijn angst is dat Nederland verwordt tot een soort klassensamenleving'

COLUMN
Mirjam

Volg Mirjam Sterk via dutchieindc.worldpress.com

Ik geloof sterk in de kracht van macht en zeggenschap zo laag mogelijk in de samenleving te leggen, waar ze ook het best aansluiten op de natuurlijke collectieven. Om die reden denk ik dat we als CDA moeten gaan nadenken over de democratische inrichting van de samenleving, met een hernieuwde rol voor het maatschappelijke middenveld. Deze organisaties hebben een deel van hun horizontale betekenis verloren, en zijn onderdeel geworden van het Haagse besluitvormingsproces. Zie bijvoorbeeld het onderwijs, waar uitdager PO in Actie goed bezig is. Die nieuwe collectieven verdienen aandacht. Hetzelfde geldt voor werknemers die steeds minder te zeggen hebben. Elk mens verdient het niet enkel om gehoord te worden, maar ook om zijn of haar verantwoordelijkheid te nemen.

SOLIDARITEIT

In elke samenleving is er de spanning tussen het individu en het algemeen belang. Je onvoorwaardelijk verantwoordelijk voelen voor het welzijn van de ander is de kern van een solidaire gemeenschap. Als het individu voorop komt te staan, verdwijnt de ander echter snel uit beeld. Zeker als die op afstand staat. Het verbaast mij daarom niet dat het begrip solidariteit onder druk is komen te staan in deze liberale wereld. Solidariteit is geen links begrip. In een wereld waar de begrippen links en rechts aan betekenis inboeten en onder versus boven juist belangrijk worden betekent solidariteit ook samenhang tussen groepen in de samenleving.

Wat mij betreft zou het CDA dan ook weer een duidelijke sociale agenda moeten krijgen. Voor daklozen, gehandicapten, mensen met wat minder geluk in het leven. Maar ook voor de middenklasse: nieuwe samenhang tussen generaties (woningen, pensioenen), tussen insiders en outsiders (arbeidsmarkt) en inkomensgroepen.

Mijn angst is dat Nederland verwordt tot een soort klassensamenleving. Trendmatig zie ik dat plaatsvinden, deze toenemende structurele ongelijkheid. Zodra er meer afstand komt tussen sociale klassen wordt het ook moeilijker om solidariteit te organiseren. Je hebt lief wie je nabij staat. Ook daarom is het aan de gemeenschapsbouwers om het begrip solidariteit opnieuw uit te vinden.

"In de naam van Jezus.... Ik veroordeel jou, COVID-19... Het! Is! Klaar! Het! Is! Over!" De televisiedominee in zijn donkere pak, met witte blouse schreeuwt het uit op het podium. Zijn collega roept bevestigende woorden om de boodschap te ondersteunen. Dit is Amerika in Coronatijd. De televisiedominees proberen met magische spreuken het coronavirus te beteugelen. Het zijn vervreemdende tijden... Nu ik hier op onze veranda zit, met fluitende vogels, bloeiende bloesem en een heerlijke lentezon is het eigenlijk niet voor te stellen dat de wereld in brand staat. Terwijl ik een slok van mijn koffie neem, vechten mensen voor hun leven en schreeuwen artsen in New York om beschermend materiaal en beademingsapparatuur.

Als ik dit eind maart schrijf is de verwachting dat hier in de VS het ergste nog moet komen. Door het zwalkende beleid van het Witte Huis zijn er waarschijnlijk veel meer mensen besmet dan men nu weet. En er is een groot tekort aan zo ongeveer alles... De impact is nu al enorm. Miljoenen mensen zijn inmiddels werkloos door de sluiting van de horeca in veel staten. Voor hen is er meestal geen uitkering. Geen uitkering betekent ook geen geld voor een ziektekostenverzekering of de huur. Mensen hebben hier nauwelijks spaargeld. Naast de angst ziek te worden, hebben zij dus ook de zorg hoe ze binnenkort aan eten moeten komen. Onvoorstelbaar.

Er heerst ook angst. Voor de wapenwinkels staan lange rijen; de Amerikanen hamsteren munitie. In de straten van D.C. hebben de eerste winkels hun etalages al dichtgespijkerd. Niemand weet wat ons te wachten staat. Ik krijg bezorgde mailtjes van familie en vrienden over hoe het met ons is. Ik kan ze geruststellen. De social media brengen Nederland heel dichtbij. Wij staan aan de goede kant met een verzekerd inkomen, een fijn huis en een gezond gestel. In de wetenschap dat het ook zo anders kan zijn, kun je soms niet meer dan je zegeningen tellen en bidden om wijsheid en gezondheid voor al die anderen die aan de frontlinie staan.

Mirjam Sterk woont tijdelijk in Washington DC vanwege het werk van haar man en houdt ons op de hoogte van haar observaties.

CORONAHHELPERS

*Solidariteit
in de praktijk*

De kracht van de samenleving

Tekst Joost Breas

Het zijn bijzondere tijden, die om bijzondere maatregelen vragen', zo typeerde minister van Financiën, Wopke Hoekstra, het steunpakket voor ondernemers om de coronacrisis door te komen. Ook in ander opzicht zijn het bijzondere tijden. De kracht van de samenleving is opeens weer terug. Er wordt volop aan anderen gedacht en veel mensen staan voor elkaar klaar.

BELTEAM

Overall ontstaan hartverwarmende ideeën en initiatieven om elkaar te helpen. Ook CDA'ers doen daar volop aan mee. Elders in dit blad las u al over #alsjijzorgtpasikop, maar er zijn meer initiatieven, zoals bij het CDJA. 'We merken dat mensen die nu binnen zitten graag met iemand praten, bijvoorbeeld over politiek', vertelt Hielke Onnink, voorzitter van het CDJA. Een belteam van CDJA'ers belt daarom met veel oudere CDA-leden.

De coronacrisis verbindt Nederland. Het hokjesdenken wordt opzij gezet om gezamenlijk de crisis te kunnen bestrijden. Jongeren helpen ouderen. Grote bedrijven en maatschappelijke organisaties slaan de handen ineen. Zelfs politieke partijen verbergen even hun politieke kleur, voor het hogere doel. Solidariteit, al veertig jaar een van de vier uitgangspunten van het CDA, wordt door iedereen in de praktijk gebracht. Laten we dat met elkaar blijven volhouden, nu en in de toekomst!

COÖRDINEREN VAN HULPVRAAG

Een ander initiatief, het platform coronahelpers.nl, werd razendsnel uit de grond gestampt en is inmiddels een internationaal platform waar mensen hulp kunnen aanbieden en hulp kunnen vragen. Drijvende kracht achter dit platform is de co-voorzitter van het CDA Amsterdam, Boudewijn Wijnands: 'Coronahelpers.nl brengt solidariteit in de praktijk. Wij coördineren door de hulpvraag te koppelen aan iemand die wil helpen. Juist nu zie je dat we samen sterker zijn. Gemeenten, overheid, welzijnsorganisaties, grote commerciële bedrijven: ze doen allemaal mee aan dit initiatief.'

Ook lokaal organiseerden honderden CDA'ers acties om het zorgpersoneel, lokale ondernemers en andere helden een hart onder de riem te steken en hen te bedanken. CDA Westland bedacht een heel bijzondere actie: de stoepkrijtchallenge. Kinderen maakten stoepkrijttekeningen bij oudere mensen voor de deur en konden deze naar CDA Westland opsturen. Fractievoorzitter Jenny Vermeer: 'Als ik door het Westland fiets, zie ik heel veel tekeningen op straat. Het is heel gezellig.'

IEDEREEN TELT

Op de vraag wat na de coronacrisis bewaard moet blijven antwoordt Vermeer: 'Iedereen wordt in deze crisis als mens gezien. Er zijn nu geen mensen die er net niet bij horen. We hebben oog voor iedereen en helpen ook iedereen. Dat moeten we vasthouden.' Onnink vult aan: 'Deze crisis haalt het goede in mensen naar boven. Het blijkt maar weer dat mensen 'sociale dieren' zijn, zij komen het best tot hun recht in relatie tot de ander.'

Verdiepen, vernieuwen, verbreden. Deze drie woorden vormen het motto van partijvoorzitter Rutger Ploum. In iedere editie van het ledenblad deelt hij een pluim uit aan bijvoorbeeld een afdeling, fractie, provincie, netwerk of CDA'er die iets opvallends doet. Deze keer gaat de pluim naar u en alle andere Nederlanders, CDA'er of niet. En dat is meer dan verdiend!

DE PLUIM VAN *Ploum*

*Verdiepen
Vernieuwen
Verbreden*

De coronacrisis heeft enorme impact op ons en op ons leven. Alles draait om corona en dat blijft nog wel even zo. Nederland is letterlijk tot stilstand gekomen. Iedereen wordt hierdoor geraakt en niemand wordt ontzien. Ook wordt het steeds meer tastbaar, nu iedereen wel iemand kent die besmet is, of zelfs is overleden. Het coronavirus heeft hierdoor een gezicht gekregen.

De crisis raakt ook de economie. Piepend en krakend komt zij tot stilstand. Ik leef mee met alle ondernemers maar ook veel zzp'ers die zonder uitzondering hard in hun bestaan geraakt worden. Laten we hopen dat het noodpakket aan maatregelen hen helpt om overeind te blijven.

Groot respect voor alle medewerkers in vitale beroepen waaronder: artsen, verpleegkundigen, thuiszorg, politie, vrachtwagenchauffeurs, docenten en medewerkers in de supermarkt. Zij gaan onder de moeilijkste omstandigheden en onder grote druk onvermoeibaar door. Een diepe buiging ook voor onze bewindspersonen. Een ongelooflijk zware taak rust op

hun schouders om ons land te leiden door deze crisis.

De genomen maatregelen zorgen voor afstand, maar ze verbinden ook. Het is mooi om de saamhorigheid te zien. We staan voor de ander klaar om te helpen waar mogelijk. Ook binnen het CDA zie ik veel mooie initiatieven voorbij komen in de wekelijkse nieuwsbrief en in rechtstreeks contact met u. Ik ben trots op al die Nederlanders die de handen ineen slaan en waar niet tevergeefs een appel op wordt gedaan.

'De genomen maatregelen zorgen voor afstand, maar ze verbinden ook'

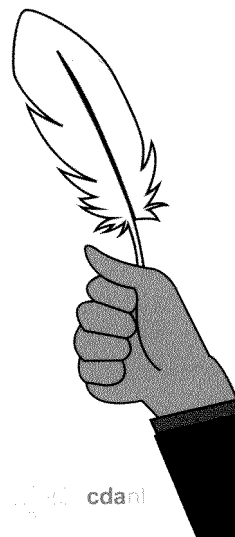
In dit bijzondere herdenkingsjaar van 75 jaar vrijheid beseffen we eens te meer dat leven in vrijheid niet vanzelfsprekend is. Laten we ieder op onze eigen manier stilstaan bij de bevrijding en bij allen die voor onze

vrijheid hebben gestreden. Wij hebben de dure plicht om vrijheid door te geven. Om met de religieuze leiders te spreken: 'Onze route is anders, onze richting is dezelfde.'

Inmiddels is het volop lente. Overal ontstaat nieuw leven. Bij mij thuis zijn de eerste lammetjes geboren. Het is een teken dat het leven doorgaat. Ik roep u op om ook door te gaan met het 'omzien naar elkaar'. Een appje, kaartje of een telefoontje naar iemand in uw omgeving. Het doen van een boodschap of een bloemetje voor de deur te leggen bij iemand die alleen thuis zit. Het zijn tekenen van hoop. Nederland staat zij aan zij in deze coronacrisis en dat is een grote pluim waard.

Blijf op elkaar letten en ik hoop u spoedig en gezond weer in het land bij CDA-bijeenkomsten te ontmoeten!

Rutger Ploum

75 jaar vrijeheid

75 jaar dat Nederland vrij is. Het is de belangrijkste reden waarom we nu zo goed kunnen leven. Het is de belangrijkste reden waarom we nu zo goed kunnen werken. Het is de belangrijkste reden waarom we nu zo goed kunnen leren. Het is de belangrijkste reden waarom we nu zo goed kunnen spelen. Het is de belangrijkste reden waarom we nu zo goed kunnen zijn.

BAS KERS
Kunnen zeggen wat je wil
en in vrijheid kunnen leren
is een van de grootste
kostbaarheden
die we hebben.

REDACTIE CDA DRENTHE

*Vrijheid is een belangrijke waarde
en moet je voortdurend mogelijk maken.*

*In deze tijd extra belangrijk:
leven in vertrouwen in plaats
van angst.*

WILKIE SCHREUDER
Vrijheid is een belangrijke waarde
en moet je voortdurend mogelijk maken.
In deze tijd extra belangrijk:
leven in vertrouwen in plaats van angst.
Zonder een van deze twee waarden
geen toekomst voor Nederland.

VROUW & POLITIEK

Vangnet voor nabestaanden blijft nodig!

Tekst Ria de Korte

Tweede Kamerlid Pieter Omtzigt heeft onlangs een initiatiefvoorstel ingediend over verbetering van het nabestaandenpensioen. Helaas heeft hij hier tot nu toe niet voldoende steun voor gekregen. De CDA vrouwen vinden een goed nabestaandenpensioen zeer belangrijk voor alle weduwen/weduwnaars en (half)wezen en willen dit thema opnieuw onder de aandacht brengen. We worden hierin gesteund door de CDA-senioren, Landelijke cliëntenraad, CNV, KBO/PCOB. Samen met deze partijen was 20 maart een bijeenkomst gepland waarbij een petitie overhandigd zou worden aan Pieter Omtzigt. Helaas is deze bijeenkomst uitgesteld.

NABESTAANDENUITKERING

'Per pensioenvoorziening is de nabestaandenuitkering voor weduwen of weduwnaars, voor en na het pensioen en met en zonder kinderen, weer anders geregeld'

WAAR GAAT HET OM?

Er is een algemene nabestaandenvoorziening, de Algemene nabestaandenwet (Anw) en die is de afgelopen decennia sterk versoberd. Mensen hebben vaak een aanvullende pensioenvoorziening bij hun werkgever, maar daarbij is het niet altijd vanzelfsprekend dat er een uitkering voor de nabestaanden is. Per pensioenvoorziening is de nabestaandenuitkering voor weduwen of weduwnaars, voor en na het pensioen en met en zonder kinderen, weer anders geregeld.

Ook in een tweeverdieners maatschappij is een nabestaandenpensioen een bittere noodzaak. Vooral als het

COLUMN *Marlies*

*Marlies Welschen is
voorzitter van het CDAV*

TEKEN DE PETITIE

Iedereen kan de petitie ondertekenen op petities.nl. Het staat vermeld onder 'Vangnet voor nabestaanden blijft nodig!'

hoogste inkomen wegvalt door het overlijden van een partner, is er een enorme inkomensterugval. Het CDAV heeft veel schrijnende reacties gekregen nadat wij op sociale media lieten weten dat wij ons actief bezig gingen houden met dit thema.

VOORBEELD VAN EEN REACTIE:

'Ik was 48 toen ik weduwe werd. Eerdaags wordt onze dochter 17. Ze wil graag studeren. Op dit moment kan ik me redden met mijn loon, een klein nabestaandenpensioen, de aanvullingen uit de Anw, het kindgebonden budget en de kinderbijslag. Maar het zal een behoorlijke aderlating worden als deze extra's wegvallen na de 18e verjaardag van onze dochter. De hele financiële en administratieve rompslomp na het overlijden is een drama geweest waar je je doorheen moet worstelen, dit samen met rouwen en overleven, een compleet drama. Financiële zekerheid zal weduwen en weduwnaars zoveel rust geven...'

PETITIE

In de petitie wordt gepleit bij het parlement en sociale partners dat het nabestaandenpensioen in het nieuwe pensioenstelsel een adequaat vangnet vormt voor weduwen, weduwnaars en (half)wezen, ook onder de 67 jaar. Dat het nabestaandenpensioen behouden blijft voor elke (half)wees tot de leeftijd van 27 jaar en niet vervalt bij tijdelijke uitval door bijv. rouw of een 'tussenjaar'. Ook wordt het niet begrensd in de tijd. Tenslotte, dat in het geval van een persoonlijk gespaard pensioensaldo het saldo toevalt aan de nabestaande zelf en niet aan het collectief.

Ik breng nu, net als vele andere tijdelijke thuiswerkers, veel tijd tijd in mijn werkkamer door. Een geschikt moment om een beetje op te ruimen. Een mooi neveneffect van opruimen is dat je soms weer even teruggezet wordt in de tijd. Zo kwam ik het praatje tegen dat mijn fractievoorzitter hield toen ik in 2018 afscheid nam na 8 jaar raadslidmaatschap. Zij zei onder meer: 'Op dinsdag kwam je altijd gehaast de fractie binnen, vaak met frietjes. Want wanneer moet je anders eten als je ook nog een druk gezin hebt en meteen door komt uit je werk. Je bent een voorbeeld voor jonge moeders met jonge kinderen in de politiek. Kijk maar eens om je heen, die zijn op een paar vingers te tellen.'

'Ga die raad in en probeer stapje voor stapje de (vergader)cultuur te veranderen'

Het was ook wel eens lastig om alles te combineren, om door te zetten. Lange vergaderingen op ongelukkige tijden. Ik besloot zelf Commissievoorzitter te worden en ben ik de vergaderingen strakker gaan leiden. Streng, maar gemixt met flair en humor. Dat sloeg aan. Raadsleden blij en ik blij. Men ging met een goed gevoel naar huis. Ik ook en vooral: op tijd! Ik schrijf dit omdat ik het belangrijk vind dat de politiek, en in dit geval de gemeenteraad, een goede afspiegeling is van de bewoners van de gemeente. Men moet zich gehoord en vertegenwoordigd voelen. Ook vrouwen, ook jongeren, ook gezinnen met (jonge) kinderen. Daarom vind ik het ook zo belangrijk dat deze groepen de gemeenteraad in gaan. Als men zich vertegenwoordigd voelt, is er meer draagvlak voor de genomen besluiten.

Laat je niet afschrikken door hoe het nu gaat. Denk in hoe het zou kunnen zijn en werk daar naar toe. Ga die raad in en probeer stapje voor stapje de (vergader)cultuur te veranderen. Zoek buddy's zoals ik deed met de griffier en met die paar andere raadsleden met jonge kinderen. Loop je tegen vervelende zaken aan, zoek dan andere (oud) raadsleden op om ervaringen te delen, maar haak niet af. Houdt het digitaal vergaderen vast, ook na de coronacrisis. Want het blijkt dat het werkt.

Bestel gratis
gesprekskaarten
op [eo.nl/
alsjegelooft](http://eo.nl/alsjegelooft)

Waar hoop jij op?

Mart van Leeuwen

Als je gelooft
in échte gesprekken

KOKEN

Kijken of koken In kijken of koken deelt één van onze politici een favoriete plek of recept met u. Deze keer is de beurt aan Tweede Kamerlid Joba van den Berg.

KOKEN MET
Joba

oken is niet mijn sterkste kant. Mijn gerechten zijn erg simpel: draadjes-vlees met andijvie of boontjes en aardappelen, bal gehakt met rode kool, potje appelmoes zonder suiker en aardappelen of gebakken aardappelen met salade en een gekookt ei (het vrijdagmenu van mijn jeugd). Mijn man Hans is bij ons dan ook de kok. Enige uitzondering zijn een paar desserts

die ik maak en zeer geliefd zijn bij bezoek. Zoals mijn kwark dessert zonder toegevoegde suiker. En extra voordeel: klaar in paar minuten'

DESSERT 'ROOD-WIT-BLAUW'

Ingrediënten

- Slagroom 250 ml
- Kwark 500 gram vol of halfvol
- Potje woudvruchtenjam
- Frambozen, bramen en blauwe bessen

Bereidingswijze

Slagroom kloppen (geen suiker toevoegen). Deze met 500 gram volle of halfvolle kwark en een potje woudvruchten jam (zonder toegevoegde suikers) door elkaar scheppen (niet roeren). Geheel in de koelkast zetten en 15 minuten laten opstijven. Bij opdienen garneren met (ontdooide) frambozen, bramen of blauwe bessen.

Eet smakelijk!

VANUIT DE ORGANISATIE

Partijnieuws

- cda.nl
- kiescda
- cdavandaag
- cdavandaag

BLIJF MAXIMAAL BETROKKEN BIJ HET CDA: STUUR ONS UW MAIL-ADRES!

Zeker nu de Tweede Kamerverkiezingen steeds dichterbij komen vinden wij het belangrijk u te betrekken bij de partij en u regelmatig te informeren over verenigingszaken en essentiële gebeurtenissen in de politiek.

Graag communiceren wij via email: een toegankelijke, goedkope en snelle weg om u te bereiken en te betrekken. Wij willen deze vorm van communicatie volop benutten en daar hebben we uw hulp bij nodig!

Stemmen via email

Voor stemmingen bij de komende verkiezingen willen wij gebruik maken van de mail. Wij hebben hiervoor uw mailadres nodig!

Via de mail ontvangt u:

- De wekelijkse ledennieuwsbrief met politiek- en verenigingsnieuws toegepast op uw eigen interesses
- Persoonlijke nieuwsbrieven van Tweede Kamerleden en bewindspersonen
- Uitnodigingen voor congressen en bijeenkomsten

- Richting de verkiezingen: de laatste updates
- Links naar optredens van CDA politici in de media
- Informatie over scholingsmogelijkheden en workshops

Stuur ons uw emailadres, o.v.v. uw naam en afdeling via sandra.nieberg@cda.nl

WANNEER HEB IK DIGITAAL STEMRECHT?

Het kan goed zijn dat we veel beslissingen de komende tijd niet via een Algemene Ledenvergadering (ALV) of congres kunnen nemen. Digitaal stemmen is dan een voor de hand liggend alternatief. Dit deden we al eerder, bijvoorbeeld bij het

PARTIJCONGRES

Geen partijcongres op 6 juni, wel op 10 oktober en 12 december

kieszen van een partijvoorzitter. Leden zonder online toegang bieden we een andere optie. **BELANGRIJK:** Digitaal stemrecht is niet anders dan het gewone stemrecht: leden moeten minimaal 8 weken lid zijn en een redelijk deel van de contributie voor 2020 betaald hebben. Zorg dus dat deze betaling in orde is.

CDA KRIJGT DE FAMILIEBIJBEL VAN ABRAHAM KUYPER CADEAU

Op donderdag 23 januari 2020 heeft het CDA een kostbaar geschenk ontvangen. Een Flakkeese Statenbijbel die Abraham Kuyper met zijn gezin gebruikte. In een interview, uit Elsevier van de jaren '80, vertelde een kleindochter, die van haar vijfde tot negende met haar moeder en zussen bij Abraham Kuyper woonde. 'Na het eten trok mijn grootvader de grote bijbel voor zich. Dan moest heel het personeel binnenkomen en plaatsnemen op de stoelen die langs de wand stonden. Acht, negen stuks, tot en met de schoenenpoetsers. Sietze (de huisknecht) deelde de bijbels uit en grootvader las dan voor. Ik heb er nooit iets van gehoord, het kijken naar de meiden, dat vond ik het mooist.' De Bijbel is in 1951

OP 10 OKTOBER EN 12 DECEMBER PARTIJCONGRES

Geen partijcongres op 6 juni

Vanwege de coronacrisis heeft het kabinet extra beperkende maatregelen afgekondigd, zoals die over evenementen tot 1 juni a.s. Wij houden deze maatregelen natuurlijk nauwlettend in de gaten. Voor 6 juni a.s. stond het partij-

congres gepland. Wij kunnen op dit moment onvoldoende overzien of het - kort na 1 juni - wél mogelijk is om een congres te houden. Het landelijk bestuur heeft daarom besloten het partijcongres van 6 juni te laten vervallen.

Wij hopen u op de congressen die gepland staan voor 10 oktober en 12 december 2020 te kunnen ontmoeten.

met een kleindochter van Abraham Kuiper en haar familie naar Amerika verhuisd. En op 23 januari kregen wij uit handen van haar zoon de bijbel overhandigd.

De Flakkeese Bijbel is een nieuwe uitgave van de Statenbijbel (editie Van Ravesteyn 1657), bezorgd door Kuiper, Bavinck en Rutgers. Deze Bijbel is in de jaren 1890-1895 in 34 afleveringen verschenen bij de Flakkeesche Boekdrukkerij in Middelharnis.

Kuiper zelf schreef over de Flakkeese Bijbel in De Heraut van 8 september 1895: 'Deugdelijk papier, heldere druk, kostelijke band. En voorts fraaie vignetten, antieke platen, vier keurige landkaarten door

Dr. Woltjer naar de nieuwste ontdekkingen bewerkt, en een fraaie schets van Israëlietische oudheden.' Hij sloot zijn artikel af met de woorden 'En zoo zij ook deze arbeid der gemeente onzes Heeren Jezus Christus in de toewijding der liefde opgedragen, en verhooge hij in Gereformeerde kringen den eerbied voor Gods heilig Woord.'

We gaan nu fondsen aanschrijven om deze bijzondere bijbel in volle glorie te kunnen herstellen. Als de bijbel is gerestaureerd kunt u altijd een bezoek brengen aan de Kuiperkamer in het CDA Partijbureau te Den Haag om de bijbel in te zien.

GEANNULEERD

*Geen offline Steenkamp
instituut bijeenkomsten
tot het zomereces*

We nemen het zekere voor het onzekere en annuleren onze fysieke bijeenkomsten tot het politieke zomerreces. Dit houdt in dat er helaas geen trainingen te volgen zijn en dat (voorlopig) de volgende landelijke bijeenkomsten komen te vervallen: Carrièredag voor vrouwen (15 mei), de cursus Politiek begint met een mensbeeld (3 juni) en Debat2Daagse (25 & 26 juni).

Komende tijd zetten we in op online bijeenkomsten en modules, houd onze website www.cda.nl/si in de gaten voor updates!

KLEUR JE MEE?
Even lekker kleuren
om de wereld op te fleuren
Hang het voor het raam op
of stuur het naar iemand, dat is ook top!

Doe mee
 en win een
 boekenbon van
 € 17,50!

DOE MEE! Puzzel

Streep alle woorden weg. Van de letters die overblijven kunt u een woord maken.

Stuur uw oplossing vóór 17 mei naar redactie@cda.nl of CDA Redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. Onder de juiste inzenders verloten wij vijf boekenbonnen van € 17,50. De oplossing van de vorige puzzel was 'Gelukkig nieuwjaar voor iedereen'. De winnaars van de vorige puzzel zijn: Arnoud Strijbis, Goirle; Joop Noppen, Haaksbergen; Jappie Tjalma, Hurdegaryp; Armand Schins, Amersfoort; Gea Vink, Abbenbroek.

S	T	I	L	G	N	I	N	O	K	S	K
A	M	S	T	E	R	D	A	M	R	S	R
N	N	M	A	X	I	M	A	E	T	V	A
N	E	E	A	S	A	D	I	G	R	N	N
I	E	N	D	N	T	N	N	I	T	B	S
I	F	D	A	E	I	I	J	J	E	V	L
O	E	R	L	R	R	H	L	I	Z	E	E
O	E	J	A	E	E	L	H	T	R	D	G
R	S	M	I	I	H	T	A	E	E	E	G
L	T	V	D	V	E	I	E	N	V	R	I
O	G	E	B	E	D	E	N	V	D	V	N
G	D	H	E	R	D	E	N	K	I	N	G

AMSTERDAM

DAM

EER

FEEST

GEBEDEN

HELDEN

HERDENKING

KONING

KRANSLEGGING

MARINIERS

MAXIMA

MEI

NEDERLAND

OORLOG

STILTE

VERZET

VETERANEN

VIEREN

VIERING

VREDE

VRIJHEID

4 & 5 MEI

Op 4 mei gedenken we
Op 5 mei vieren we

*Een dag waarop trompetten lange tonen maken
Een dag waarop bands en DJ's hun herrie maken*

*Een dag die om stilte vraagt
Een dag die meer is dan een feest*

*Die dag
En die dag
komen samen
als ze hun draden trekken
van een voor velen ver verleden
naar wat nu zo dichtbij is in het heden*

*Dit is geschreven in dagen van virus en isolatie
van thuiswerken en aan je thuis moeten werken
Met in die kleinere ruimte meer ruimte voor
onrust, rouw, verlies van banen en meer –
niet in het minst de angst om te besmetten
of besmet te worden*

*Maar een paar maanden zijn nog geen 5 jaar
En dit is niet de eerste crisis sinds die oorlog
Van 75-jaar voor het heden
En hoe vaak hebben we niet laten zien
- en laten we nu al zien –
hoe sterk we zijn en hoe wij zelfs op afstand
toch samen zijn als het moet
Als het er toe doet*

*Laten we 4 mei en 5 mei in ere houden
En deze dagen extra waarderen
als we nog niet bevrijd zijn van Corona
en het er nog niet de tijd naar is om
af te ronden en te vieren*

Dus blijven we zeggen:

*Op 4 mei gedenken we
Op 5 mei vieren we*

*Een dag waarop trompetten lange tonen maken
Een dag waarop bands en DJ's hun herrie maken*

*Een dag die om stilte vraagt
Een dag die meer is dan een feest*

Peter Noordhoek
Stadsdichter van Gouda

NUMMER 2
SEPTEMBER 2020

1980-2020
CDA VIERT JUBILEUM
40 jaar

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Redactioneel

CDA viert 40-jarig jubileum!

Op 11 oktober 2020 bestaat het CDA 40 jaar. Reden voor een feestje.

Al generaties lang bouwen wij aan een sterk Nederland, aan een land dat wij door willen geven. Dat blijven we doen, nu en in de toekomst. Samen met u, met jou!

Met Hugo de Jonge en Pieter Omtzigt gingen wij in gesprek. Over toen en nu. Over hun gemeenschappelijke drive: de zorgen en onzekerheden van gewone mensen en het bieden van perspectief.

Op 10 oktober organiseren wij een online Jubileumevent met een #SamenthuisCDAquiz. Doe mee dan maken we van ons jubileum samen een feest!

Veel leesplezier!

1980-2020

COLOFON

SEPTEMBER 2020

Jaargang 16
Nummer 2

CDA.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt drie keer per jaar verspreid in een oplage van ongeveer vierhonderd duizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever CDA Bureau,
Postbus 30483, 2500 GL Den Haag
070 3444888
redactie@cda.nl
cda.nl

Hoofdredactie Thijn van Veen

Elsneredactie Ymke van 't Riet

Redactie: Johannes Brouwer, Henkjan de Jong, Harrold Groot, Wim Huisman, Frank Willems en Robbe van 't Hof. Conceptie en ontwerp: Tessa

Vereniging: CDA.nl

Redactie: 2020: Dirk van der Wal, Michiel van Duijn, Marcel van der Colste, Bram van 't Hof, Pieter Dijkster, Pieter Thijssen, Jeroen Huisman

Drukwerk: Vanderschueren BDU, Haren (Amsterdam) (020) 481 8888

Voor informatie over uw abonnement kijk het CDA jaar. U kunt ook terecht bij de CDA redactie, Postbus 30483, 2500 GL Den Haag of per e-mail: administratie@cda.nl

Jubileum 1980-2020 is de eerste jubileumuitgave van het CDA. Het is een uitgave die de leden van het CDA in de toekomst zal blijven inspireren en motiveren. Het is een uitgave die de leden van het CDA in de toekomst zal blijven inspireren en motiveren. Het is een uitgave die de leden van het CDA in de toekomst zal blijven inspireren en motiveren.

U kunt het CDA jaar bestellen voor het bedrag van € 10,- per jaar. Het CDA jaar wordt u verzonden in oktober. Het CDA jaar wordt u verzonden in oktober.

INHOUDSOPGAVE

- 3 Column Pieter Heerma
- 4 Zij aan Zij
- 6 Een krachtig duo
- 10 Het CDA viert haar 40-jarig jubileum!
- 13 Op werkbezoek met Jeroen Lenaers
- 14 Elke donatie telt!
- 16 Toen en nu: ministers van Justitie
- 18 De Uitgangspunten van...
- 19 Column Esther
- 21 De Pluim van Ploum
- 22 Prinsjesdag 2020
- 23 Column Mirjam
- 24 Vrouw en politiek
- 27 Koken met Anne
- 28 Partijnieuws
- 31 Jubileumpuzzel

COLUMN *Pieter*

Pieter Heerma is fractievoorzitter Tweede Kamer

Het was een bijzondere zomer. Het coronavirus laaide opnieuw op, we gingen massaal in Nederland op vakantie en wij kozen als partij de nieuwe nummer 1.

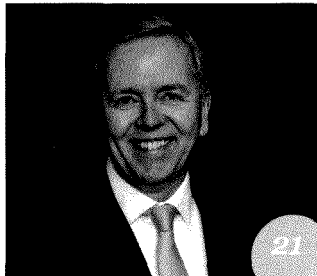
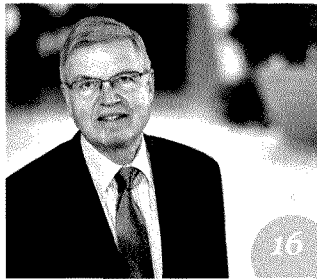
In die afgelopen maanden groeide bij mij, maar ik denk bij heel veel mensen, ook het besef dat 2020 niet alleen de geschiedenisboeken in zal gaan als het jaar van de coronacrisis. Toen dit voorjaar het virus als een stevige storm door ons land raasde, wisten we ons als samenleving te verbinden. En tegelijkertijd ontstond er, misschien juist wel door die saamhorigheid, de wens om met ons land een andere weg in te slaan. De wens voor meer samen en minder Ik.

De coronacrisis heeft het onderliggend lijdend dat er voor de crisis al was aan de oppervlakte gebracht. Bijvoorbeeld op het gebied van de woningmarkt die zwaar overspannen is. Een arbeidsmarkt waar flexwerken de norm is geworden, terwijl zekerheid weer centraal moet komen te staan. De overheid die mensen bestempeld als fraudeurs, terwijl juist de overheid er voor je moet zijn. We moeten een einde maken aan het blindstaren op de waan van de dag en weer met elkaar vooruit gaan kijken.

'Corona heeft heel veel veranderd, maar de kracht van onze samenleving is veelal alleen maar sterker geworden'

Het besef groeit dat individualisering en doorgesloten marktwerking hun tol eisen. Corona heeft heel veel veranderd, maar de kracht van onze samenleving is veelal alleen maar sterker geworden. De stille meerderheid weet steeds vaker de stilte te verbreken en roept om echte verandering en meer saamhorigheid.

2020 wordt het jaar waarin we onder leiding van Hugo de Jonge ons verhaal vertellen voor een ander en beter Nederland. Waar de samenleving centraal staat en we met elkaar werken aan een land dat we door willen geven aan onze kinderen en kleinkinderen.

RUPTAKES Zij aan zij

SPONSORFIETSTOCHT
Zij aan zij

Wat ligt er op de kaart

voor Leontien

SAMEN OP DE FIETS

Op 5 september, international charity day, stapte minister Hugo de Jonge op de fiets voor het goede doel. Samen met Leontien van Moorsel, Erik Breukink, Sybrand Buma, Maxime Verhagen en een grote groep CDA'ers ging hij op pad. Een sponsortocht voor het Leontienhuis. Het Leontienhuis is een prachtig initiatief. Al 5 jaar lang worden op hun boerderij in Zevenhuizen mensen met een eetstoornis en hun naasten gecoacht op weg naar herstel. Waard om voor te fietsen!

Fotografie Leonard Walpot

Op de foto vlnr: Erik Breukink, Sybrand Buma, Maxime Verhagen, Leontien van Moorsel, Hugo de Jonge, Manon Veldkamp

IN GESPREK
MET HUGO
DE JONGE
EN PIETER
OMTZIGT

Een krachtig duo

Het CDA bestaat 11 oktober 40 jaar. Een mooie aanleiding voor een gesprek met onze lijsttrekker Hugo de Jonge en onze *running mate* Pieter Omtzigt. Over toen en nu, over privé en politieke actualiteit. Over hun gemeenschappelijke drive: de zorgen en onzekerheden van gewone mensen en het zoeken van oplossingen om perspectief te bieden.

Tekst Barend Tensen en Ymkje van 't Riet
Fotografie Leonard Walpot

Beiden werden actief in het CDA rond de tijd dat Jan Peter Balkenende lijsttrekker werd. Hugo de Jonge studeerde aan de PABO Rotterdam toen hij lid werd. 'In de begintijd bestond mijn bijdrage uit posters plakken.

In 1998 maakte ik mijn eerste verkiezingsavond mee, toen waren de 29 zetels teleurstellend, maar nu moeten we daar flink voor aan de bak. Echt actief werd ik toen Balkenende lijsttrekker werd na een flink debacle in de partij in 2001. Hij had echt een onderscheidend, doordacht verhaal.'

Ook Pieter Omtzigt liet zich inspireren door Balkenende. 'Ik ben rond 2000-2001 lid geworden. Ik hield me in die tijd bezig met pensioenhervormingen en het CDA was de enige partij die bezig was te kijken hoe wij de verzorgingsstaat over 10 jaar nog steeds overeind houden. Toen ben ik lid geworden en vrij snel daarna Kamerlid. Het posters plakken heb ik toen overgeslagen, omdat ik destijds in Italië woonde, maar later zeker volop ingehaald.'

GEDACHTEGOED

'Eigenlijk moet ik nu zeggen alle vier', antwoordt Hugo de Jonge lachend op de vraag welke van de vier grondbeginselen hem het meest aanspreekt. Hij kiest voor solidariteit. 'Het politieke landschap is versplinterd en de onzekerheden worden groter. Daar heeft de coronacrisis alleen maar verdieping in aangebracht. Die onzekerheden en de polarisatie rondom alle grote thema's zetten de solidariteit onder druk. Solidariteit moet voor ons een nadrukkelijke na te leven grondtoon zijn. Een brede volkspartij die zich inzet voor alle groepen. We moeten trouw zijn aan de opdracht van Piet Steenkamp, een 'tegenover' zijn van de polarisatie. Blijven benadrukken dat we deze crisis alleen als één samenleving te boven komen.'

Pieter Omtzigt kiest het teken van de vroegere Italiaanse christendemocratie, het schild van de zwakken. 'De afbeelding op het teken spreekt mij aan, wel vechten maar er ook zijn voor degenen die dat nodig hebben. In Den Haag gaat het veel over details. Maar hoe kunnen mensen een baan of een huis vinden? Het woontekort moeten we oplossen en daar ligt een duidelijk commitment van ons beiden. Dat zijn zaken waar je voor wilt staan als volksbeweging. Dat mis ik wel eens.'

FAMILIEMENS

'Gezin, weet je wel die zie je op zondag', zegt Pieter Omtzigt gekscherend tegen Hugo de Jonge. Maar er zit een kern van waarheid in. Hard werken zit bij beiden in hun aard. Maar een zekere balans tussen werk en →

→ gezin is er eigenlijk niet. 'Wij hebben geen functies waarin je een balans hebt met je gezin. Ik heb een iets minder zware functie, maar woon vier dagen in de week in Den Haag. Enschede heeft helaas nog steeds geen hogesnelheidslijn. Ik ben dus feitelijk vier dagen afwezig. Thuis weten ze niet beter, de twee jongste kinderen zijn geboren in de tijd dat ik al Kamerlid was. Ik probeer zaterdagochtend vrij te houden voor de voetbal, ben vrijwilliger geworden om het voetbalteam te coachen, en zondagochtend voor de kerk. Je leunt erg op je partner.'

Een balans is er niet beaamt Hugo de Jonge. 'We hebben daar als gezin wel een weg in gevonden. Iets doen met de kinderen, dat lukt een dagdeel in het weekend *at best*. We zien elkaar aan de ontbijttafel. De kinderen zijn het ook gewend, maar de vakantie is wel heel belangrijk. Deze keer was het kort en hebben ze hun vader te veel met iPad en telefoon gezien. Zo intens als het nu is het nog nooit geweest.'

WANTROUWEN IN DE SAMENLEVING

'Mijn drijfveer om Kamerlid te worden was in 2003 dezelfde als nu: je wilt wat met de samenleving. Ik had kunnen kiezen voor een academische carrière, dan kan je er 40 jaar over schrijven maar ik wilde wel wat doen, als volksvertegenwoordiger', zegt Pieter Omtzigt. 'Het vertrouwen in de politiek is tegenwoordig laag. We moeten praten over waar het wantrouwen zit in de samenleving. Dit gebeurt ook door dingen die wij niet goed gedaan hebben. Sommige van onze besluiten leiden tot een enkeltje naar een populistische partij. Je moet je controlerende taak goed doen als Kamerlid, ook als je in de coalitie zit.'

'Het woontekort moeten we oplossen, daar ligt een duidelijk commitment van ons beiden'

Met veel plezier was Hugo de Jonge leraar en adjunct-directeur van een basisschool. 'Je kunt als leraar veel betekenen en het verschil maken in het leven van kinderen. Je bent als school de veilige haven, en dat is mooi.' Maar toch koos hij voor de politiek, eerst als beleidsmedewerker in de Tweede Kamer en later als

wethouder in Rotterdam. 'Het besturen van een grote stad is schitterend. Ik heb het 7,5 jaar gedaan. Als je in de politiek de wissels om kunt zetten dan kun je nog meer het verschil maken.'

De samenleving verhardt en dat brengt ook bedreigingen met zich mee. De hoeveelheid negatieve en zelfs haatberichten die Hugo de Jonge krijgt zijn legio. 'Het went nooit. Maar in zekere zin is het ook intrigerend. Mensen kennen je niet, waar komt de haat vandaan, wat zit erachter? In mijn tijd als wethouder en in het begin als minister zocht ik juist contact met mensen om te kijken wat de basis van die woede was. Vaak was dat een verhaal van onmacht en verdriet.'

Kortgeleden zagen we ook beelden van Pieter Omtzigt toen hij belaagd werd op straat. 'Dat was niet fijn. Je wilt als Kamerlid op straat aangesproken kunnen worden en het gesprek aan kunnen gaan. Het is vervelend, op straat maar ook met actievoerders die bij huizen van politici komen. Het maakt dat ik mijn privéleven iets meer afscherm. Op zich is dat vervelend want je zou er open over moeten willen en kunnen zijn. Mijn vrouw heeft een publieke functie, maar met de kinderen ben ik terughoudend.'

'Je wilt je gezin niet verstoppen, het hoort bij je', zegt Hugo de Jonge. 'Nederlandse politici zijn juist benaderbaar en aanraakbaar, en wij moeten ons deze Nederlandse politieke traditie niet af laten nemen. Naar is het wel, maar tegenover de onvrede, staat een grote groep, de stille meerderheid, die kritisch is maar het vertrouwen wel heeft. Dat moet je blijven zien.'

TERUG IN DE TIJD

Pieter Omtzigt is sinds 2003 kamerlid, Hugo de Jonge was in die tijd beleidsmedewerker en politiek assistent van Maria van der Hoeven, Marja van Bijsterveldt en kort van Jan Peter Balkenende. De twee kennen elkaar dus al lang. Hugo de Jonge: 'Destijds waren er 44 Kamerleden, Pieter zat op het hoekje in de fractiekamer en ik zat in het vak erachter. Zijn focus lag, ook toen al, op pensioenen en sociale zekerheid. Hij was grondig en gretig. Hij is nu veel zichtbaarder dan toen.'

Met 44 Kamerleden vielen er veel woordvoerderschappen te verdelen. 'Ik was woordvoerder oorlogsslachtoffers. We zaten toen met vier Twentse CDA Kamerleden. De organisatie was destijds groot, we waren met 120 - 130 man, inclusief de ondersteuning van de Kamerleden. Ik herinner mij Hugo als een vrolijke, hardwerkende

medewerker. Maar je kwam elkaar niet veel tegen. Ik zat achteraan weggestopt op de bovenste verdieping en zat niet in de commissie onderwijs. Wel ben ik op werkbezoek geweest in Rotterdam. Ook hebben we samen eens een voetbalwedstrijd gekeken van FC Twente tegen Feyenoord.' Glimlachend: 'Aan de uitslag heb ik geen actieve herinnering meer.'

GEMEENSCHAPPELIJKE DRIVE

'De zorg voor de naaste is mij met de paplepel ingegoten', aldus Hugo de Jonge. 'Eenzaamheid is in heel Nederland een groot vraagstuk. Een individualistische tijd is geen reden om je daarbij neer te leggen. We moeten een sámenleving zijn. Leg je niet neer bij dingen zoals ze zijn, maar kijk wat je eraan kunt doen.'

'We moeten trouw zijn aan de opdracht van Piet Steenkamp, een tegenover zijn van de polarisatie'

'Individualisme heeft voor richtingloosheid gezorgd, voor een afnemend gevoel aan bescherming en daarbij behorende onzekerheden over de toekomst', vervolgt hij. 'Mensen hebben zekerheid nodig, moeten richting zien waar het naar toe gaat. Kan ik een huis vinden voor mijn kinderen? Is de zorg er nog als ik die straks nodig heb? Hiermee moeten we aan de slag, we moeten perspectief brengen.'

'Zorgen en onzekerheden van gewone mensen zijn altijd onze opdracht geweest. Al onze voorgangers hebben dat als inspiratie gehad. In ARP en KVP zat die emancipatiebeweging zoals Pieter zegt. Daadwerkelijk tot oplossingen zien te komen en daadwerkelijk perspectief bieden dat is onze opdracht en zo willen wij het CDA samen positioneren. Wij hebben een gemeenschappelijke drive, hebben dezelfde opdracht voor ogen.'

MET DE LEDEN OP WEG NAAR TK2021

'Campagne? Voor mij komt de inhoudelijke boodschap eerst. We moeten zekerheden herstellen. We hebben een betere boodschap dan andere partijen', zegt Pieter Omtzigt. 'Onze boodschap past bij de geest van deze tijd. Het heilige geloof in de markt is weg. De zorg voor elkaar

staat bij iedereen op het netvlies', vult Hugo de Jonge aan. Pieter Omtzigt: 'Leden kunnen ons helpen door in hun eigen omgeving te praten over dingen die ertoe doen. Het publieke debat gaat over het nieuws van de dag, maar we moeten terug naar de discussie over banen, wonen, hoe komen we uit de coronacrisis. Vrijheden zijn wel degelijk zeer hard ingeperkt en dat voelen mensen. Vertel wat we goed doen en doen we het niet goed laat het ons weten. De maatschappelijke discussie is er, daar moeten we open en ontspannen met elkaar mee omgaan.'

EEN KRACHTIG DUO

Hoe de campagne eruit gaat zien weten we nog niet. Het is afwachten welke regels er dan gelden. 'Maar ik heb veel zin in de campagne met Raymond Knops. Hij is een goede aanvulling op ons beiden', stelt Hugo de Jonge. Met zachte g en strakke hand gaat hij de campagne leiden. En campagnevoeren kunnen ze in Limburg. Een frisse campagne die recht doet aan regionale verschillen en aan de zorg voor gewone mensen. Er zijn veel jonge mensen met energie en creativiteit in de partij. Tijdens de lijsttrekkersverkiezing hebben we dat gezien. Dat moeten we vasthouden.'

'We weten als partij vaak precies te benoemen wat we niet goed doen. We hebben heel veel te bieden. We mogen wel een beetje trotser zijn', stelt Pieter Omtzigt. 'Wij hebben tenminste een echte lijsttrekkersverkiezing, daar kunnen andere partijen nog iets van leren. Niet de overheid, niet de markt maar de samenleving, daar moet je maar voor bij één partij zijn. Bij ons. Daarmee kunnen we de verkiezingen winnen.'

'Hoe wij elkaar aanvullen is ook in campagne buitengewoon kansrijk, we hebben een andere stijl van werken maar we voelen dezelfde opdracht', besluit Hugo de Jonge. 'We zijn een krachtig duo. De gretigheid waarmee andere partijen ons aanpakken laat zien dat wij een gevaar zijn. Wij mogen daarom wat zelfbewuster aan de campagne beginnen.'

1977

1986

1980

1976

WIST U DAT...
het Documentatiecentrum
Nederlandse Politieke
Partijen op 10 oktober
een website lanceert ter
ere van 'CDA 40 jaar'.
Mist u hier belangrijke
personen of zaken?
Kijk dan t.z.t. op
dnpp.nl of cda.nl/wi
Van harte
aanbevolen!

LAAT LUBBERS Z'N KARWEI AFMAKEN

CDA

1995

2001

2010

2019

2020

WIST U DAT...

we op zaterdag 10 oktober de #SamenthuisCDAquiz organiseren? Een kwis met allemaal vragen over 40 jaar CDA. Meedaen? Kijk op de achterkant van dit ledenblad

'Goede zorg en zorgvuldig omgaan met gegevens'

OP WERKBEZOEK
MET EUROPAR-
LEMENTARIËR
*Jeroen
Lenaers*

Tekst Barend Tensen

De Algemene Verordening Gegevensbescherming - beter bekend als de AVG – is nu vier jaar oud en sinds twee jaar operationeel. Een goed moment dus om het functioneren van deze Europese privacywet eens onder de loep te nemen. Europarlementariër Jeroen Lenaers: 'Over het algemeen kunnen we positief terugkijken op de peuterjaren van de AVG. De verordening is misschien wel het meest bekende stuk Europese wetgeving, zowel binnen als buiten de EU. Het heeft de rol van de EU als 's werelds leidende kracht op het gebied van gegevensbescherming versterkt, de gegevensbescherming en privacy van onze burgers als grondrecht verankerd en de interpretatie van gegevensbeschermingsbeginselen geharmoniseerd.'

MEDISCHE SECTOR

Tegelijkertijd is er nog veel ruimte voor verbetering. In de medische sector bijvoorbeeld, erg belangrijk nu, in coronatijd. Lenaers: 'Op uitnodiging van Iris Zeijlemaker (CDA-fractievoorzitter Alkmaar en unithoofd recovery & holding) heb ik een werkbezoek gebracht aan Noordwest Ziekenhuisgroep in

Alkmaar. Zeijlemaker: 'Onduidelijkheid over de precieze juridische verplichtingen van de AVG leidt in het ziekenhuis tot vele praktische problemen en terughoudendheid. De potentieel zeer hoge boetes voor het niet naleven van de AVG hangt als een zwaard van Damocles boven ons hoofd. Aangezien zo'n boete een grote financiële impact kan hebben voor het ziekenhuis, zijn we geneigd het zekere voor het onzekere te nemen en de wetgeving restrictief te interpreteren. Misschien te restrictief, wat jammer is want dat kan een negatief effect hebben op de zorg en dat geld kunnen we niet meer aan de zorg besteden. Vandaar dat ik Europarlementariër Jeroen Lenaers benaderd heb om hier iets aan te doen.'

DE BESTE ZORG

Het is dus cruciaal dat de ziekenhuizen en zorginstellingen geholpen worden bij de interpretatie en correcte toepassing van de AVG. Lenaers: 'Een belangrijk onderbenut instrument dat daarbij uitkomst kan bieden is de gedragscode. Hiermee kunnen sectorspecifieke afspraken gemaakt worden over het verwerken van persoonsgegevens. En doordat men die afspraken kan laten keuren door de Autoriteit Persoonsgegevens

(AP) is men er zeker van aan de wet te voldoen. Zo kan de patiënt de beste zorg krijgen, én erop vertrouwen dat er zorgvuldig met zijn gegevens omgegaan wordt.'

TEMPO MET GEDRAGSCODE

Het is dan wel een vereiste dat ook de AP de zaakjes op orde heeft en van het Europees Comité voor gegevensbescherming de goedkeuring krijgt om gedragscodes te mogen beoordelen. Na aandringen lijkt AP het voorstel daartoe tijdens de zomer eindelijk te hebben ingediend, maar groen licht hebben we vooralsnog niet. Feit blijft dat tot op heden er nog geen enkele gedragscode is gekeurd. Zo'n goedgekeurde gedragscode zou de ziekenhuizen de broodnodige rugdekking geven, maar vooralsnog staan ze er alleen voor. Vier jaar na de inwerkingtreding van de AVG en twee jaar na de verplichte toepassing ervan is dat absoluut onacceptabel.

Reageren?

jeroen.lenaers@ep.europa.eu

FONDSSENWERVING

Samen kunnen we meer!

Elke donatie telt!

Tekst Ymkje van 't Riet

'We hebben structureel geld nodig', zegt Hans van der Wind, sinds eind 2018 voorzitter van de commissie fondsenwerving van het CDA. Van der Wind zet als vrijwilliger zijn expertise, opgedaan bij o.a. het Concertgebouw, het AMC, Insead en de TU Delft, binnen de commissie in. 'Het is niet goed om elke vier jaar een spurt te maken als de Tweede Kamerverkiezingen in zicht zijn. We moeten voor doorlopende dekking zorgen, ook met het oog op de gemeentelijke, provinciale en Europese verkiezingen.'

Sinds april 2019 is Babette Lammerts lid van het landelijk bestuur, portefeuille fondsenwerving. In het verleden zat fondsenwerving in de portefeuille van de landelijk penningmeester, maar om het belang te benadrukken is er tegenwoordig de portefeuille fondsenwerving. 'Willen wij de Tweede Kamerverkiezingen winnen dan is het essentieel dat wij onze visie breed en herhaalbaar onder de aandacht brengen. Daarvoor is een goed gevulde campagnekas, dan spreken we over miljoenen, noodzakelijk', zegt zij.

'Als je niet vraagt gebeurt er niks'

#DURF TE VRAGEN

'Ik raakte geïnspireerd door de directeur van de Linda foundation, #durf te vragen. Als je niet vraagt gebeurt er niks, vragen triggert, maar je moet de boodschap blijven herhalen', zegt Lammerts. 'De overheid bouwt partijfinanciering af, minder kamerzetels levert minder inkomsten en het ledenaantal daalt. Allemaal redenen waarom het nog belangrijker is om hard op zoek te gaan naar fondsen en de partijfinanciën gezond te houden.'

*Fondsenwerving?
Geen vereniging of politieke partij kan hier tegenwoordig nog zonder. Ook het CDA niet, het zoeken van fondsen is voor ons essentieel. Is dat erg?
Nee, want fondsenwerving is het nieuwe normaal. Het mooie is dat iedereen hier op eigen wijze aan kan bijdragen. Samen kunnen we meer!*

Meedenken en meedoen kan op verschillende wijze 'Er is voor elk wat wils', stelt Lammerts. 'Het gaat om grote en kleine bedragen. Niet alleen elk bedrag telt, maar ook elke andere vorm van steun aan het CDA.'

VIER PIJLERS ONDER FONDSSENWERVING

'De commissie fondsenwerving houdt zich bezig met grotere bedragen', vertelt Van der Wind. 'We hebben hiervoor vier pijlers.'

De club van 100

'Bij de club van 100 committeren mensen zich voor 4 of 5 jaar. De club bestaat uit oud-politici, wetenschappers, professionals en ondernemers. De bijdrage is 2500 euro per jaar. De opbrengst gaat naar de campagnekas, dit onderstreept het doel van een structurele geldstroom. We zijn halverwege en willen voor het eind van het jaar 100 leden hebben. Zo'n club bindt', aldus Van der Wind.

De CDA Business Club

'De Business Club, onder voorzitterschap van Peter Arensman, bestaat al meer dan 10 jaar en heeft inmiddels meer dan 120 leden. De club is bedoeld voor ondernemers. Ze komen zes keer per jaar bij elkaar. Het lidmaatschapsgeld is 1500 euro.'

Van der Wind: 'Voordeel van beide clubs is dat onze politici zo ook rechtstreeks in contact te staan met de praktijk. De input van ondernemers wordt meegenomen in de partij. Er zijn kleine ondernemingen en grotere ondernemingen lid, maar ook familiebedrijven en dga's van hele grote ondernemingen. Andere politieke partijen zijn wel jaloers op dit concept. Het is ook mogelijk om een combi lidmaatschap (voor 3500 euro) aan te gaan.'

'Je ziet het initiatief van een Club van 100 of een Business Club ook vaak bij sportverenigingen. Ook lokaal is dit een goede mogelijkheid. Je kunt het format kopiëren', vult Lammerts aan. 'We zijn graag bereid om mee te denken bij de opstart.'

Nalatenschappen

'Een derde pijler zijn de nalatenschappen', vervolgt Van der Wind. 'Veel mensen overwegen om in hun testament doelen op te nemen die zij bij leven ook ondersteunen. Bij het CDA bieden wij hier ook gelegenheid toe.' Lammerts: 'In de commissie die zich richt op nalatenschappen zitten mensen met professionele kennis, expertise en ervaring, zoals bijvoorbeeld Henrik Wienen en Marc Wortmann. We zijn een stichting dus er zijn fiscale mogelijkheden. Ook doelbesteding is bespreekbaar. Het is een gevoelig onderwerp. We zijn altijd tot een gesprek bereid.'

Grote donateurs

Als vierde pijler noemt Van der Wind grote donateurs die de campagne met grotere bedragen ondersteunen. Lammerts en Van der Wind vinden het belangrijk om te benadrukken dat geen enkele donateur politieke invloed krijgt. Lammerts: 'We volgen strikt de richtlijnen die opgesteld zijn door Binnenlandse Zaken.'

Dit geldt ook voor kandidaten die richting de campagne aan eigen fondsenwerving gaan doen. 'Ook onze kandidaten zoeken eigen fondsen. Campagnevoeren vraagt commitment van iedereen', aldus Lammerts. 'Ook hier gelden de door Binnenlandse Zaken opgestelde kaders alsmede het door het CDA opgestelde protocol.'

WEBINARS FONDSSENWERVING

'We organiseren webinars fondsenwerving voor de afdelingen. Afgelopen keer namen 45 afdelingen deel. Doel is om fondsenwerving makkelijker en normaal te maken. Best practices delen helpt daarbij, maar vooral ook #durftevragen', stelt Lammerts.

Van der Wind: 'Campagnes worden in toenemende mate digitaal en dit is duur. Maar je kunt ook met gesloten beurs campagnevoeren. Zoek gratis publiciteit. Een goede website, posts delen op social media, het volgen van influencers en het schrijven van een blog zijn allemaal manieren van fondsenwerving. Creativiteit leidt tot exposure.'

HOE KUNT U HELPEN?

U kunt natuurlijk een donatie doen. Maar ook ieders netwerk biedt kansen. Wellicht kent u iemand die interesse

heeft om lid te worden van de Club van 100 of de Business Club? Of wilt u dit zelf? Ook meedenken over andere manieren om fondsen te werven is een goede optie. Ideeën zijn van harte welkom.

'We moeten met elkaar leren hoe we dit doen, we hebben ieders hulp en steun daarbij nodig', aldus Lammerts. 'Alle donateurs zijn belangrijk. Ieder bedrag telt. We zijn dankbaar voor de steun. We hebben financiën nodig om te kunnen winnen. Om samen te kunnen bouwen aan het land dat wij door willen geven.'

Meer weten over de Businessclub?

Neem contact op met Esther Bergman,
06-46000124 / cdabc@cda.nl

Meer weten over de Club van 100?

Neem contact op met Esther Bergman,
06-46000124 / clubvan100@cda.nl

Meer weten over nalatenschap?

Marc Wortmann of Babette Lammerts nemen desgewenst graag de tijd om met u in gesprek te gaan. Neem contact op met Marc Wortmann **06 531 318 11** of Babette Lammerts **06 520 963 23**.

Overige vragen over fondsenwerving?

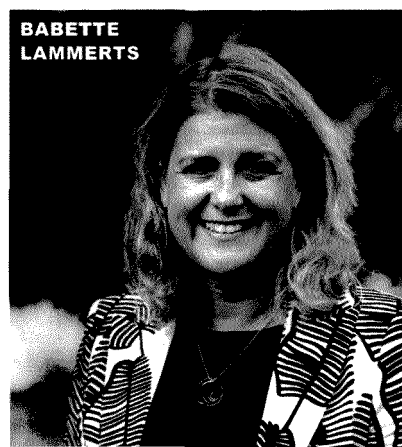
Neem contact op met Babette Lammerts, **06 520 963 23 / babette.lammerts@cda.nl**

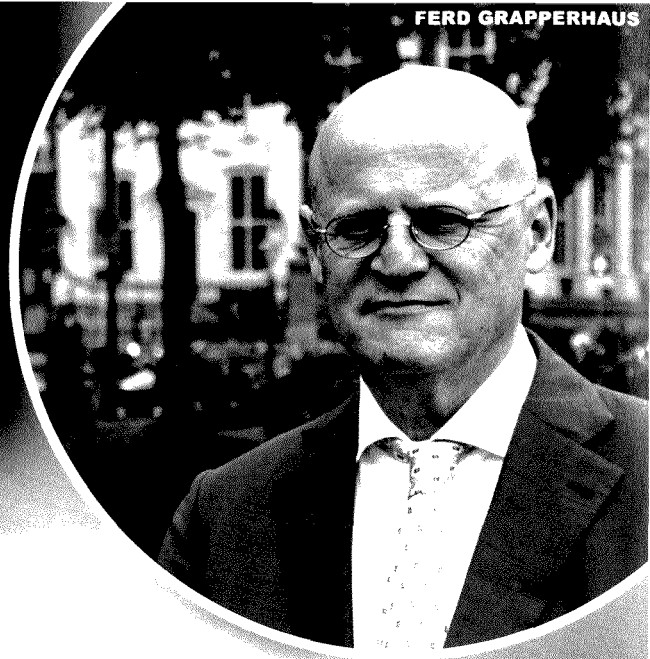
DONEREN? DAT KAN!

U kunt uw donatie doen via **bankrekeningnummer 14.09.316.19** ten name van Stg Secretariaat CDA te Den Haag, onder vermelding van 'Donatie CDA'. Het **IBAN nummer** van deze rekening is: **NL50RABO0140931619**.

De **BIC code** is: **RABONL2U**.

Hartelijk dank!

**ERNST
HIRSCH BALLIN**
*'Ik heb het altijd
gezien als dienst
aan de rechtsstaat'*

TOEN EN NU:
*Ministers
van Justitie*

**Ernst Hirsch Ballin en
Ferd Grapperhaus blikken
terug en kijken vooruit**

Tekst Barend Tensen
Fotografie Fred Tigelaar, Leonard Walpot

eertig jaar CDA en flink wat regeringsdeelnames: we hebben markante bewindspersonen voorbij zien komen. In gesprek met Ernst Hirsch Ballin (minister van Justitie 1989-1994 en 2006-2010) en huidige minister van Justitie Ferd Grapperhaus.

OPRICHTING

Ferd Grapperhaus kan zich nog goed herinneren dat het CDA in wording was: 'Ik ging toen net studeren. Ik was ervan overtuigd dat de fusie een goede stap was. Dat heeft er ook mee te maken dat ik bij de Jezuiten ben opgevoed met het idee dat godsdiensten gezamenlijke uitgangspunten hebben. Dan moet je elkaar daarin opzoeken.'

Ernst Hirsch Ballin heeft zich nooit aan hoeven melden om lid van het CDA te worden. 'Ik was al een jaar of vijf actief lid van de KVP. Er waren in de jaren voor de fusie wel zorgen. Bijvoorbeeld bij mensen die zich door de

katholieke sociale beweging lieten inspireren – dat gold ook voor mij. En in de ARP of we wel een beginselpartij konden blijven. Die zorgen zijn in de loop der jaren niet helemaal ongegrond gebleken. Ik vind het daarom mooi om te zien dat Hugo de Jonge solidariteit heel duidelijk in zijn vaandel schrijft. Daarin zie ik ook een terugkeer naar de idealen van het christelijk sociale denken. Pieter Omtzigt doet dat heel duidelijk met de rechtsstaat. Als we die twee vandelens samen voeren, dan geeft dat hoop voor waar we nu ná 40 jaar naar toe gaan.'

OVER HET AMBT

'Het ministerschap van Justitie is een heel breed ambt, namelijk justitie én veiligheid', laat Grapperhaus weten. 'Dat samenvoegen is een hele opgave geweest, er gingen in de formatie ook wel geluiden op om het uit elkaar te halen. Het is een departement waaronder maar liefst 113.000 mensen werken en bestrijkt een groot terrein. Als ik bij de collega's in het buitenland kom, dan moet ik bij 2 of 3 ministers langs. In de Europese Unie heb ik ook altijd een dubbele shift, in de Justitie en Binnenlandse Zakenraad.'

'We zijn flink op dreef met de aanpak van georganiseerde misdaad'

Hirsch Ballin: 'Ik heb Justitie altijd gezien als dienst aan de rechtsstaat. Het is een politiek ambt, maar het moet niet al te politiek zijn. Daarom zochten we altijd naar een brede basis bij voorstellen zoals de oprichting van veiligheidshuizen. Dat past wat mij betreft ook bij de christendemocratie; een politieke stroming die verbinding zoekt. Daar is wel een breuk opgetreden in 2010, want toen werd justitie op de tweede plaats gezet na veiligheid. Het werd te veel gepolitiseerd. Ik zie met groot genoegen dat Ferd Grapperhaus justitie terug heeft gebracht naar de eerste plaats. Goed justitiebeleid leidt tot veiligheid, maar het gaat om de rechtsstaat. Inclusief de zorg voor kwetsbare mensen.'

Grapperhaus valt hem daarin bij: 'De rechtsstaat is ons kostbaarste publieke bezit en justitie is de kern van onze samenleving. Zonder rechtvaardigheid heb je geen samenleving, dan wordt het een dictatuur. Tegelijkertijd kun je zonder veiligheid justitie niet verwezenlijken. Ik vind

het in die zin ook van belang dat ze bij elkaar zitten. Als wij de ondermijnende criminaliteit vervolgen dan moeten we tegelijkertijd de burgers in de moeilijke wijken waar criminelen zich genesteld hebben, veiligheid bieden. Veiligheid betekent dan bijvoorbeeld ook perspectief, onderwijs of onderdak.'

UITDAGINGEN TOEN EN NU

Een aantal uitdagingen was toen anders dan nu, sommige bleken ook signalen naar de toekomst. Hirsch Ballin: 'Er waren zorgen, rond 1980 al, over terrorisme. Meer en meer werd de noodzaak duidelijk om het justitiebeleid maatschappelijk en ook internationaal in te bedden. Toen ik als jong ambtenaar op Justitie werkte stond dat nog in de kinderschoenen. Toen ik in 1989 als minister op Justitie terugkwam, moesten we daarmee verder, wat leidde tot de justitiepijler van de Europese Unie, Europol en nieuwe wetgeving zoals die tegen het witwassen. Nu zien we dat de uitdagingen scherper zijn geworden door de heftigheid van de coronacrisis. Krachten maken zich breed die politiek zien als vijandschap, die wantrouwen oproepen en complotten bedenken. Dat zie ik als een crisis in de crisis. Daar moeten wij als christendemocraten iets tegenoverstellen.'

Grapperhaus: 'De coronacrisis heeft aan het begin een zekere verbondenheid laten zien, het ongelooflijk moeilijke van corona is dat het maar voortduurt.' Ondertussen is er volgens de huidige minister nog veel te doen. 'We hebben hard gewerkt aan het omvormen en overeind trekken van dit grote departement. De stabiliteit is terug. We zijn flink op dreef met de aanpak van georganiseerde misdaad. Zeden en vooral kindermisbruik pakken we aan. Daar moeten we, zeker als CDA, keihard tegenin gaan. We zijn de politie aan het uitbreiden. We hebben een multi-disciplinair team voor bestrijding van ondermijning en daar verwacht ik heel veel van. Als je de kranten goed leest dan zie je dat er nu veel meer doorbraken zijn dan een jaar geleden.'

HOGE LAT

'Toen ik met 8,5 jaar sinds 1842 de langst dienende minister van Justitie was hebben we daar op het departement even bij stilgestaan', vertelt Hirsch Ballin. 'Ik wens Ferd toe dat hij mij qua jaren verslaat.' Grapperhaus: 'Ik heb veel aan de wijze lessen van Ernst gehad. Hij wordt hier op het departement nog altijd gezien als de maat der dingen. Ik begrijp dat hij me dat toewenst dat ik nog langer minister van Justitie blijf dan hij.' Lachend: 'Maar de maat der dingen legt de lat wel heel hoog!'

DE UITGANGS-
PUNTEN VAN
**Conny
Castelein**

LID VAN HET LANDELIJK
BESTUUR VAN HET CDA

Tekst **Frans de Neree jr.**
Fotografie **Leonard Walpot**

Conny Castelein is sinds april 2019 lid van het landelijk CDA-bestuur en CDA-lid sinds 2009. Binnen het bestuur heeft zij de portefeuille Ledenzorg. Samen met de mensen van het partijbureau en van de afdelingen in het land werkt zij hard aan het werven van nieuwe leden en aan ledenbinding. Uiteindelijk willen we weer gaan groeien als partij. Hiervoor was Conny enkele jaren bestuurslid van CDA Rotterdam, eerst als secretaris en daarna met de portefeuille HRM.

PUBLIEKE GERECHTIGHEID

Het is een voorrecht om te mogen leven in een rechtsstaat en democratie zoals wij in Nederland hebben. Wij zijn daarbij ook één van de minst corrupte landen ter wereld. Onze overheid is over het algemeen goed georganiseerd. Als er verbeteringen nodig zijn worden die in onze democratisch bestel aan de orde gesteld en daarna in gang gezet. Een belangrijk aspect van publieke gerechtigheid is voor mij dat iedereen recht heeft op goed onderwijs. Wij moeten zorgen voor een samenleving waar iedereen de mogelijkheid krijgt zijn talenten te ontdekken, een vak te leren en zich te ontwikkelen. En dit zonder de opbouw van een enorme studieschuld. Daarnaast vind ik het onacceptabel dat in ons land 1 op de 6 mensen laaggeletterd is en dat het aantal laaggeletterden groeit. Het is zeer wenselijk dat er meer aandacht voor omscholing en bijscholing komt. Een leven lang leren is al een thema van onze overheid maar kan nog veel beter ingevuld worden. Neem bijvoorbeeld de grote personeelstekorten bij de zorg en in het onderwijs. Met gerichte omscholing en bijscholing van herintreders, ouderen en ook gepensioneerden ligt de oplossing voor deze tekorten voor de hand.

RENTMEESTERSCHAP

Rentmeesterschap vertaal ik in duurzaamheid en klimaatverandering. Eigenlijk zou dit CDA uitgangspunt nu bovenaan moeten staan. Het is zeer actueel geworden en er is een duidelijke urgentie voor maatregelen op korte en lange termijn. Ik hanteer bij dit uitgangspunt 'verbeter de wereld en begin bij jezelf'. Ik geloof heel erg in het principe dat iedereen een rol speelt bij het invullen van rentmeesterschap. En wat doe je zelf dan? Ik hoor de vraag gesteld worden. Heel kort over mijn bijdrage aan duurzaamheid: we hebben het huis verduurzaamd met zonnepanelen, dubbel glas, een finse kachel en alleen maar groen in

de tuin. Daarnaast rijden we elektrisch en hebben we vliegschaamte gekregen. Maar wat er op landelijk niveau gebeurt heeft natuurlijk een veel grotere impact op duurzaamheid. Daar moeten moeilijke beslissingen genomen worden waarbij grote zorgvuldigheid wel passend is.

'In ons land is veel georganiseerd rondom solidariteit op landelijk en gemeentelijk niveau'

GESPREIDE VERANTWOORDELIJKHEID

De overheid kent veel bestuurlijke niveaus met ieder haar eigen verantwoordelijkheden. Alle mensen die hierin functioneren kunnen op hun eigen niveau een bijdrage leveren aan de samenleving. Ook een buurthuis in een wijk of een scoutingclub in een gemeente spelen een belangrijke rol. Buurtbewoners, kinderen, leiding kunnen zich daar ontwikkelen en een bijdrage leveren aan een mooie samenleving. Bij bedrijven ligt dat anders. Zij zijn eigen entiteiten met financiële doelstellingen. De mensen die daar werken dragen bij aan het bereiken van de financiële doelstellingen van het bedrijf. Gelukkig is er een verschuiving aan het plaatsvinden waarbij bedrijven steeds meer beoordeeld worden op hun maatschappelijk impact. Mijn ervaring is dat alles wat vast is ineens vloeibaar wordt als bedrijven eisen over hun maatschappelijke verantwoordelijkheid opgelegd krijgen vanuit de aandeelhouders of de wetgever.

'Er is een duidelijke urgentie voor maatregelen op korte en lange termijn'

COLUMN *Esther*

Volg Esther de Lange
via estherdelange.nl

Verplichte rapportage in een jaarverslag over de maatschappelijke impact zoals het terugdringen van energieverbruik, de belasting van het milieu, diversiteit, klanttevredenheid en werknemerstevredenheid van een bedrijf zorgt voor een aardverschuiving binnen het bedrijf. Naast financiën krijgen maatschappelijke thema's ook de aandacht van het topmanagement.

SOLIDARITEIT

In een samenleving is solidariteit heel belangrijk. In ons land is veel georganiseerd rondom solidariteit op landelijk en gemeentelijk niveau. Wij hebben één van de beste zorgstelsels ter wereld en een progressief belastingsysteem waarbij de breedste schouders de zwaarste lasten dragen. Maar solidariteit begint met een gevoel, een houding van de mensen zelf. Het gaat om de wil om anderen te helpen. Hulp die belangeloos gegeven wordt aan mensen die hulp nodig hebben. Nederland staat bekend om zijn grote groep vrijwilligers. Bijna de helft van de mensen doet wel aan vrijwilligerswerk. Toch staan wij niet aan de top als je kijkt naar de index voor de vrije landen. Hierbij wordt gekeken naar vrijwilligerswerk, donaties en hulp aan buitenlanders. In de VS, de UK en ook in Ierland is men genereuzer dan wij. Wij staan op plaats 8 van vrije landen, de VS staan bovenaan. Er is de ruimte voor verbetering. Zelf doe ik missies voor PUM, een Nederlandse vrijwilligersorganisatie met zo'n 1700 experts. Bij zo'n missie help je een klein bedrijf in een ontwikkelingsland beter te worden. In mijn geval help ik levensmiddelenproductiebedrijven met het verbeteren van de kwaliteit van hun producten en processen. Normaliter bezoek je zo'n bedrijf 2 weken, maar in coronatijd helpen we op afstand met online besprekingen.

In 1982 is Conny als Wagenings ingenieur en levensmiddelen-technoloog haar carrière bij Unilever begonnen. Na 26 jaar gewerkt te hebben in technische managementfuncties en de laatste 7 jaar als Europees inkoopdirecteur is zij voornamelijk interim werk gaan doen bij internationale levensmiddelen-bedrijven, veelal als kwaliteitsdirecteur. De laatste jaren werkt ze als consultant voor een bedrijf in Thailand en als levensmiddelenexpert voor PUM, een vrijwilligersorganisatie.

La Rentrée

't Is weer voorbij, die mooie zomer. De eerste schooldag is achter de rug en we keren terug naar de (thuis)werkvloer. In Frankrijk is dat besef van terugkeer zo groot dat er een speciaal woord voor is bedacht: la rentrée. Dat duidt niet alleen de start van het nieuwe schooljaar aan, maar ook een gelegenheid om gewoontes terug te brengen naar regels en regelmaat. Dit jaar met een dubbele betekenis. Terug naar blijvende waakzaamheid op plekken waar de zomer gevoelens - en daarmee ook de 'coronateugels' - iets teveel werden gevierd. Tegelijkertijd heerst het besef dat de echte terugkeer naar het normale pas mogelijk zal zijn wanneer er een vaccin of medicijn beschikbaar is. De EU werkt daartoe nauw samen met landen, onderzoekers en farmaceutische bedrijven om snel een vaccin te vinden. Door voorafgaande aankoopovereenkomsten met vaccinproducenten af te sluiten kan de Europese Commissie ervoor zorgen dat EU-landen, maar ook minder ontwikkelde landen, van vaccins worden voorzien. Hierbij gold: goed voorbeeld doet goed volgen. Onze eigen Minister van Volksgezondheid, Hugo de Jonge, nam samen met de Duitse minister Jens Spahn en hun collega's uit Italië en Frankrijk het initiatief om gezamenlijk op te treden en een aankoopovereenkomst te sluiten. Samen sta je nu eenmaal sterker tegenover de farmaceutische industrie. Inmiddels heeft de Europese Commissie meerdere aankoopafspraken gemaakt. Onder leiding van EVP-Eurocommissaris Stella Kyriakides zijn deze zomer ook gesprekken afgerond met de in Leiden gevestigde farmaceut Janssen Pharmaceutical, het samenwerkingsverband van Sanofi Pasteur en GSK, en de Duitse farmaceut CureVac. Die laatste herinnert u zich misschien nog wel. Toen Trump het veelbelovende bedrijf in maart probeerde over te nemen, greep Commissievoorzitter Von der Leyen - terecht - in. Door samen te werken en krachten te bundelen profiteren we van schaalvoordelen, verkleinen we het financiële risico en zal het vaccin sneller en efficiënter ingezet kunnen worden en betaalbaarder worden. Niet alleen voor Europeanen, maar ook voor ontwikkelingslanden die onze hulp nodig hebben. Niet ieder voor zich, maar samen. Niet America first, maar de European way. Want onze Europese manier van leven in vrede, vrijheid, welvaart én gezondheid is het beschermen waard.

Vind jij wat we
maken van waarde?
Word lid!

Kerah Alushi

Ga naar
eo-acties.nl

eo

Als je gelooft

Verdiepen, vernieuwen, verbreden. Deze drie woorden vormen het motto van partijvoorzitter Rutger Ploum. In iedere editie van het ledenblad deelt hij een pluim uit aan bijvoorbeeld een afdeling, fractie, provincie, netwerk of CDA'er die iets opvallends doet. Best practices in de partij komen op deze manier in beeld en krijgen het podium dat zij verdienen. Deze keer gaat de Pluim naar het CDA Gelderland.

DE PLUIM VAN *Ploum*

*Verdiepen
Vernieuwen
Verbreden*

Een familiedag organiseren in coronatijd? Het CDA Gelderland ging de uitdaging aan. Op zaterdag 5 september bezochten 225 Gelderse CDA leden dierentuin Burgers' Zoo in Arnhem. Zowel de hoeveelheid deelnemers als de werkwijze moesten aan de coronaregels worden aangepast. Maar waar een wil is, is een weg.

De leden werden in twee ochtendgroepen ontvangen en tijdens de dag werden twee ontmoetingsmomenten met koffie en een drankje ingelast.

'Dit is een club waar je bij wilt horen'

Goede momenten voor de voorzitter en fractievoorzitter om kort wat te vertellen, maar bovenal voor leden en bestuur om elkaar te spreken. Gezelligheid troef!

Door gebruik te maken van hun netwerk had het CDA Gelderland een makkelijke ingang bij de dierentuin. Een mooie aanbieding van Burgers'

Zoo, de projectsubsidie van het landelijk partijbureau en het provinciale CDA bestuur maakten het mogelijk deze activiteit, laagdrempelig, te organiseren.

Het werd een geweldige dag. Het was mooi weer, de dierentuin is prachtig en CDA'ers kleurden met groene jas of sjaal de dierentuin groen. Zo werd het signaal afgegeven 'dit is een club waar

je bij wilt horen'. In Gelderland hopen ze dat met deze familiedag een traditie is geboren!

TIP VOOR DE AFDELINGEN

Ook plannen om een activiteit te organiseren? Informeer bij het partijbureau naar de mogelijkheden om gebruik te maken van een projectsubsidie. Dit kan via jacqueline.vanleeuwen@cda.nl

Verbreden in de praktijk

Rutger Ploum: 'De pluim gaat deze keer naar het CDA Gelderland. Prachtig dat zij, ook in deze coronatijd, in dierentuin Burgers' Zoo, een familiedag georganiseerd hebben.

Een mooi voorbeeld hoe we ook nu in contact kunnen blijven met onze leden. Dit initiatief laat zien dat gebruik maken van je netwerk loont.

En, ook het aanspraak maken op de subsidiepot voor een dergelijke activiteit juich ik natuurlijk toe.

Bijzonder leuk dat het een familie-activiteit is. Ontmoeting en verbinding staan centraal. Een mooi voorbeeld dat laat zien tot welke dingen we in

staat zijn als wij de handen ineen slaan. Een mooi concept, ook voor andere afdelingen. **CDA Gelderland, chapeau!**

'Dit initiatief laat zien dat gebruik maken van je netwerk loont'

PRINSJESDAG 2020

Een sfeer- impressie

Fotografie Ministerie van Financiën,
Marc Mulder

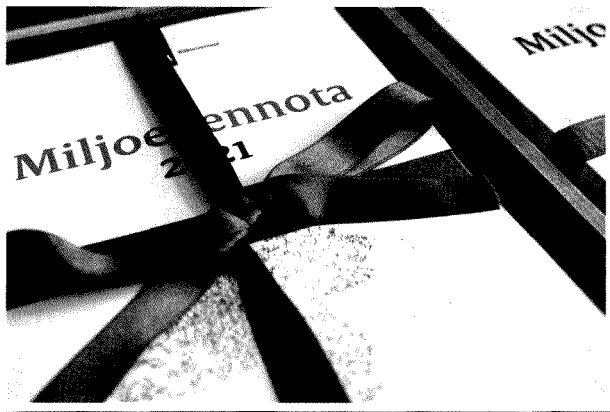
Geen gouden koets, geen Ridderzaal en geen publiek. Het werd dit jaar een andere Prinsjesdag dan andere jaren. Programma en setting werden aan de coronatijd aangepast. Gelukkig kon Prinsjesdag wel thuis voor de buis gevolgd worden. En veel bleef gelijk. Onze koning las, deze keer vanuit de Nieuwe Kerk, de troonrede voor. Onze fractieleden gingen traditioneel, met hier en daar een hoedje, op de foto. En onze minister van Financiën Wopke Hoekstra ging met het koffertje op weg naar het Binnenhof om de Miljoenennota te presenteren.

COLUMN Mirjam

Volg Mirjam Sterk via
dutchieindc.worldpress.com

Ik kon het echt niet geloven toen ik het bericht las. Tot februari 2021 krijgen de kinderen alleen nog maar virtueel les. Dat betekent dat onze kinderen tegen die tijd, tien maanden niet naar school zijn geweest, althans een echte school met een leraar voor de klas. Onvoorstelbaar! De weken daarvoor waren we bestookt met de plannen van het schoolbestuur hoe er hybride (twee dagen op school en de rest thuis) les gegeven zou worden. Ik was er blij mee. Thuis zitten is niks voor pubers. Pubers leren van elkaar. Het leek mij een redelijk midden tussen vijf dagen school of alleen online. Drie dagen erna werd toch ineens besloten dat de schoolgebouwen dicht zouden blijven. Mijn kinderen hadden er gemengde gevoelens over. Ze vonden het geen straf om in de lente les te krijgen via de computer, lekker op hun eigen kamer. Maar ze misten wel hun vrienden en vriendinnen. Ook sporten was niet bij. Dat was eenzaam. Nadat dit bericht was doorgedrongen, bleken veel ouders massaal hun kinderen van de publieke scholen te halen en naar de *private schools* te sturen. Deze *private schools* vallen niet onder het gemeentelijke schoolbestuur en hebben dus wel de vrijheid om op school les aan te bieden. Een jaar privaat onderwijs kost tussen de 30.000 en 50.000 dollar. Dat is dus alleen voor de rijke mensen weggelegd.

Vrijwel onmiddellijk stelde de hoogste ambtenaar binnen de gemeente die gaat over gezondheidsbeleid dat ook de *private schools* niet open mochten gaan. Tot grote woede van de gouverneur, de baas van de staat. Hij stelde dat de gemeente er niet over ging. De ouders konden - kort - opgelucht ademhalen. De gemeente pikte dat echter niet: scholen blijven dicht. Eén vader zei ergens op Facebook: *bring in the lawyers!* Dit is tenslotte Amerika.

Onze vrienden uit Nederland waren verbijsterd, net als wij, toen ik ze dit vertelde. 'Bij ons gaan de kinderen gewoon naar school!'. Het kan dus wel. Op dit soort momenten verlang ik naar de nuchterheid van ons kikkerlandje, waar ook veel discussie is, maar waar de scholen open zijn. In ons huis zijn studieplekken gecreëerd, strakke afspraken gemaakt over school en vrije tijd. Maandag weten we of dat gaat werken. Ik houd mijn hart vast...

Mirjam Sterk woont tijdelijk in Washington DC vanwege het werk van haar man en houdt ons op de hoogte van haar observaties.

VROUW & POLITIEK

Het CDAV- Internationaal

In gesprek met Astrid Frey

Tekst Astrid Frey en Ria de Korte

CDAV-Internationaal

Deze keer staat in Vrouw en Politiek het CDAV-Internationaal centraal. We gaan hierover in gesprek met Astrid Frey. Zij was 10 jaar lang actief voor het CDAV-Internationaal. De afgelopen drie jaar als voorzitter, sinds juli heeft zij een stapje teruggedaan en is zij adviseur. Astrid zet zich momenteel op lokaal niveau in als fractievertegenwoordiger in Den Haag.

WAT IS HET CDAV-INTERNATIONAAL?

Het CDAV-Internationaal is de 'commissie buitenland' van het CDA Vrouwenberaad. We vinden het belangrijk dat er in het buitenlandbeleid van het CDA aandacht is voor de positie van vrouwen. Op verschillende manieren brengen we dit onder de aandacht. We organiseren bijeenkomsten en dienen resoluties in bij CDA congressen. Daarnaast vertegenwoordigen we het CDA-Vrouwenberaad bij de EVP-Vrouwen. Hier treffen we vrouwenorganisaties van de EVP partijen in heel Europa. We wisselen informatie uit en vragen in EVP verband aandacht voor de positie van vrouwen in Europa.

'Je kunt zo je stem laten horen binnen het CDA'

HET CDAV-INTERNATIONAAL DOET BELANGRIJK WERK. HOE PAST DIT IN HET CHRISTELIJK DEMOCRATISCH GEDACHTEGOED VAN HET CDA?

In deze commissie geven we vorm aan onze solidariteit met onze zusterpartijen over de grenzen heen. We kijken ook verder, door bijvoorbeeld aandacht te vragen voor de positie van vrouwen-vluchtelingen. Onze solidariteit reikt verder dan de grenzen van Nederland.

WAT WAS JOUW ROL BIJ HET CDAV-INTERNATIONAAL?

Voor mij was het verkrijgen van kennis en contacten met vrouwen uit verschillende landen essentieel. Zo kunnen

we elkaar helpen en bijdragen aan 'een betere wereld'. Ik was een actief lid, een paar jaar ook voorzitter. Alles bij elkaar ben ik meer dan 10 jaar actief geweest voor het CDAV-Internationaal. Ik werkte bij Cordaid, een organisatie voor ontwikkelingssamenwerking, en die kennis en ervaring kon ik hier heel goed inzetten. Het CDAV-Internationaal gaf de mogelijkheid meer aandacht te vragen voor internationale samenwerking binnen het CDA.

SAVE THE DATE**Algemene ledenvergadering CDAV**

Op weg naar de Tweede Kamerverkiezingen
van maart 2021

Datum: dinsdag 6 oktober

Tijd: 20.00 uur

Hoe: via Zoom

Meld je aan via CDAV@cda.nl

COLUMN *Marlies*

*Marlies Welschen is
voorzitter van het CDAV*

WAT WAS VOOR JOU HET HOOGTE- PUNT VAN HET HETGEEN HET CDAV- INTERNATIONAAL HEEFT BEREIKT?

Met Femmy Bakker de Jong heb ik een resolutie ingediend op het partijcongres van 2016, waarbij we het belang van ontwikkelingssamenwerking in het verkiezingsprogramma van het CDA benadrukt wilden hebben. Het hele proces; het draagvlak krijgen en de goedkeuring die het uiteindelijk gekregen heeft, daar ben ik erg trots op. Het heeft me doen realiseren dat je ook echt je stem kunt laten horen binnen het CDA.

*'Onze solidariteit reikt
verder dan de grenzen
van Nederland'*

MET WELKE ACTUELE ONDERWERPEN IS HET CDAV-INTERNATIONAAL MOMENTEEL BEZIG?

We leveren een bijdrage aan de discussie over migratie. We maken ons ook druk om de uitzichtloze situatie in de migrantenkampen op de Griekse Eilanden. Wat ons betreft moeten we dit bezien vanuit de rol die Nederland in Europa te vervullen heeft. Zodra het migratie pact wordt voorgelegd in het Europese parlement willen wij graag met partijgenoten, met Jeroen Lenéars, Madeleine van Toorenburg, én met Anne Kuik in gesprek hierover. Het is belangrijk een goede dialoog met elkaar te hebben over migratie. Te begrijpen hoe onze volksvertegenwoordigers erin staan en hen te voeden met onze kennis, contacten en ideeën erover.

Divers selecteren met printer en paperclips

Komend voorjaar zijn de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Politieke partijen zijn daarom nu bezig met het selecteren van hun kandidaten. Diversiteit is hierbij het toverwoord. De kranten en bladen staan vol met artikelen over dit onderwerp. Eén ding is duidelijk: onderzoek heeft uitgewezen dat het in bijna alle gevallen beter is om een divers samengesteld team te hebben. Ook binnen het CDA is daar consensus over. En toch gebeurt het vaak nog niet. We weten *wat* we willen. Het *hoe* blijkt lastiger.

Diversiteit binnen de sollicitanten is er inmiddels wel. Maar bij gelijke geschiktheid kiezen we toch voor kandidaten die voldoen aan het stereotype. Dat is die hardnekkige impliciete voorkeur.

In het magazine Harvard Business Review las ik laatst een artikel* met een selectiemethode die die impliciete voorkeur voorkomt. De methode biedt een simpele oplossing. Experimenteer eens met een printer en paperclips.

Stap 1: print de sollicitaties en maak stapeltjes bijvoorbeeld op basis van gender, etniciteit of opleidingsniveau.

Stap 2: selecteer per stapel.

Stap 3: houd je bij de kandidaten die uit die selectie naar boven komen en ga dus niet schuiven tussen de verschillende stapels.

Het experiment wees uit dat de mate van diversiteit in de groep met uiteindelijk geselecteerden steeg. Tegelijkertijd bleef de kwaliteit van die kandidaten minimaal op hetzelfde niveau. Precies wat we willen dus.

Conclusie van het artikel is dat als organisaties meer diversiteit willen, zij hun selectiemethode moeten veranderen. Een simpele en effectieve aanpak is het verdelen van de kandidaten in verschillende categorieën. Verandering van gedrag begint door juist kleine, simpele aanpassingen. Dit is er zo één. Succes!

* Zhiyu Feng, Yukun Liu, Zhen Wang and Krishna Savani (21 juli 2020). Research: A Method for Overcoming Impliciet Bias When Considering Job Candidates. Harvard Business Review

Bevrijdingsmuseum Zeeland

ZEELAND

**BEZET EN BEVRIJD IN DE
TWEEDE WERELDOORLOG**

Coudorp 41 - 4155 AH Nieuwdorp - T 0113 - 671475
E info@bmzeeland.nl - www.bmzeeland.nl

KOKEN

Kijken of koken. In kijken of koken deelt één van onze politici een favoriete plek of recept met u. Deze keer is de beurt aan Tweede Kamerlid Anne Kuik.

KOKEN MET
Anne

Tekst Ymkje van 't Riet

Eten is mijn hobby, zeg ik weleens tegen mijn collega's', zegt Anne Kuik. 'En dan bedoel ik zowel het opeten als het koken. Als Anne Kuik in Den Haag is staat zij niet vaak in de keuken. Daar eet ze bij het ledenrestaurant of scoort een pizzaatje op het plein. Maar in de coronatijd, met meer thuiswerken, kan zij vaker in haar eigen keuken staan. 'Je kunt mij wakker maken voor het draadjesvlees van mijn moeder. Heel soms maak ik het zelf ook', aldus Anne: 'Maar, voor het ledenblad heb ik een ander recept uitgekozen. Ik ben dol op de Italiaanse keuken. Parmigiana di Melanzane is één van mijn favorieten. Vegetarisch en érg lekker!

PARMIGIANA DI MELANZANE

Ingrediënten (3 personen)

- 3 aubergines
- 1 sjalot
- 2 bolletjes Buffelmozzarella
- Paar takjes basilicum
- 50 gram Geraspte parmezaan
- 600 gr tomatenblokjes

- 1 losgeklopt ei
- Olie

Bereidingswijze

Snij de aubergines in de lengte in plakken van ongeveer een halve centimeter. De aubergines besprenkelen met grof zout en zeker een half uur laten uitlekken. Na het uitlekken het zout van de aubergines afspoelen en droogdeppen.

Ondertussen het sjalotje snijden. Fruit deze met olie in de pan en voeg 600 gram tomatenblokjes (uit blik) toe. Een aantal fijngesneden basilicumblaadjes erbij en onder af en toe roeren wat laten inkoken.

In een koekenpan de plakken aubergine om en om goudbruin bakken. De buffelmozzarella in plakjes snijden. Dan kan het stapelen beginnen.

Begin met een klein laagje tomatensaus, dan een laag aubergines die iets mogen overlappen, bestrooi dit met een deel van de parmezaan, bedek ze met de helft van de

mozzarella. Een paar blaadjes basilicum en 2/3 van het losgeklopt ei. Dan een herhaling van de stapeling, dus saus, aubergine, parmezaan, mozzarella, ei en basilicum. Tot slot nog een laag aubergines en de overgebleven saus.

Zet het gerecht 30 minuten in een voorverwarmede (hetelucht)oven op 180 °C.

Eet smakelijk!

VANUIT DE ORGANISATIE

Partijnieuws

- cda.nl
- kiescda
- cdavandaag
- cdavandaag

LEDENVOORDEEL

Speciaal voor u gratis naar het Bevrijdingsmuseum Zeeland

WIJ VERLOTEN ENTREEKAARTEN VAN DIT INDRUKWEKKENDE MUSEUM

Bevrijdingsmuseum Zeeland neemt u mee door de bewogen jaren van de provincie Zeeland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Beleef het allemaal in het grootste museum van de provincie Zeeland. Ook buiten is er van alles te zien in het spectaculaire themapark over de Slag om de Schelde, onder meer bunkers, een Baileybrug en een noodkerkje.

Per lid maakt u kans op maximaal 4 gratis kaarten (2 voor volwassenen en 2 voor kinderen) van Bevrijdingsmuseum Zeeland. Het enige dat u hoeft te doen is een bericht sturen dat u mee wilt doen aan de verloting voor 10 oktober aanstaande via de mail naar Carina Hoff, carina.hoff@cda.nl of via een kaartje naar CDA, Antwoordnummer 1700, 2501 WB in Den Haag. Alleen de winnaars krijgen bericht.

VANUIT DE PROGRAM-COMMISSIE

Corona slingert mensen, mezelf inclusief, een beetje uit het lood. Voor onze commissie was het begin dit jaar ook schrikken: koppen bij elkaar steken als je anderhalve meter afstand moet houden, is lastig. En opschrijven wat wij de komende vier jaar belangrijk vinden is ook nogal aanmatigend, wanneer de halve wereld zichzelf min of meer in quarantaine heeft gestopt, geen idee heeft wanneer dit weer verandert, laat staan: wat je dan buiten voor landschap gaat aantreffen.

Met bewonderenswaardige onverstaanbaarheid zijn onze commissieleden en alle medewerkers van het partijbureau vervolgens toch gewoon

10-10 & 12-12

*10 oktober Jubileumevent
12 december Partijcongres*

aan de slag gegaan. Met het raadplegen van leden en organisaties. Met video-sessies in iedere provincie om te kijken wat in heel ons land leeft. En met de verrassende ontdekking dat het schrijven van een verkiezingsprogramma eigenlijk zoiets blijkt als een anatomische les - ineens krijg je verborgen ongemakken en sluimerende kansen open en bloot voor je op tafel gelegd. Ons clubje is er voortvarend mee aan de slag gegaan.

We zitten in de laatste fase - hier en daar wat knopen doorhakken, voor het concept-programma klaar is. Maar dat is eigenlijk niet het belangrijkste. Belangrijk is dat we weten waar we staan: we gaan ons niet verzetten tegen de staat, zoals andere partijen wel doen. We gaan ons ook niet verzetten tegen de markt, zoals ook mode is. Beiden zijn belangrijk - de overheid en de markt. Maar beiden zijn een middel, uiteindelijk ondergeschikt en dienstbaar aan de samenleving. Dat is ons uitgangspunt - anders gezegd, dat is de stof waarmee we een kostuum willen maken dat onze lijsttrekker en zijn *running mate* past als een jas.

Ben Knapen, voorzitter programma-commissie TK2021

JUBILEUMEVENT EN VERKIEZINGSCONGRES

Evenementen op 10-10 & 12-12

Er is aan het begin van dit politieke jaar nog weer eens goed gekeken naar de planning: wat komt er nog op ons af de komende maanden? Bij deze informeren wij je dat besloten is om 10 oktober aanstaande alleen een jubileumevenement te

organiseren. Hier zou in eerste instantie een congres aan gekoppeld worden, maar dit wordt nu alleen het jubileumevent. Dit ter ere van het 40-jarig bestaan van de partij. Op 12 december wordt het partijcongres gehouden. Over het

jubileumevenement vindt u informatie in het ledenblad, nadere informatie volgt via ledenweeknieuwsbrief en website. Ook over het partijcongres op 12 december houden wij u via de ledenweeknieuwsbrief en de website cda.nl op de hoogte.

ZIJ AAN ZIJ

Zij aan zij is het nieuwe toekomstperspectief van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA voor het Nederland van 2030. Hierin kijken we kritisch en constructief naar waar wij op de lange termijn naar toe willen met Nederland en welke fundamentele keuzes daarvoor vanuit christendemocratisch perspectief nodig zijn.

Een echte must have voor iedereen die zich verbonden voelt met de christen-democratie en ons perspectief op het Nederland van 2030!

Voor slechts €5 te bestellen via cda.nl/wi

CDA ONLINE JUBILEUMEVENT

Op zondag 11 oktober is het precies 40 jaar geleden dat het CDA werd geboren uit de drie christelijke partijen KVP, ARP en CHU.

Dit gaan we vieren op zaterdag 10 oktober, einde middag (start rond 16.30 uur).

Door corona is het niet mogelijk om er een uitbundige live-viering met veel mensen van te maken. Dus organiseren we, op de dag dat er eigenlijk een jubileumcongres gepland stond, een online jubileumevent. Waarin we terugkijken op 40 roerige politieke jaren waarin verschillende generaties CDA'ers meebouwen aan de toekomst van Nederland. Dit alles uiteraard in aanwezigheid van politiek leider Hugo de Jonge en *running mate* Pieter Omtzigt.

Je kunt er misschien niet bij zijn, maar je kunt wel meedoen!

Het event sluit af met een interactieve quiz over al die ups, downs en anekdotes van 40 jaar CDA. Ben jij een échte CDA-kenner en heb je zin om mee te doen: stel een team samen met bijvoorbeeld uw afdeling, uw familie of uw fractie en meldt u aan.

Wat kun je winnen?

De winnaar draagt de komende jaren uiteraard de titel van dé ultieme CDA kenner. En voor de andere teams met een podiumplek is er ook een bijzondere prijs te winnen. Want voormalig partijvoorzitter Ruth Peetoom zei altijd: 'Politiek is veel kopjes koffie drinken'. En dat kan het allerbeste met een unieke 40 jaar CDA mok, die in zeer gelimiteerde oplage geproduceerd is.

In de weeknieuwsbrief vindt u binnenkort de laatste informatie over dit event en hoe u zich met uw team kunt aanmelden en kunt meedoen. Ook als u niet wilt deelnemen aan de quiz, maar het wel leuk vindt die te volgen, gewoon thuis vanuit uw luie stoel, kunt u zich t.z.t. aanmelden.

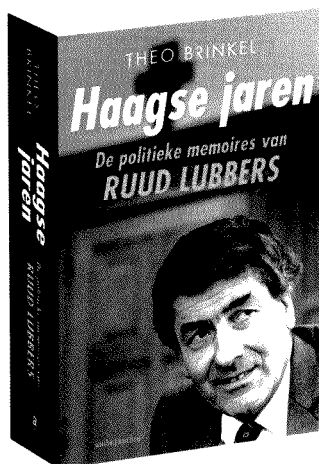
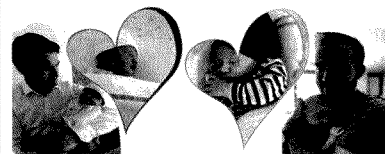
BLIJF OP DE HOOGTE

Meld je aan!

Via de weeknieuwsbrief houden wij u op de hoogte van het laatste verenigingsnieuws en de politieke actualiteit. Geef uw mailadres door via cda@cda.nl

BABYNIEUWS!

In de zomer zijn **Tom Berendsen** en **Jeroen Lenaers** papa geworden. Van harte gefeliciteerd met **Nina** en **Finn**. Veel geluk!

boekemwereld.com/haagsejaren

Vul de kortingscode 904-11029 in en ontvang € 4,99 korting. Deze actie is geldig van 1 oktober t/m 31 december 2020

VERKIEZINGS-CONGRES

Op 12-12 is het zover: het verkiezingscongres van het CDA voor de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021. Met onze lijsttrekker, *running mate*, de kandidaten op de lijst en natuurlijk ons verkiezingsprogramma met het verhaal voor

de komende jaren. De commissies voor de kandidatenlijst en het verkiezingsprogramma zijn momenteel hard aan het werk.

Het verkiezingscongres gaat hoe dan ook een bijzonder congres worden. Over de vorm van dit online congres wordt op dit moment hard nagedacht. Via de ledennieuwsbrief houden we u op de hoogte van het laatste nieuws.

LEDENAANBIEDING

Onlangs verscheen *Haagse jaren – De politieke memoires van Ruud Lubbers* geschreven door oud CDA-Tweede Kamerlid Theo Brinkel. Tussen 1992 en 1995 voerde historicus Theo Brinkel vijftien lange gesprekken met premier Ruud Lubbers over zijn jaren in de landelijke politiek. 25 jaar later verschijnen de memoires. CDA leden kunnen het boek met korting kopen.

Prijs: € 24,99

Exclusieve korting voor CDA leden: € 4,99 o.v.v. Bonnummer: 904-11029 (verplicht) In te leveren bij alle boekhandels. Het boek is ook online te bestellen via

Doe mee
 en win een
 boekenbon van
 € 17,50!

DOE MEE! Jubileumpuzzel

Streep alle woorden weg. Van de letters die overblijven kunt u een woord maken.

Stuur uw oplossing vóór 30 oktober 2020 naar redactie@cda.nl of CDA Redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. Onder de juiste inzenders verloten wij vijf boekenbonnen van € 17,50. De oplossing van de vorige puzzel was 'Stilstaan bij vrijheid'. De winnaars van de vorige puzzel zijn: A.J. Doosje, Vollehove; A.P. Riem, Strijen; Gieneke te Velde, Klazinaveen; Fam. Beltman, Bellingwolde; M. Nijkamp, Enter

H	O	E	V	A	R	P	T	S	E	E	F
R	M	U	E	L	I	B	U	J	K	V	P
G	A	D	R	A	A	J	R	E	V	A	V
G	N	I	K	R	E	W	N	E	M	A	S
E	Z	G	I	R	A	J	C	H	U	M	K
N	E	D	E	R	L	A	N	D	E	M	E
R	T	T	Z	I	G	H	O	E	R	A	I
E	E	A	I	J	L	E	P	P	A	R	T
I	L	D	N	V	E	E	R	T	I	G	I
S	S	C	G	R	E	B	O	T	K	O	L
U	S	T	E	E	N	K	A	M	P	R	O
F	A	A	N	R	J	I	T	R	A	P	P

- APPEL
- ARP
- CDA
- CHU
- FEEST
- FUSIE
- HOERA
- JARIG
- JUBILEUM
- KVP
- NEDERLAND
- OKTOBER
- PARTIJ
- POLITIEK
- PROGRAMMA
- SAMENWERKING
- STEENKAMP
- VEERTIG
- VERJAARDAG
- VERKIEZINGEN
- ZETELS

Jubileumevent

#SamenthuisCDAquiz

OP 11 OKTOBER 2020 BESTAAT HET CDA 40 JAAR.
EN DAT WILLEN WE VIEREN. MET U, MET JOU!

We organiseren op 10 oktober een online jubileumevent waarin we terugkijken op 40 roerige politieke jaren waarin verschillende generaties CDA'ers meebouwden aan de toekomst van Nederland. Politiek leider Hugo de Jonge en *running mate* Pieter Omtzigt zijn hierbij natuurlijk aanwezig. Het event sluit af met een quiz.

Heel het CDA quizt

#SAMENTHUISCDAQUIZ OP 10 OKTOBER 16.30 UUR

Hoe? We organiseren op zaterdag 10 oktober een interactieve quiz over al die ups, downs en anekdotes van 40 jaar CDA. Generaties lang bouwen wij al aan Nederland. Aan een land om door te geven!

Doe mee. Vorm een team met je familie, afdeling of fractie. Zorg voor verschillende generaties in je team, want met elkaar weet je meer.

WIN DE TITEL 'DÉ ULTIEME CDA-KENNER'

Een eretitel die leden van het winnende team mogen dragen. Voor de teams met een podiumplek is ook een unieke jubileummok te winnen. Maar het gaat natuurlijk niet alleen om deze prijs. Het is gewoon ook heel gezellig om mee te doen en een blik langs de historie van het CDA te krijgen.

Zin om mee te doen? Of om gezellig mee te kijken?

AANMELDEN

Alles over de aanmelding om mee te doen of mee te kijken staat binnenkort in de **wekelijkse ledennieuwsbrief**. Dus houdt de ledennieuwsbrief in de gaten.

Doe mee. Met elkaar maken we er een mooi jubileumfeest van!

NUMMER 3
DECEMBER 2020

*Thuis bij
Hugo de Jonge*

*'De opdracht van
Pieter Omtzigt'*

WOPKE HOEKSTRA
*Een keuze uit
overtuiging*

*'Voor mij is het een
weloverwogen stap'*
LUCILLE WERNER

Redactioneel

Het is bijna kerstmis: het feest van de geboorte van Jezus. Feest van hoop en licht; tijd van gezelligheid en saamhorigheid. We vieren kerstmis dit jaar anders dan andere jaren. Maar de boodschap van kerst blijft gelijk: Jezus brengt Licht in de wereld!

We staan aan het einde van een bijzonder jaar en we kijken vooruit op 2021.

We gingen thuis op bezoek bij onze coronaminister Hugo de Jonge en zijn gezin. Resultaat: een openhartig gesprek over 2020, werk, school, sport, muziek, tijd voor elkaar en kerst.

Er wordt hard gewerkt aan alle voorbereidingen op weg naar een goed resultaat bij de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart a.s.!

We hebben de kandidaten gevraagd een kerstgroet aan u te brengen of één van onze uitgangspunten toe te lichten. We gingen in gesprek met Pieter Omtzigt, Lucille Werner, Inge van Dijk en beide Mustafa's (Amhaouch en Bal). Samen met Ank Bijleveld, Mona Keijzer, Ferd Grapperhaus en Raymond Knops stelden wij een heerlijk menu voor u samen.

En we gingen in gesprek met onze lijsttrekker Wopke Hoekstra. Over zijn voordracht, zijn gezin en over perspectief voor Nederland. De partij deed een beroep op hem. In een brief aan u licht hij zijn bereidheid en plannen als lijsttrekker toe: 'Ik kan het niet alleen, ik heb uw steun, hulp en vertrouwen nodig.'

De redactie wenst u gezegende Kerstdagen en een hoopvol, liefdevol en gezond 2021 toe!

COLOFON

DECEMBER 2020

Jaargang 18
Nummer 3

CDAnl.nl is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt één keer per jaar verspreid in een omvang van ongeveer veertig duizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

Uitgever CDA Bureau, Postbus 30453,
2500 GL Den Haag
070 3424888
redactie@cda.nl
cda.nl

Hoofdredactie Thijn van Veghel

Elektronische Ymkje van T Riet

Redactioneel Adviescomité

J.P. Grootenboer, Nilsen De Jong,
Hortens Kuyms, Willem Bruijntjer, Bert
Grootveld, Gerard Reman en Sjoerd
Kogler

Beleggingadviescomité van de Middelste Boek

Fotografie Marc Mulder, Leonard Veldset

Druckwerk Veldendrukkerij BDU,
Marsdenstraat 29, 3771 AM Barneveld

Voor informatie over de lidmaatschap van het CDA kunt u contact opnemen met de CDA ledenzeker: Postbus 30453, 2500 GL Den Haag of per e-mail: leden@cda.nl. Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het

CDAnl.nl is een uitgave voor de leden van het CDA

De uitgave wordt één keer per jaar verspreid in een omvang van ongeveer veertig duizend exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis.

De redactie aan het verspreiden van het tijdschrift voor de leden van het CDA is voortgezet op onovereenkomstige wijze. Het tijdschrift is voortgezet op onovereenkomstige wijze. Het tijdschrift is voortgezet op onovereenkomstige wijze.

Tussen het plaatsen en verkrijgen van het tijdschrift zijn ongeveer 10 dagen, waardoor het ten ziele dat de actualiteit ons inhaalt. Daarvoor graag uw begrip.

COLUMN *Pieter*

*Pieter Heerma is fractie-
voorzitter Tweede Kamer*

INHOUDSOPGAVE

- 3 *Column* Pieter Heerma
- 4 Zij aan Zij
- 6 'Een keuze uit overtuiging'
- 8 Brief van Wopke Hoekstra
- 10 Thuis bij Hugo de Jonge
- 14 De opdracht van Pieter Omtzigt
- 16 In gesprek met Lucille Werner
- 17 *Column* Esther
- 18 'Doen waar het omdraait'
- 19 Mustafa Amhaouch en Mustafa Bal
- 20 Kies één uitgangspunt
- 22 De Pluim van Ploum
- 23 Koken met Ank, Mona, Ferd en Raymond
- 24 Vrouw en politiek
- 27 1000 euro voor Resto vanHarte
- 28 Kerstwensen
- 30 Partijnieuws
- 31 *Column* Mirjam
- 32 Kerstpuzzel

Ieder mens heeft in het leven momenten waarop het duidelijk wordt dat het tijd is om het roer om te gooien. Om de spiraal naar beneden om te zetten in de weg omhoog. Ik denk dat ook een samenleving wakker kan worden geschud. Zo'n moment is nu. Op tal van plekken wordt het onderliggend lijden in de samenleving zichtbaar. De coronapandemie werkt als een 'wake up call' voor problemen die er al langer waren.

De schade van het doorgeschoten marktdenken, dat van alles de prijs kent maar van te weinig de waarde. Maar ook een overheid met te veel regelzucht en micromanagement. Dingen die op papier misschien kloppen, maar waarvan in de praktijk weinig deugd. De toeslagenaffaire rondom de Belastingdienst maakt pijnlijk duidelijk dat het hoog tijd is voor een nieuw sociaal contract tussen overheid en burger.

Maar terwijl bij de meeste mensen het besef indaalt dat het tijd is voor een markt én een overheid die weer ten dienste staan aan de samenleving, is de allergrootste verandering van deze tijd eigenlijk allang begonnen. De samenleving zélf is namelijk met een grote coöperatieve revolutie gestart. Van onderop wordt afscheid genomen van de individualisering van de laatste decennia.

Van lokale energiecoöperaties tot bedrijven die hun coöperatieve roots herontdekken zoals de Rabobank of Achmea. Of de explosie van maatschappelijk initiatief als gevolg van corona. We zagen in een mum van tijd de bereidheid van mensen die zich, bijvoorbeeld bij het Rode Kruis, opgaven als vrijwilliger. Er werden boodschappen-diensten opgericht om mensen die alleen zijn te helpen. Speurtochten met beren georganiseerd voor gezinnen met kinderen.

Er is een tijd aangebroken van de schouders eronder en samen aan de slag. Een veelbelovend fenomeen voor iedereen die weet dat de vreugde van samen leven niet van de overheid of de markt afkomstig is, maar vanuit de samenleving zelf.

KERSTKAARTENACTIE

Zij aan zij

#OpDeKaart

Tekst JP Colenbrander

Fotografie Marc Mulder

OP DE KAART ZETTEN

Juist in deze tijd voor kerst willen we laten zien dat we elkaar niet vergeten zijn. De 'anderhalvemetersamenleving' houdt ons op meer afstand van elkaar, maar we zijn misschien wel dichterbij elkaar dan ooit!

Dit willen we onderstrepen met een kerstactie waarbij CDA'ers door het hele land kerstkaarten door de brievenbus doen.

Net als vorig jaar willen we samen met jou in de weken en dagen voor Kerstmis kerstkaarten bezorgen: bij ouderen die eenzaam zijn, bij studenten die thuis hun colleges moeten volgen, bij ondernemers die het zwaar hebben en bij ieder ander die jij **#OpDeKaart** wil zetten.

Doe je mee en gaat het ons lukken om dit jaar 40.000 kaarten te bezorgen? Net als Anne Kuik en Agnes Mulder zijn er vele lokale en landelijke CDA'ers die dit jaar een kaartje in de brievenbus doen. Doe met hen mee. Koop een aantal kerstkaarten en breng ze rond.

Lukt het u niet meer voor de kerst, ook een hoopvolle groet voor het nieuwe jaar doet een ander goed!

24

INTERVIEW

Een keuze uit overtuiging

'Juist het CDA moet er voor iedereen zijn'

Tekst Ymkje van 't Riet
Fotografie Leonard Walpot

Het zijn hectische dagen voor Wopke Hoekstra. We spreken elkaar meteen na de perspresentatie van de nieuwe lijsttrekker op het partijbureau. 'Soms stelt het leven je dezelfde vraag twee keer', zegt hij. 'De situatie is veranderd, de context is veranderd en bij het CDA is wat veranderd.'

Wopke voelt het appèl dat zijn partij op hem doet. In overleg met zijn vrouw Liselot en zijn gezin maakt hij de keuze: hij bewilligt in het beroep dat de partij op hem doet. 'Een keuze uit overtuiging. De steun van het thuisfront is hierbij cruciaal en onmisbaar.'

De laatste jaren kennen we hem natuurlijk als onze minister van Financiën: de man met het koffertje en de diepe zakken. Hét gezicht van het beleid om in deze tijd van coronacrisis niet te bezuinigen maar te investeren.

'We moeten vastberaden, met optimisme en heel veel energie met de campagne aan de gang gaan'

Wopke Hoekstra is een echte partijman. 'In het verleden zat ik op jouw plek', zegt hij. 'Artikelen schrijven en interviewen voor het CDA blad vond ik ontzettend leuk om te doen. Ik houd van schrijven.' Ook was hij bestuurslid van het CDA in Amsterdam. 'Niet de makkelijkste plek om campagne te voeren.' Een aantal jaren was hij penningmeester van de Eduardo Frei Stichting. 'Met een mooie

club mensen probeerden we opkomende democratieën te ondersteunen.' In 2011 werd hij Eerste Kamerlid op 35-jarige leeftijd. 'Daar kwam eerlijk gezegd ook een portie toeval en geluk bij kijken.' Ook heeft hij in 2011 het verkiezingsprogramma voor Noord Holland geschreven en was hij betrokken bij het verkiezingsprogramma in 2017. 'Tijdens het schrijven van het verkiezingsprogramma bleek onze jongste zoon ernstig ziek te zijn waardoor ik mijn taak moest overdragen. Hugo de Jonge heeft dat toen overgenomen.'

MET VOLLE KRACHT VOORUIT

In de afgelopen dagen heeft hij ook veel steun van Hugo de Jonge ontvangen. 'Daar ben ik hem zeer erkentelijk voor en ik heb groot en diep respect voor zijn besluit. Ook Pieter Omtzigt ben ik zeer erkentelijk voor al zijn hulp en meedenken. Ik heb veel reacties gekregen, er zijn veel mensen die bereid zijn om de schouders eronder te zetten. Het is ontzettend belangrijk dat we de eenheid terugbrengen, ik ben ervan overtuigd dat het gaat lukken. We moeten vastberaden, met optimisme en heel veel energie met de campagne aan de gang gaan. We hebben niet de makkelijkste periode achter de rug, maar laten we er met zijn allen een streep onderzetten, vooruitkijken en nu met volle kracht vooruit gaan.'

PERSPECTIEF VOOR NEDERLAND

Perspectief bieden aan Nederland, daarover ging het in zijn speech. 'Juist het CDA moet er voor iedereen zijn: jong en oud, stad en platteland, hoogopgeleid en laagopgeleid, gelovig en niet gelovig, voor de mensen die op ons stemmen maar net zo goed voor de mensen die niet op ons stemmen.' Aan perspectief voor jongeren hecht hij belang. 'De jeugd heeft de toekomst. Mijn generatie en de generatie boven mij heeft geweldige kansen gekregen, heeft kunnen studeren en de welvaart steeg. Deze

grote mate van zekerheid wens ik de generatie van nu of straks ook toe. Op individueel niveau, maar ook voor de samenleving is het belangrijk dat mensen een goed perspectief hebben: weten dat je als je hard werkt, goed je best doet en blokt voor toetsen, je een goede boterham voor je familie kan verdienen.'

'De steun van het thuisfront is hierbij cruciaal en onmisbaar'

THUISFRONT

Wopke en zijn vrouw Liselot hebben vier kinderen in de leeftijd van 5 tot 11 jaar. Vaak nam hij een kind op zaterdagochtend mee naar een vergadering. 'Ze vonden dat hartstikke leuk. Onlangs moest één van de kinderen afzwemmen, ik moest hem toen noodgedwongen meenemen naar het Catshuis.'

Zijn vrouw is huisarts. Gezondheidsperspectief en economisch perspectief van de coronacrisis worden aan tafel besproken. 'Zij was de eerste die tegen mij zei dat corona

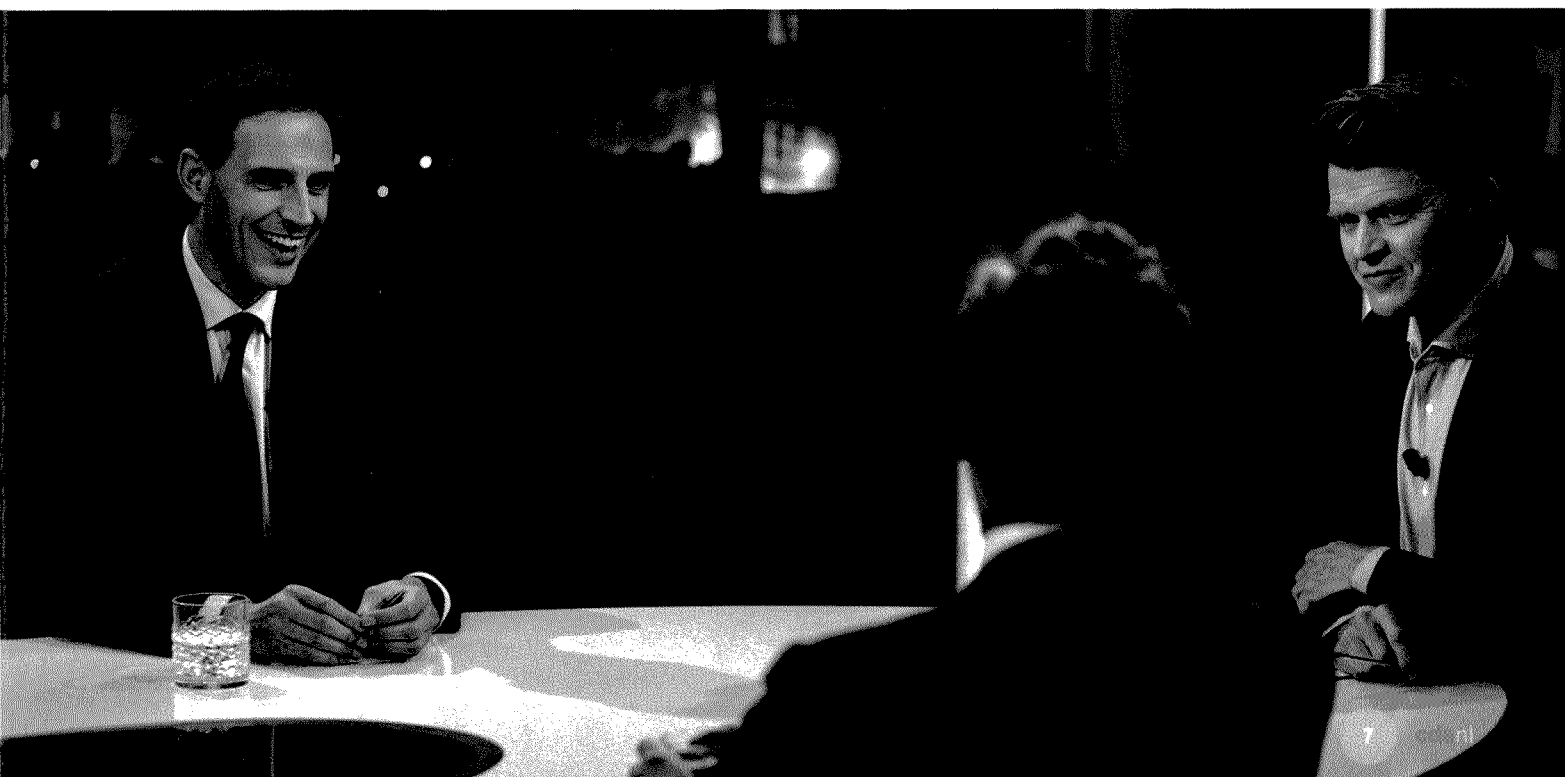
ook een verdergaande crisis in de gezondheidszorg te weeg brengt. Minder aandacht voor andere ziekten, de toename van huiselijk geweld en ouderen die, zeker in de eerste fase van corona, niet naar de apotheek durven. Ik had dit beeld nooit zo scherp meegekregen als Liselot het niet had verteld.'

CONTACT MET HET VELD

Er is net een derde steunpakket gelanceerd. Perspectief voor ondernemers is belangrijk. Met name evenementen, toerisme en horeca worden in deze fase onvoorstelbaar hard geraakt. 'Aan elke ondernemer die ik ontmoet vraag ik of de steunpakketten helpen: aan de ene kant helpt het goed maar aan andere kant blijven de zorgen voor de toekomst. Ik vind het verstandig als kabinet in deze periode juist voor deze groepen een forse extra stap te doen. We kunnen zelf ook een stap extra doen, ook al is het klein. Gisteren heb ik nog iets afgehaald in één van onze favoriete restaurants. Dan spreek ik meteen even met de ondernemer. Dit doe ik eigenlijk altijd, mensen zijn vaak ontwapenend aardig en nieuwsgierig. Contact houden met het veld is essentieel.'

Lezen op pagina 8: Brief van Wopke Hoekstra aan u.

Meer weten over Wopke Hoekstra?
cda.nl/wopke-hoekstra/

BRIEF VAN

Wopke Hoekstra

Fotografie Leonard Walpot

www

w.cda.nl

VOLG WOPKE

op social media

- WBHoekstra
- wopke_hoekstra
- WopkeHoekstraCDA
- Wopke Hoekstra

*'Ik **kan** en **wil** niet weglopen
voor die verantwoordelijkheid.*

*En ik wil daar met het CDA
richting en leiding aan geven'*

Beste CDA-leden,

Soms stelt het leven je dezelfde vraag twee keer. En na zo'n appèl vanuit de partij vond ik dat ik geen keuze meer had. En in die keuze ben ik, na overleg met mijn vrouw Liselot en mijn gezin, alleen maar bevestigd. En daarmee is het een keuze uit overtuiging.

Ik heb veel aan het CDA te danken. En ik heb nog veel meer aan dit geweldige land te danken. Als je dan de vraag wordt gesteld om je daarvoor in te zetten, kan je niets anders dan dat te aanvaarden. Maar ik heb vooral ja gezegd, omdat ik vind dat het land zich in een fase bevindt waarin je eigenlijk geen nee kan zeggen.

De Coronacrisis is groot, raakt iedereen, en wij allemaal ondervinden er dagelijks de gevolgen van. Doordat veel mensen een dierbare hebben verloren. Of vaker in het ziekenhuis zijn geweest dat hun lief is. Doordat ze meer aan huis zijn gebonden dan ooit te voren, vaak ook zonder familie of door vrienden te zien.

Doordat mensen, van alle leeftijden, onzeker raken. Over hun toekomst. Over hun baan. Over hun onderneming. Want de schade aan de volksgezondheid, aan onze samenleving en aan onze economie is enorm.

Straks moeten we met elkaar de brokstukken van deze crisis weer aan elkaar lijmen, nieuwe kansen creëren en werken aan nieuwe perspectieven. Dat is de opgave waar we de komende jaren met elkaar voor staan.

Ik *kan* en *wil* niet weglopen voor die verantwoordelijkheid. En ik wil daar met het CDA richting en leiding aan geven.

Laten we de partij weer verenigen. Laten we de eenheid hervinden. Laten we met vastberadenheid, optimisme en zelfvertrouwen aan deze opgave beginnen. Zodat we Nederland weer perspectief kunnen bieden. Laten we dit samen doen. *Ik* wil dit samen doen:

Samen met Hugo de Jonge, die keihard aan de slag is voor onze volksgezondheid, en voor wiens beslissing ik groot en diep respect heb.

Samen met Pieter Omtzigt, de beste parlementariër van Nederland, met wie ik graag het nieuw sociaal contract wil uitwerken.

Samen met Mona Keijzer, die zich met hart en ziel inzet voor onze ondernemers, samen met Ferd Grapperhaus, Ank Bijleveld, Raymond Knops, Pieter Heerma, Inge van Dijk, Anne Kuik en al die anderen CDA'ers. Op de lijst, in de Kamer, in de provincies, gemeenten en overal in de partij. Onze opdracht is groot. Maar onze partij heeft in het verleden bewezen dat wij er altijd zijn in moeilijke tijden.

Als je zoiets doet, dan doe je dat namens een partij. Maar je doet het uiteindelijk voor het land. Voor ons land. Voor Nederland.

Dit land heeft velen van ons, maar zeker ook mij, enorm veel gegeven.

En dan ben je het aan jezelf ook verplicht om het beste van jezelf terug te geven. En die belofte geef ik u.

Ook zonder corona staat ons land voor grote uitdagingen. Met het programma en de kandidaten van het CDA gaan wij ons inzetten om Nederland weer perspectief te bieden. Perspectief voor jongeren, die moeten kunnen studeren zonder grote schulden te maken. Perspectief voor onze middenklasse. Miljoenen Nederlanders, hardwerkend, van goede wil, de ruggengraat van onze samenleving, die zich een slag in de rondte werken om het einde van de maand financieel sluitend te maken. En voor wie een eigen huis niet meer automatisch binnen handbereik ligt. Perspectief voor onze ouderen, die zich zorgen maken over hun eigen situatie, maar vooral om de toekomst van de volgende generatie. En perspectief voor iedereen die zich zorgen maakt over de grote thema's van deze tijd: de cohesie in onze samenleving, integratie, inclusiviteit, klimaat en veiligheid.

Er is veel werk aan de winkel. En laten we niet doen alsof we die problemen in een handomdraai hebben opgelost. Ik vind sowieso dat politici vaak te veel beloven en te weinig leveren. Maar ik ga wel *alles op alles* zetten om die problemen aan te pakken. Daar kunt u op rekenen.

Maar ik kan dit niet alleen. Ik vraag u daarom om uw hulp, uw steun, en uw vertrouwen.

Dank u wel.

Wopke
Hoekstra

Wij zijn een team

Aan tafel met Hugo, Mireille, Ismael en Sarah de Jonge

Hugo de Jonge is als minister verantwoordelijk voor de aanpak van de coronacrisis. Hij zet zich dag en nacht in om Nederland door de crisis te leiden. Hoe is dit voor hem en zijn gezin? Aan de keukentafel blikken we terug op 2020. Een bijzonder jaar. Maar we kijken ook vooruit en praten over school, werk, muziek, sport, Rotterdam, kerst en tijd voor elkaar. De dag start als het even kan met een gezamenlijk ontbijt: van elkaar weten wat je doet is belangrijk.

Tekst Ymkje van 't Riet
Fotografie Leonard Walpot

Wat blijft je het meeste bij van 2020? 'Vooral dat dingen die je normaal veel doet niet kunnen', zegt Sarah. 'De scholen gingen een tijdje dicht. Online les vond ik eigenlijk wel prima. Maar vragen stellen van achter je scherm is toch lastig. Ik miste mijn vriendinnen, dat vond ik het vervelendst.' Sarah (13) zit in de tweede klas van de middelbare school en Ismael (15) in de vierde klas. 'Ik vond online les wel leuk', zegt Ismael. 'Wel lekker om in je eigen omgeving te blijven.' Op je telefoon vanuit je bed les volgen. 'Ik wist niet wat ik zag', zegt Mireille. 'Languit op bed op de telefoon de

les volgen, iedereen deed het. Of de les volgen van achter je bureau met een briefje voor de camera. We kregen als ouders een mail dat dit toch niet de bedoeling was en of we wilden zorgen dat de kinderen in beeld waren tijdens de les.' Hugo lachend: 'Sarah moest zelfs een keer met de hele klas online nablijven.'

Zorg voor elkaar

Mireille werkt als maatschappelijk werkster op twee basisscholen op Rotterdam Zuid. 'Ik begeleid ouders en kinderen op psycho sociaal gebied. Het was een rare

gewaarwording dat de scholen dicht gingen en veel contact niet meer live kon maar online moest plaatsvinden. We moesten snel bedenken hoe we geen leerlingen in een kwetsbare situatie uit het oog zouden verliezen. Samen met de partners in de wijk is dit gelukt. Ik ben heel trots op het onderwijs. Creatief denken en aandacht voor het kind staan centraal. We waren niet alleen open voor ouders met een vitaal beroep, maar ook voor de meest kwetsbare kinderen. In de eerste week kregen de kinderen allemaal al een laptop. Mooi om te zien dat alle organisaties in de wijk verbonden zijn.'

'Wat het virus gedaan heeft is met geen pen te beschrijven'

Corona houdt iedereen bezig: een virus dat zich in een rap tempo over de wereld verspreidt, start als een gezondheids crisis, maar vervolgens raakt op alle facetten van de samenleving. 'Het virus is een naar ding', zegt Hugo. 'De maatregelen raken alle facetten die het leven zo de moeite waard maken, het sociale leven, een arm om iemand heen. Er zijn mensen overleden en er zijn mensen ziek, maar ook bedrijven die in de problemen raken door maatregelen die je moet nemen. Wat het virus gedaan heeft is met geen pen te beschrijven. Maar toen we teruggeworpen werden op de kern van ons bestaan ontstonden ook de mooiste dingen: initiatieven om boodschappen te doen voor een ander, extra aandacht voor je burens en contact zoeken. De kerken hebben hierin ook een fantastische rol gespeeld, geholpen mensen in beeld te houden. Fascinerend mooi om te zien hoe in een angstige situatie juist de zorg voor elkaar overeind blijft en ons verbindt.' We filosoferen even wat er over 20 of 50 jaar in de geschiedenisboeken staat over deze tijd die op dit moment de wereld in de ban houdt. Sarah: 'Ik denk dat erin komt dat het in deze tijd ook economisch moeilijk was, dat er problemen zijn met banen en bedrijven. Het ligt er ook aan hoelang het duurt, misschien gaat het snel goed dan is het onderwerp minder groot.' Ismael: 'Het komt er wel in omdat deze tijd zo bijzonder is.' Of hun vader in de geschiedenisboeken zal staan? 'Misschien wel.'

Sport

Als soms of dochter van de minister van corona moet je soms even extra oppassen. 'Dat begrijp ik wel, maar het is soms wel moeilijk', vertelt Sarah. 'Ik neem minder risico', vult Ismael aan. 'Ik zit op voetbal, op dit moment zijn er geen wedstrijden maar ik train ook niet omdat het

een contactsport is en dus risicovol.' Sarah gaat wel naar hockeytraining: 'Er wordt goed opgelet, er is bij hockey minder contact en meer afstand door de stick. We doen geen partijtje en sommige oefeningen doen we niet. Het is wel leuk om even met mijn vriendinnen te hockeyen.' Een sportief gezin. Hugo loopt een paar keer per week hard. En Mireille? 'Ik ben een mooi weer looper', zegt ze lachend. 'En mooi weer hebben we hier niet vaak', grapt Hugo. 'Ik heb altijd veel hardgelopen, maar moet de motivatie vinden.'

Niet alleen zelf een balletje trappen, maar ook voetbal kijken is favoriet. Ismael is een grote fan van Feyenoord: 'Op dit moment kunnen we niet naar de Kuip, maar ik ga weleens met papa kijken. Ik heb allemaal spullen van Feyenoord. En kijk naar de wedstrijden op tv.' 'Zodra het weer kan gaan we weer', zegt Hugo. 'Lekker hard zingen en juichen.'

Muziek speelt een belangrijke rol in huize De Jonge. Van Hugo weten we dat hij gitaar speelt en goed kan zingen. Mireille: 'We hebben altijd in koren gezongen en bij de cantorij.' Ismael en Sarah hebben samen pianoles van een Griekse leraar, in het Engels en momenteel online. Met zijn tweeën achter de piano. 'We hebben al een jaar of vier les, maar zijn nog een beetje onder gemiddeld', zegt Sarah. Ismael kijkt haar grijnzend aan. 'Voorlopig vinden wij het leuker dan zichzelf', zegt Hugo. Mireille lacht: 'Maar later zijn jullie ons dankbaar.'

Muziek heeft Hugo en Mireille eigenlijk bij elkaar gebracht. 'Op de middelbare school maakte Hugo cassettebandjes voor mij, met vooral muziek die hijzelf mooi vond', zegt Mireille. 'Later kreeg ik vaak cd's waarvoor hetzelfde gold. 'Kom laten we meteen luisteren', zei hij dan.' Hugo: 'Ik ben dan zo enthousiast dat ik vind dat iedereen het moet horen.'

'De kerken hebben hierin ook een fantastische rol gespeeld, geholpen mensen in beeld te houden'

Over smaak valt te twisten: ze hebben niet allemaal dezelfde muzieksmaak. 'Voor de zomervakantie maken we altijd een playlist', vertelt Hugo. 'Iedereen kiest dan een

paar liedjes.' Vooral Hugo heeft een andere smaak. 'Het is dan een soort 3 tegen 1 voor de inhoud van de playlist.' Voor de jazzmuziek van Hugo hebben ze een oplossing. 'Bij papa's jazz liedjes klikken we snel door want daar vindt niemand wat aan.'

'Het heien is de hartslag van de stad'

Verliefd op Rotterdam

Als domineeszoon verhuisde Hugo vaak. Van Bruinisse, naar Alphen aan de Rijn, naar Zaamslag en toen op zijn 15e naar Puttershoek. Vanaf daar ging hij in Oud Beijerland naar de middelbare school. In de eindexamenklas ontmoette hij Mireille. Mireille werd geboren in Beiroet, geadopteerd en groeide op in Oud Beijerland. 'Na het eindexamen ging ik studeren in Ede', zegt Mireille. 'Hugo ging studeren in Rotterdam.' Zijn vader vond daar een woning voor hem. Hugo: 'Dit kan je wel betalen', zei hij, achteraf weten we waarom. Het was geen beste wijk waar ik destijds terecht kwam.' Het was een bijzondere ontmoeting met de stad. 'Later ben ik op een school in die wijk gaan werken. Dat kinderen aan je toevertrouwd worden en je als school de veilige haven kunt bieden die zij nodig hebben is zo mooi. Ik kom hier nog vaak oud-leerlingen tegen. Mooi om te zien hoe zij goed terecht zijn gekomen.' Het is een gezamenlijke drive die zij hebben. Mireille: 'We hebben zelfs nog kort op dezelfde school gewerkt, toen was Hugo mijn adjunct.'

Rotterdam is hun stad. Ze wonen er al lang en met veel plezier op Zuid. Zijn de kinderen ook verliefd op de stad? 'Ja!', zegt Ismael enthousiast. 'Ik voel me hier thuis. Een moderne stad dat vind ik mooi.' Sarah vertelt dat ze vanaf school over de stad heen kan kijken. 'Ik vind de moderne gebouwen mooi. Als ik nu als het schemerig is naar huis fiets, dan zie ik in de stad en bij de bruggen allemaal lichtjes, dat vind ik leuk. Ik denk dat ik ook wel in een dorp kan wonen.'

Stad of dorp. Maken jullie je zorgen of jullie kinderen later aan een woning kunnen komen? Hugo: 'We slapen met het raam open. Heel vaak word je 's ochtends wakker van het heien. In Rotterdam wordt altijd gebouwd aan een sterkere toekomst. Het heien is de hartslag van de stad. Tegelijkertijd hou ik ook van het dorpse, waar je elkaar kent en ziet staan. Dat gun je Rotterdammers ook, in de stad leef je makkelijker langs elkaar heen.' In de stad heb je een

diversiteit aan mensen. 'Die diversiteit is het allermooiste aan de stad', vindt Mireille. 'Voor ons ook een reden om hier te wonen. Je wilt dat je kinderen zien dat er diversiteit is, verschil in cultuur laten zien en ervaren. Meegeven dat het niet overal is als bij ons thuis.'

Hugo: 'Ik maak me wel zorgen over wonen. Er ligt een enorme opdracht om meer te bouwen, tot 2030 moeten er jaarlijks 100.000 woningen bij. Lukt dit niet dan ontstaat er een nog groter tekort aan woningen dan we nu al hebben. We kunnen binnenstedelijk verdichten maar moeten juist de ruimte van de regio benutten, hoge snelheidsverbindingen aanleggen en zorgen voor nieuwe economische ontwikkeling in de regio. Er bestaan geen krimpregio's, maar er bestaan regio's met ruimte. En die ruimte moeten we benutten.'

'Dit doen we gewoon met elkaar'

De tijd die Hugo voor zijn gezin heeft is gering: 'Juist daarom moet je zorgen dat je van elkaar weet waar je mee bezig bent, want anders leef je langs elkaar heen. Ons gezin is er ook wel aan gewend. Ik ben altijd veel aan het werk geweest. In 2010 werd ik wethouder in Rotterdam, de kinderen waren toen nog klein. Het was Mireilles idee om bij het CDA te gaan werken, zij gaf mij een advertentie van een functie bij de Tweede Kamerfractie en zo is het politieke werk begonnen.' Met z'n vieren vormen ze een goed team. 'Je overlegt over banen die je kiest, daar sta je samen achter. Bij het overnemen van het coronadosier was er eigenlijk geen keus. Het kwam op Hugo's pad. Toen duidelijk werd dat Bruno niet terugkwam, wisten we dit moet Hugo doen voor het land. Na de eerste persconferentie dacht ik wel: dit wordt een hele klus', zegt Mireille. Hugo: 'Het is zwaar en heel hard werken, maar het is ook heel mooi om dit werk te mogen doen in een tijd die er zo toedoet. De weg van de minste weerstand is nooit onze weg geweest. Felle kritiek en intimidatie zijn niet gemakkelijk, maar daar tegenover staan heel veel lieve reacties en kaarten, ook van CDA leden.'

Mireille: 'Ik zie met welke energie hij opstaat, hoe hij altijd kansen ziet. Dat enthousiasmeert mij ook, dit doen we gewoon met elkaar.' Ismael en Sarah gaan er heel nuchter mee om. Ze moeten het hoofd van hun vader wat vaker weg *swipen*. Sarah geeft wel eens kledingadvies: 'Dan zeg ik welke trui hij aan moet.' Ismael: 'Ik kijk wel naar papa op de tv, maar geef dan niet persé commentaar.' Het minst kritische appje komt altijd van Hugo's moeder. 'En zo hoort het ook', zegt Mireille met een lach. Hugo: 'Mireille is altijd het meest kritisch, zij is mijn politiek adviseur thuis.' In het weekend wordt er altijd uitgebreid gegeten. 'Aan tafel

ontstaan de gespreken, over school en politiek, je merkt dat de kinderen het steeds interessanter vinden.' Zelf de politiek of het onderwijs in? 'Dat denk ik niet', zegt Ismael. 'Ik heb het profiel Economie en Maatschappij gekozen en kan nog alle kanten op.' Sarah: 'De politiek wordt het niet. Ik weet nog niet wat wel. Op dit moment vind ik iedere maand nog iets anders leuk. Ontwerpen lijkt mij leuk of presentatrice.' En als hun vader thuis is, wat doen ze dan het liefst met hem? Sarah: 'Niets bijzonders eigenlijk, gewoon lekker met papa op de bank een filmpje kijken.' De gezelligheid daar gaat het om vindt ook Ismael: 'Samen voetbal kijken of naar een andere stad gaan.'

Hoop en verwachting

Het is bijna kerst. Plannen zijn er nog niet echt gemaakt, eerst kijken wat er kan. Mireille: 'We zijn wat dat betreft echt familiemensen, de ene dag de ene familie, de andere dag de andere. Dit jaar gaat het anders. Vorig jaar hebben

we op kerstavond zes eenzame ouderen te eten gehad. De kinderen hebben hard geholpen in de bediening. Hugo: 'Dat was heel mooi om te doen. Dit jaar misschien weer zoiets, maar dan met minder mensen, met een lunch.' Kerst is een tijd van samen, van gezelligheid. Mireille: 'Van hoop en verwachting, 2020 heeft niet gebracht wat we gehoopt en verwacht hadden. Ik hoop dat we dit terugvinden en met hoop en verwachting het nieuwe jaar ingaan.' Hugo: 'Piet Boekhoud had het altijd zo mooi over: de plicht tot optimisme. Ik hoop dat we ons richten op de positieve kracht in de samenleving.'

'Ik hoop dat we ons richten op de positieve kracht in de samenleving'

Naschrift: Op donderdag 10 december maakte Hugo bekend dat hij niet langer beschikbaar is als lijsttrekker voor het CDA. Zoals hij het zelf verwoordde: 'Het CDA verdient een lijsttrekker die alle tijd en energie aan de partij kan besteden, dat is mij nu niet gegeven'. Uit plichtsbesef stapte Hugo naar voren in het voorjaar en uit plichtsbesef stapt hij nu opzij om zich volop te wijden aan zijn taak als minister. Maandag 14 december blijkt hoezeer het virus Nederland nog in zijn greep heeft als het kabinet besluit tot een nog steviger pakket aan maatregelen.

DE OPDRACHT VAN

Pieter Omtzigt

'Ik zit ook niet voor mezelf in de Kamer'

Tekst **Barend Tensen**
Fotografie **Leonard Walpot**

Voor zijn tomeloze inzet tegen mensenrechtenschendingen is Pieter Omtzigt sinds kort in het bezit van de Magnitsky Award. Maar de nummer 2 op de CDA lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen is niet iemand die dan lekker achterover gaat zitten. 'Ik kijk altijd meer naar wat ik niet bereikt heb en ga daar dan 's avonds weer mee verder.'

Hij kijkt liever vooruit dan terug, is niet van borstklopperij. Voelt hij zich vereerd met zo'n prijs? Omtzigt: 'Jazeker. Maar ik ben vooral blij dat het aangeeft dat iets gelukt is. Er komt namelijk een Europese wet om harde individuele sancties op te leggen bij mensenrechtenschendingen. Na 10 jaar vechten.'

'Bij de prijs voor politieke prestatie van het jaar (voor de toeslagenaffaire, 2019) vond ik het moeilijk om blij of trots te zijn. Er was nog bijna niemand van de slachtoffers gecompenseerd. Renske Leijten en ik ontvingen die prijs omdat we iets goeds hadden gedaan. Volgens mij heb ik het pas goed gedaan als het rechtgezet is, en dat is het nog niet. Dat was heel dubbel.'

ERVARING

'Ik zit ook niet voor mezelf in de Kamer', vervolgt hij, 'maar voor het Nederlandse volk. Ik heb de afgelopen jaren gemerkt dat de staat nog slechter functioneert dan ik dacht en ben dat gaan zien als mijn opdracht. Een rechtsstaat is geen gegeven, maar bestaat uit instituties die je te verdedigen hebt. Door mijn internationale werk, ik ben nu rapporteur voor Malta en Polen, ben ik nog scherper gaan zien hoe dat niet vanzelfsprekend is. Ook Nederland heeft wat dat betreft best wat tekortkomingen. Daar ligt een opdracht voor ons.'

Omtzigt is nu 17 jaar Kamerlid en plukt daar de vruchten van. 'Het kost een aantal jaar om een effectief Kamerlid te

zijn. Het is niet voor niets dat ik samen met Renske Leijten die toeslagenaffaire losgetrokken heb. We hebben beiden inmiddels veel ervaring. We weten hoe je informatie die de regering niet wil vrijgeven toch vrij krijgt. Voelen waar er iets in de samenleving aan de hand is. Merken het wanneer wetgeving niet klopt en welk effect dat kan hebben. Dat kost tijd.'

PENSIOENEN

Het nieuwe verkiezingsprogramma, waarvoor hij in de schrijffcommissie zat, zet stevig in op pensioenen (zie kader). Met Omtzigt als drijvende kracht. 'Wat mij het meeste zorgen baart is de Europese centrale monetaire politiek. Daar ben ik nu keihard mee bezig. Ik heb advies gevraagd over hoe je eventueel het verdrag kan veranderen. Een Europese Centrale Bank die nu al 60% van het inkomen van de Eurozone opgekocht heeft is onhoudbaar. Dat is weer zoiets van de lange adem waarin ik probeer coalities te bouwen. Dat is soms lastig uit te leggen. Ik doe dit allemaal omdat ik in het Europese project geloof en een aantal dingen mis zie gaan. Dat moeten we rechtzetten. En dat lukt niet met een schreeuwerige Kamermotie, waarin je simpelweg oproept: regering, doe dit, doe dat! Daarvan komen er inmiddels honderden per week langs in de Kamer.'

'Dat lukt alleen door te kijken of je alternatieven kunt geven. Want als de ECB dit blijft doen en de rente negatief blijft dan kan geen pensioenfondsen nog een fatsoenlijk rendement halen. Het andere probleem is dat je enorme bubbels in je economie blaast. Deze geldpolitiek leidt bijvoorbeeld tot bubbels in de huizenmarkt van Nederland. Ik wil me inzetten voor een goede uitwerking van het pensioenakkoord. Als er iets is wat Nederland positief onderscheidt van andere landen dan is het ons goede pensioenstelsel. Daar moeten we voorzichtig mee omgaan.'

MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD

Genoeg te doen dus, voor het Nederland van morgen. Als CDA'er ruimt Omtzigt in zijn visie een grote rol in voor het 'maatschappelijk middenveld'. Daar heeft hij het de afgelopen decennia mis zien gaan. 'Het is erg dat hier 30.000 gezinnen enorm gedupeerd zijn door de belastingdienst, zonder dat er iemand uit dat maatschappelijk middenveld riep: en nu is het afgelopen! Het heeft altijd een functie gehad om de noden van mensen te zien. Daar moeten we naar terug.'

Het maatschappelijk middenveld is volgens Omtzigt te veel afhankelijk geraakt van subsidies en regelgeving uit Den Haag. 'Daarom zetten wij in het verkiezingsprogramma in op meer maatschappelijke ondernemingen. Daar zitten ook prikkels in zodat ze weer echt 'verenigingen' worden. Dat vereist een andere rol van de overheid. Het vraagt dat we het participeren serieus nemen, maar aan de andere kant ook dat we ons er niet de hele dag tegenaan gaan bemoeien. Zeggen wat ze wel en niet mogen doen. Soms doen ze iets wat wij ook niet leuk vinden, maar dat is precies hun taak. Dan heb ik het niet over voetbalclubs en voedselbanken, daar kun je niet snel boos op worden, ook omdat voedselbanken zo goed lopen omdat zij de overheid helpen met iets waar de overheid zelf niet altijd in slaagt. Maar wanneer het weerstand oproept, omdat

verenigingen de overheid kritisch bevragen, dan moeten we dat niet tegenhouden. We moeten het juist stimuleren. Zo bouw je weer een krachtige samenleving. Ook daar ligt een opdracht. Zeker voor het CDA.'

Zo te horen gaat de bevrogen parlementariër de uitdaging graag aan.

CDA verkiezingsprogramma over pensioenen:

- Het pensioenstelsel blijft een nationale verantwoordelijkheid, tegen lage kosten uitgevoerd
- Een goede regeling voor het nabestaandenpensioen en het arbeidsongeschiktheidspensioen
- Voor zelfstandigen moet het eenvoudiger worden om een pensioen op te bouwen
- Introductie deeltijdpensioenen, waarmee je vanaf vijf jaar voor de AOW-leeftijd minder kunt gaan werken.

*'Volgens mij heb ik
het pas goed gedaan
als het rechtgezet is'*

INTERVIEW

*In gesprek met ...***Lucille
Werner**

Tekst Ymkje van 't Riet

Fotografie Femke Reijerman

*'Voor mij is het een
weloverwogen stap'*

We ontmoeten elkaar op het nieuwe kantoor van haar Lucille Werner Foundation. Aan de muur mooie foto's van bijzondere ontmoetingen tijdens evenementen. Doel: de beeldvorming van mensen met een handicap op een positieve manier beïnvloeden. Samen met haar vijf medewerkers zet zij zich hier dagelijks vol passie voor in. De kracht van de foundation zit in het lef om naar buiten te treden en steeds originele, positieve en verbindende formats te bedenken.

Het meest recente event dat de foundation organiseerde heeft net plaatsgevonden. Bij de verkiezing van kinderambassadeurs van het Gehandicapte Kind zijn in plaats van drie zelfs vier ambassadeurs gekozen. 'De jury kon niet kiezen', zegt Lucille Werner lachend. 'De kinderambassadeurs maken zich een jaar lang sterk voor wat zij belangrijk vinden. Geschikte speeltuinen, naar school op je eigen dorp, dat soort zaken. Het is belangrijk om goed naar de kinderen te luisteren. Beginnen aan de basis en van daaruit bouwen.'

Lucille groeide op in een warm gezin. Geboren in Eindhoven, verhuist zij op vierjarige leeftijd met haar ouders, twee zussen en broer naar Colombia. Na 6 jaar komt het gezin terug en gaat wonen in Groningen, om vervolgens terug te gaan naar Eindhoven. 'Mijn puberteit bracht ik door in de stad. Brabant zit in mijn bloed, nog steeds als ik de rivieren over ga krijg ik een bijzonder gevoel.' Na een paar jaar Amsterdam, woont Lucille nu met haar man en zoon in Nederhorst den Berg. Opgegroeid in de stad, bevalt het dorp Lucille prima. 'Het is hier lekker rustig en ons zoontje van 11 kan op het dorp naar school. We adopteerden onze zoon op 4,5 jarige leeftijd. Een heerlijk, sociaal en heel nieuwsgierig kind. We genieten enorm van hem.'

Denken in kansen, niet in valkuilen

Tegenover mij zit een vrouw met een sterk karakter, die

denkt in kansen en niet in valkuilen. 'Met een handicap is het lastiger om te integreren. Je moet meer moeite doen, harder opboksen om je doel te bereiken. Ik wilde bijvoorbeeld net als mijn vriendinnen een bijbaantje als serveerster, maar dat zat er niet in. Entertainment zat altijd al in mij. Waar anderen dachten dat bepaalde zaken niet zijn weggelegd voor een meisje met een handicap, heb ik vaak zonder iets tegen mijn omgeving te zeggen mijn eigen weg gekozen. Ook bij mijn sollicitatie als Tweede Kamerkandidaat heb ik het zo gedaan. Ik wilde mij concentreren op het proces en laat mij niet graag afleiden.'

Lucille Werner komt uit een CDA-gezin, haar partner omschrijft zij als iets linkser. Dat levert mooie gesprekken op, ook over de C van het CDA. 'De C vindt zijn basis in de bijbel, maar het gaat voor mij ook om de vraag wat wil je voor een ander betekenen? Het raakt aan solidariteit en aan rentmeesterschap, wat willen we doorgeven aan de volgende generaties.' Ze is katholiek opgevoed. 'Ik sla iedere avond wel een kruisje, voor mezelf maar vaak juist ook voor een ander. Ik gun de ander het allerbeste.'

*'Beginnen aan de basis en
van daaruit bouwen'*

Niet alleen inclusie staat hoog op haar agenda. Ook eenzaamheid, laaggeletterdheid, armoede en ouderen liggen haar na aan het hart. 'We moeten groepen in hun kracht zetten, faciliteren waar nodig is. Laagdrempeligheid en sociale toegankelijkheid zijn essentieel. We moeten het met elkaar doen. Gelijkwaardigheid is daarbij uitgangspunt. Zij aan zij is mij op het lijf geschreven.'

Lucille koos er met haar foundation voor om de beeldvorming via de media te beïnvloeden vanwege het grote

COLUMN *Esther*

*Volg Esther de Lange
via estherdelange.nl*

publieke bereik. Dit heeft ook een schaduwkant, alles ligt onder een vergrootglas. 'We organiseerden o.a. de CAP(abilities)awards en de Mis(s)verkiezing. Naast positieve reacties en waardering leverde dit ook veel kritiek op. Mensen vinden het ongemakkelijk om naar te kijken of vinden dat mensen tegen zichzelf beschermd moeten worden. Zo ging het ook met mijzelf toen ik startte als presentatrice van Lingo. Ik ging door want ik wilde mijn talenten inzetten en van betekenis zijn.'

Rugzak vol ervaring

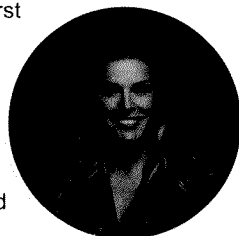
Met Hannie van Leeuwen heeft zij gewerkt in de taskforce Handicap en Samenleving. 'Samen gingen we langs bij gemeenten, politie en brandweer. 'Zij moeten ook weten wie er woont, de hulpverlening moet op de hoogte en voorbereid zijn', zei Hannie dan. Prioriteiten stellen, empowerment en maatwerk voor alle groepen in de samenleving. Iedereen telt mee.'

Lucille Werner heeft geen politieke ervaring. 'Ik begrijp dat mensen mij van Lingo kennen en zich nu afvragen: hoezo de politiek?', zegt Lucille. 'Voor mij is het een weloverwogen stap. In het Haagse hoop ik nog directer te kunnen beïnvloeden en inclusie - in de volle breedte - op de kaart te zetten. Ik neem een heleboel ervaring mee in mijn rugzak. Ik ken de wereld van de media, heb geleerd om te gaan met kritiek en hoop mijn creatieve kant in te kunnen zetten. Vanuit de partij ervaar ik nu al veel steun om het politieke werk te leren.'

De foundation gaat door, haar medewerkers pakken dit op. 'Ik blijf veel werkbezoeken doen en geef lezingen, dit kan ik mooi meenemen in het politieke werk. Qua tijd zal het niet veel anders zijn denk ik. Ik blijf tijd voor thuis houden. En hopelijk blijft er wat tijd over voor mijn hobby: varen. Niets is zo leuk als het land vanaf het water met andere ogen te bekijken.'

Kerstmis

Het is bijna kerstmis. 'Ik weet nog niet hoe we dit gaan vieren, met beide families bij elkaar komen kan nu natuurlijk niet. Op zolder staat een grote kaars, met daarop de afbeelding van Maria met Jezus. Het is in mijn familie traditie dat we deze kaars met kerst doorgeven en iedereen de mooie en minder mooie momenten van het jaar deelt. We denken nog hoe we dat dit jaar doen, het is waardevol om dit in een alternatieve vorm ook deze kerst in stand te houden.'

Nieuwe tijden, vaste waarden

Welke toekomst heeft de christendemocratie? Wellicht een vraag die nauwelijks drie maanden voor de Tweede Kamerverkiezingen rauw op het dak valt. Maar tegelijkertijd een vraag die wij ons steeds moeten stellen.

Deze vraag wordt ook gesteld in Brussel, waar onze Europese Volkspartij in aanloop naar haar congres in 2021 een toekomstvisie opstelt. Wat zijn de kenmerken van deze tijd? Hoe sluiten onze grondbeginselen daarop aan? Onze waarden veranderen niet, maar vragen ze misschien om een andere vertaling en een geupdate verhaal? Geen sinecure in een brede Europese Volkspartij, met christendemocratische, conservatieve maar ook liberale zusterpartijen.

Toch komt deze toekomstvisie geen moment te vroeg. Ondanks de winst van Joe Biden in de VS staat Europa er meer dan ooit alleen voor in een vaak onvoorspelbare wereld. Dat vraagt om een sterker Europa. Samen de schouders eronder. Dit wordt bemoeilijkt door een gefragmenteerd politiek landschap in veel landen. Of door een nietsontziende strijd tussen twee kampen, zoals in Polen. Wat betekent dit voor het politieke midden?

Het midden moet zijn relevantie blijven bewijzen. Nieuwe tijden vragen om nieuwe wegen. Gebouwd op vaste waarden, niet op het drijfzand van de waan van alledag. De christendemocratie heeft ons land veel gegeven. Een mensbeeld dat groter is dan het individu. Een economische visie die breder denkt dan de winst- en verliesrekening. De overtuiging dat we rentmeesters zijn voor volgende generaties. En een inherent besef dat samenwerken ons samen verder brengt. Bovenal geeft het ons een kompas dat ons zelfs op stormachtige momenten een stip op de horizon biedt. Juist daaraan is behoefte tijdens deze tijden van pandemie en het economisch - maar ook maatschappelijk - herstel dat daarop moet volgen.

Het zijn moeilijke tijden, zeker nu we Kerst anders vieren dan we gewend zijn. Laten we deze tijd ook gebruiken om te waarderen wat we hebben, om te reflecteren op het appèl dat deze tijd op ons doet en op wat wij zelf willen doorgeven.

Zalig Kerstfeest!

INTERVIEW

Inge van Dijk

**‘Doen waar
het om draait’**

Tekst Senny Vegter

Fotografie Leonard Walpot

Inge van Dijk, voormalig voorzitter van CDA Brabant en wethouder in Gemert-Bakel, is op de conceptkandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen de hoogste nieuwkomer. **‘Ik probeer altijd op basis van verbinding plannen verder te brengen.’**

‘Ons pap heeft mij heel erg gevormd. Hij vond het heel belangrijk dat je overal een onderbouwde mening over had. Ik dacht altijd dat dit heel normaal was, maar later ontdekte ik dat het helemaal niet zo vanzelfsprekend is. Toen ik mijn uitgesproken mening liet horen, zei het CDA: ‘Ga er maar wat mee doen!’ Ik ben toen op een verkiesbare plaats gezet voor de gemeenteraad en ben nu al ruim 20 jaar actief voor het CDA. Die actieve houding richting en het samen doen met mensen spreekt mij aan in het CDA.’ ‘Mijn vader was een echte vakbondsman. Een PvdA’er. Hij zei altijd: ‘van onze kiendjes blieden ze af.’ Oftewel: zorg goed voor de generatie na ons. Hij had altijd een rode roos voor het raam hangen. Toen een journalist mijn vader vroeg wat hij ervan vond dat ik de raad in zou gaan voor het CDA, antwoordde hij: ‘Als ik niet op mijn eigen dochter kan vertrouwen, kan ik toch niemand meer vertrouwen.’ Daarna timmerde hij een groot CDA-bord in de tuin! Later overtuigde ik mijn vader dat zijn verhaal van verantwoordelijkheid dragen voor de generaties na ons eigenlijk het CDA-verhaal is.’

‘We moeten gewoon weer laten zien dat wij de partij zijn waar mensen moeten zijn. Mijn laatste twee verkiezingscampagnes hebben we gewonnen, de laatste keer zelfs met 11 van de 23 raadszetels. Onze manier van werken is: afspraak is afspraak = aanspraak. Oftewel, als ik beloof dat ik jou terugbel, dan bel ik je terug. Als je een goed punt

hebt, dan ga ik ervoor en laat ik weten wat ik ermee doe. Mensen zien graag dat er iemand voor ze staat.’

*‘Onze manier van
werken is: afspraak is
afspraak = aanspraak’*

‘Ondertussen is het coronavirus al meer dan negen maanden in ons land. Mijn regio werd hard geraakt. Iedereen kent hier wel iemand die ziek was of zelfs overleden is. De hele dag ging de telefoon en was er paniek onder inwoners. Ik voelde mij hartstikke verantwoordelijk, maar je loopt tegen grenzen aan in wat je kan doen als wethouder. Sinds de corona-uitbraak heb ik wel vanaf dag één maximaal op verbinding ingezet, door met ondernemersverenigingen, sportverenigingen en dorpsraden te kijken waar hulp nodig is. De inwoners hadden gewoon iemand nodig die zei: laten we het gewoon maar gaan doen. Sinds de crisis weten we elkaar beter te vinden.’

‘Door corona zullen de feestdagen dit jaar helaas anders zijn en daarom is het in deze tijd extra belangrijk naar elkaar om te kijken. Voor de mensen die in onze gemeente een lichtpuntje kunnen gebruiken organiseren wij rond kerst ‘Heel Gemert-Bakel Bakt’. Met onze actie hopen we dat beetje extra warme en aandacht te kunnen brengen. Door naar elkaar om te kijken kunnen we deze moeilijke tijd vol kracht en liefde doorstaan. Ik wil de verbinder zijn. Samen komen we vooruit! Na twintig jaar zegt het CDA opnieuw tegen mij: ‘Ga het maar doen’. Die verantwoordelijkheid wil ik dragen in Den Haag.’

INTERVIEW

In gesprek met *Mustafa Amhaouch en Mustafa Bal*

E Een interview met beide Mustafa's op de CDA lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen. Wat drijft Mustafa Amhaouch? Wat is de Turkse betekenis van de achternaam van Mustafa Bal? U leest het hier.

Wat drijft jullie om op zo'n lijst te willen?

Amhaouch: 'Verantwoordelijkheidsgevoel, dat heb ik van mijn vader meegekregen. Of het nou het runnen van een moskee was, een jeugdorganisatie of een handbalvereniging. Met een groep mensen dingen voor elkaar krijgen vanuit een positieve grondhouding. Het is een voorrecht als je dat in de Tweede Kamer mag doen. Er worden er maar 150 gekozen.'

Bal: 'Ik ben geboren en getogen in Gorinchem, als kind van een gastarbeider. Ik ben in dienst gegaan, waar ik nu 21 jaar beroepsmilitair ben. Mensen inspireren en motiveren is mijn drijfveer. Binnen het ministerie van defensie leren wij met alle lagen van de bevolking samen te werken. Allen verschillend maar wel met hetzelfde doel: het belang van Nederland. Dat is denk ik juist waar politiek om zou moeten gaan.'

Voelen jullie een extra verantwoordelijk om je in te zetten voor diversiteit?

A: 'Je hebt nu twee 'Moessen' aan tafel, een Turkse en Marokkaanse Nederlander. Dat vind ik mooi! De samenleving is divers, dat moeten we niet wegstoppen. Als hoogstgeplaatste op de lijst met een migratieachtergrond voel ik me ook extra verantwoordelijk het CDA naar mensen uit te dragen met een migratieachtergrond. Ik wil 'onze' jongeren, laten zien dat ze iets kunnen bereiken. Dat we moeten we echter met zijn allen doen, dat is niet alleen een taak voor Kamerleden met een migratieachtergrond.'

B: 'We gingen eens met de eenheid op oefening. Je kreeg een 24-uursdoos met maaltijden. Na drie dagen kregen we eindelijk een warme maaltijd, bleek het varkensvlees. Sorry, we wisten niet dat je Moslim was, neem nog maar een blikje, werd er gezegd. De derde dag liep mijn pelotonscommandant naar de keuken en vertelde de kok dat zijn hele peloton van 30 man was bekeerd tot de Islam. Lukt het je niet om voor één man te koken dan kook je maar voor iedereen! Die beste man is mijn held. Hij heeft mij laten voelen dat ook ik belangrijk ben. We moeten niet alleen onze verschillen maar vooral onze overeenkomsten benadrukken. Diversiteit gaat niet alleen om kleur. René Peters, het CDA Kamerlid uit Brabant bijvoorbeeld, voelt als een broer. Zo'n toegankelijke kerel.'

A: 'Weet je wat de bijnaam van René is?'

B: 'Nee?'

A: 'Habib. Afgeleid van het Marokkaanse woord voor geliefde/vriend (lees knuffelbeer).'

Stel, jullie komen allebei in de Kamer. Hoe moet dat in de fractie met twee Mustafa's?

A: 'Haha, het is niet alleen de voornaam, maar we zitten dan ook naast elkaar in de fractie op alfabetische volgorde, Amhaouch en Bal. Dus dat wordt nog wat.'

B: 'Ik ben vanuit mijn militaire achtergrond gewend om met rang en achternaam aangesproken te worden: Adjudant Bal. Bal betekent trouwens 'honing' in het Turks. Er mag wel wat meer zoetigheid de Kamer in.'

A: 'Balkenende zei ooit, eerst het zuur dan het zoet, dus nu is het tijd voor het zoet.'

'De samenleving is divers, dat moeten we niet wegstoppen'

DE UITGANGSPUNTEN VAN ...

Kies één uitgangspunt

Fotografie Leonard Walpot

EVERT JAN SLOOTWEG

Gespreide verantwoordelijkheid

Mensen geven vorm aan hun leven.

Dat doen ze in hun gezin, op school of op het werk. Maar ook door zich in te zetten in de buurt, voor de sportclub of de kerk. Ze nemen daarin verantwoordelijkheid om voor elkaar te zorgen. Ze maken onderlinge afspraken en werken samen. Zo ontstaat een sterke samenleving. De overheid geeft initiatieven een kans en stimuleert creativiteit en spontaniteit met als doel om de onderlinge verbanden te versterken.

HARRY VAN DER MOLEN

Solidariteit

De christendemocratie strijdt tegen het individualisme. Het individualisme zegt dat vrijheid en zelfbeschikking de norm zijn. Maar dat leidt tot een samenleving waarin mensen hun falen alleen aan zichzelf te danken hebben. Dan is het al gauw: daar hoeft de rest niet voor op te draaien. Solidariteit is anders: de erkenning dat jouw welzijn verbonden is met het welzijn van de ander. Alleen met meer solidariteit kunnen we de verharding van onze Nederlandse samenleving stoppen.

AGNES MULDER

Publieke gerechtigheid

Van jongs af aan hadden wij thuis allerlei politieke discussies aan de keukentafel. Dat zijn dierbare herinneringen met publieke gerechtigheid in de hoofdrol. Inspiratie haal ik uit Matteüs 6: Zoek liever eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, dan zullen al die andere dingen je erbij gegeven worden. Maak je dus

We vroegen een aantal kandidaten voor de Tweede Kamerverkiezingen om één van onze uitgangspunten te kiezen en in een kort statement weer te geven waarom dit uitgangspunt voor hen van waarde is. Resultaat: mooie, krachtige statements die bijdragen aan ons verhaal voor een beter Nederland.

geen zorgen voor de dag van morgen, want de dag van morgen zorgt wel voor zichzelf. Elke dag heeft genoeg aan zijn eigen last.

HENRI BONTENBAL

Rentmeesterschap

Als kandidaat op de lijst voor de Tweede Kamer wil ik me met hart en ziel inzetten voor een duurzamer Nederland. Dat heeft alles met rentmeesterschap te maken. Maar gespreide verantwoordelijkheid is minstens zo belangrijk. Dit betekent dat iedereen in zijn of haar kring – je gezin, bedrijf, vereniging, organisatie, gemeente – moet kunnen bijdragen aan een duurzame samenleving. Iedereen doet mee! Niet met polarisatie, maar met coöperatie komen we verder. Samen werken we aan een duurzamer Nederland!

*'Lastig kiezen,
de uitgangspunten zijn
allemaal waardevol'*

JOB VAN DEN BERG

Solidariteit

Ieder mens is van waarde en heeft recht op liefdevolle zorg die beschikbaar, betaalbaar en bereikbaar is. Solidariteit, oftewel het omzien naar elkaar, is een essentieel uitgangspunt voor de manier waarop wij de zorg in onze samenleving willen inrichten. Of je nu kerngezond bent, gehandicapt of wordt behandeld voor

een ziekte: met elkaar dragen we die kosten en betalen we voor de zorg die mensen nu, maar ook in de toekomst hard nodig hebben.

RENE PETERS

Solidariteit

Een mens heeft eten nodig, drinken en een dak boven zijn hoofd. Maar het gaat ook niet zonder arm om je heen en een reden om uit bed te komen. Zonder gemeenschapszin en zingeving dus. Solidariteit is voor mij niet iets wat je (af) kunt kopen. Het is iets wat je doet. Als gemeenschap moeten we zorgen voor bestaanszekerheid voor iedereen. En voor het gevoel ertoe te doen. Solidariteit als werkwoord is een waarde waar ik voor sta.

HILDE PALLAND

Gespreide verantwoordelijkheid

'Dorpshuis MFC de Toekomst is het hart van onze gemeenschap', zei Albert Boeve laatst tegen me. Er zijn muzieklessen voor groep 6 en 7 van de basisschool via de lokale muziekvereniging, gymlessen en sociale activiteiten. De overheid heeft geholpen bij de opstart, maar het wordt gedragen door de gemeenschap en vrijwilligers. Gespreide verantwoordelijkheid zegt voor mij het meest over hoe we met elkaar de samenleving vormen. Juist als de overheid soms verantwoordelijkheden loslaat en ruimte geeft krijg je een fijnere samenleving.

WYTSKE POSTMA

Solidariteit

Met wie ben je solidaire? Elke keer als ik een debat in ga stel ik mijzelf deze vraag: op wie heeft deze maatregel effect en welke groepen hebben onze steun dan extra nodig? Zo ben ik gaan staan voor de 75+-er die hun rijbewijs niet meer tijdig verlengd kregen of voor het aanpakken van verkeersshuffers, zodat de weg veiliger wordt en iedereen veilig thuis komt. Kleine elementen in een regeling kunnen namelijk grote persoonlijke gevolgen hebben.

ANNE KUIK

Solidariteit

Deze gezondheids crisis laat de solidariteit van ons als samenleving zien, we passen ons gedrag aan voor elkaar. Misschien begrijpen we nu meer dan ooit welk gevoel mensen hebben die eenzaam zijn. Want we ontmoeten minder en houden fysiek afstand van elkaar.

Wij zijn sociale wezens en komen als mensen het beste tot ons recht in relatie tot anderen. Een heerlijke CDA-zin, die velen nu in de praktijk ervaren. Houd afstand maar houd elkaar in zicht.

JACO GEURTS

Rentmeesterschap

Als ik denk aan rentmeesterschap, denk ik meteen aan de taak om ons land(schap) verantwoord te beheren, te bebouwen en te bewerken.

De manier waarop de agrarische sector deze grote verantwoordelijkheid al decennia lang, van generatie op generatie, op zich neemt is een voorbeeld voor velen. Dat moeten we koesteren. Want het feit dat we veel van onze aarde vragen, verplicht ons om haar beter achter te laten dan we haar gevonden hebben.

DERK BOSWIJK

Solidariteit

Niet klimaatverandering, niet de economie maar de groeiende kloof in de samenleving is de grootste uitdaging van onze tijd. Onderlinge solidariteit kan deze kloof dichten en pas dan zijn wij in staat om de andere uitdagingen aan te pakken. Solidariteit raakt overigens ook de andere uitgangspunten. Bijvoorbeeld solidariteit naar de volgende generatie, waaronder mijn eigen kinderen, heeft mij doen besluiten om een energieneutraal huis te bouwen en elektrisch te rijden wat dus gelijk het uitgangspunt rentmeesterschap raakt.

HARMEN KRUL

Publieke gerechtigheid

In Nederland hebben wij het geluk te mogen leven in een vrije democratische rechtsstaat. We mogen ons ontplooiën. Vrijheid en veiligheid zijn daarbij het fundament van onze samenleving: de pilaren waarop wij de verdere keuzes maken hoe we onze maatschappij inrichten. Hoewel deze twee kernwaarden vanzelfsprekend lijken, leert historisch perspectief ons dat het leven in zowel vrijheid als in veiligheid hoogst onwaarschijnlijk is. Het is onze collectieve verantwoordelijkheid deze kernwaarden te koesteren. Immers: Wie in vrijheid leeft, kan zich 1000 wensen permitteren - wie in onderdrukking leeft, kent maar 1 wens.

Meer weten over onze kandidaten?

cda.nl/mensen/kandidaten

Verdiepen, vernieuwen, verbreden. Deze drie woorden vormen het motto van partijvoorzitter Rutger Ploum. In iedere editie van het ledenblad deelt hij een pluim uit aan bijvoorbeeld een afdeling, fractie, provincie, netwerk of CDA-er die iets opvallends doet.

DE PLUIM VAN *Ploum*

*Verdiepen
Vernieuwen
Verbreden*

Op weg naar de Tweede Kamerverkiezingen zijn twee commissies aan het werk gegaan met respectievelijk de kandidatenlijst en het verkiezingsprogramma. De pluim gaat deze keer naar Heleen Herbert, voorzitter vertrouwenscommissie, en Ben Knapen, voorzitter van de programmacommissie. En via Heleen en Ben geef ik de pluim natuurlijk aan beide commissies als dank voor hun grote inzet en goede werk.

Als voorzitter van de vertrouwenscommissie combineerde Heleen Herbert een strak georganiseerd proces met een persoonlijke touch. Om alle kandidaten te leren kennen en te duiden voerde zij met Donatello Piras meer dan 60 kennismakingsgesprekken. Vanwege de coronamaatregelen

moesten veel onderdelen van het proces online worden uitgevoerd. Heleen zorgde dat er hierbij steeds ook aandacht was voor persoonlijk contact. Doel: mensen vooruit helpen binnen onze partij, hetzij via een plek op de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer of in een andere hoedanigheid. Samen met haar commissie heeft zij een selectie gemaakt van geschikte nieuwe kandidaten, het bestuur heeft vervolgens een concept-kandidatenlijst opgesteld die zich kenmerkt door een mix van vernieuwing en ervaring, met kandidaten uit alle hoeken van het land. Hartelijk dank aan Heleen en haar commissieleden!

Ben Knapen voerde, samen met zijn commissieleden, vele gesprekken met ondernemers, maatschappelijke organisaties én leden om input op te halen voor het verkiezingsprogramma. Met zijn jarenlange ervaring wist hij de verschillende visies tot hun recht te laten komen. Hij liet de ruimte aan de commissieleden

om hun eigen expertise in te zetten in het proces. Resultaat is een mooi, inhoudelijk en breed gedragen programma waarmee wij de verkiezing in kunnen gaan. Een verhaal voor een sterker Nederland dat bij onze kandidaten past. Met het programma in de hand kan Wopke Hoekstra met #teamCDA bouwen aan het land dat wij door willen geven aan de komende generaties. Hartelijk dank aan Ben Knapen en zijn commissieleden!

Kerstgroet

We staan aan het einde van een bijzonder jaar. We mogen het kerstfeest vieren: Jezus brengt het Licht in de wereld. Dat wij ons deze dagen - juist ook nu wij deze kerst in kleinere kring vieren - mogen warmen aan dit Licht. Voor 2021 wens ik u voorspoed én gezondheid toe. Zelig Kerstfeest en een gezegend nieuwjaar!

KOKEN

Kijken of koken. Deze keer een menu: vlees of vis, dessert en wijn. Ank Bijleveld, Mona Keijzer en Ferd Grapperhaus delen hun favoriete recepten met u. Raymond Knops zorgt voor de wijn.

Eet smakelijk!

INDO PULLED CHICKEN

Een 'blauwe hap' van de minister van defensie

Ingrediënten:

800 gram kippedijen, 2 uien, 2 grote tenen knoflook, 6 kruidnagels, 1 kaneelstokje, snufje nootmuskaat, mespunt speculaaskruiden, grote theelepel sambal oelek, halve theelepel suiker, 4 laurierblaadjes, 75 milliliter ketjap manis, 75 milliliter water, groentebouillonblokje, 1 steranijs

Bereiden:

Neem een braadpannetje en bak de kip rondom bruin. Snipper ui en knoflook en bak dit met de sambal aan in pan met kip. Voeg kaneelstokje, laurierblaadjes, suiker, speculaaskruiden, kruidnagels en steranijs toe. Voeg ketjap, water, nootmuskaat en bouillonblokje toe, schep alles om. Kook een paar uur lekker door. Trek de kip uit elkaar met twee vorken.

Serveer met rijst en kort gekookte en gewokte sperziebonen met spekjes.

SCHOL OP ROL

Dat kan niet missen: vis uit Volendam

Ingrediënten:

2 ons scholfilet per persoon, gezouten roomboter, azijn (gewone), zwarte gemalen peper en zout

Bereiden:

Peper de scholfilet, rolt ze op en steekt er een houten prikker in. Snijd een flinke klont boter af en smelt deze met een flinke scheut azijn in de pan. Zet als het gesmolten is de opgerolde scholfilet er rechtop in. Tegen elkaar aan. Strooi een snufje zout erover. Strooi de bovenkant vol met peper. Leg dunne roomboterplakken over de gepeperde scholfilet heen. Deksel op de pan en aanzetten op een laag vuur. Stoof het gerecht voor 20 min. Haal de deksel er af en laat nog 10 minuten pruttelen. Beweeg de pan ondertussen heen en weer zodat overtollig vocht kan verdwijnen.

Heerlijk met gekookte aardappelen en rode bieten.

GRIESMEEL-PUDDING MET BRAMENSAUS

Ingrediënten:

pudding: 850 ml volle melk, 150 ml slagroom, 1 citroenrasp, 1 tl vanillepoeder, 110 g griesmeel, 40 g kristalsuiker, 2 eieren. Bramensaus: 2 bakjes (300 g) bramen, sap van 1/2 citroen en 2-4 el suiker

Bereiden:

Verwarm melk, slagroom, zout, citroenrasp en vanille op laag vuur. Meng de griesmeel met suiker en strooi dit al kloppend bij de nog koude melk. Melk verhitten op halfhoog vuur, blijf roeren. Als griesmeel kookt: het vuur laag en pudding al roerend nog 2-3 min. doorkoken. Van het vuur nemen en de eierdooiers door de pap roeren. Eiwitten stijfkloppen en door het mengsel spatelen. Afdekken en ± 4 uur laten opstijven. Bramensaus: Breng de bramen met citroensap, 50 ml water, suiker en piment aan de kook (5-6 min. zachtjes koken). Pureer het mengsel. Giet de afgekoelde bramensaus over de pudding en garneer met bramen.

WIJNTIP VAN RAYMOND!

Lekkere rode of witte wijn bij het menu? Wijngaard St. Martinus in het Limburgse Vijlen maakt wijn om heerlijk van te genieten!

wijngaardmartinus.nl

VROUW & POLITIEK

*Het CDAV-
Internationaal***In gesprek met Willemien Koning**

Tekst Willemien Koning en Marlies Welschen

**‘SAMENWERKEN
OVER GRENZEN HEEN
INSPIREERT’****Willemien Koning, is de nieuwe voorzitter van het CDAV Internationaal. CDAV-voorzitter Marlies Welschen sprak met over haar benoeming.***Willemien, je bent de nieuwe voorzitter van het CDAV internationaal. Hoe ben je bij het CDAV terecht gekomen?*

Ik ben gevraagd vanwege mijn internationale ervaring. Ik ben VN-vrouwenvertegenwoordiger namens het Koninkrijk der Nederlanden geweest. Verder heb ik internationale ervaring vanuit mijn bestuursfunctie bij Copa Cogeca Womens Committee, vanuit die functie was ik ook betrokken bij de European Womens Lobby.

Waarom spreekt jou dat internationale juist zo aan?

In Nederland zijn zeker nog doelen te halen ter bevordering van de positie van vrouwen, maar we hebben in Nederland ontzettend veel goed geregeld in onze samenleving. Het is goed om dat te delen met andere landen, elkaar te inspireren en via politiek te zorgen dat de levensstandaard en sociale positie van vrouwen wordt versterkt. Internationaal gezien is er nog veel te bereiken op het gebied van gendergelijkheid en voor de versterking van de positie van vrouwen.

Ook in plattelandsgebieden hebben wij vanuit Nederland veel kennis en ervaring die we kunnen uitwisselen met vrouwen in andere landen. Het is mooi om onze kennis en ervaring te delen met rest van de wereld en hen te

ondersteunen in politieke lobby. Wel met de insteek van uitwisseling van ervaringen. Wij kunnen immers ook veel leren van andere landen. Zo is kinderopvang in sommige landen beter geregeld. Nederland scoort ook niet goed op het gebied van gendergelijkheid.

Op de site van het CDAV staat een foto van jou bij het gebouw van de VN in New York? Nederland heeft elk jaar een andere VN Vrouwenvertegenwoordiger die een speech mag houden namens het Koninkrijk der Nederlanden voor de Algemene Vergadering van de VN in oktober. De Nederlandse Vrouwen Raad verzorgt de sollicitatieprocedure voor de VN Vrouwenvertegenwoordiger. Ik ben voor 2018 gekozen uit 45 sollicitanten. Als vertegenwoordiger representeer je alle vrouwen van het Koninkrijk der Nederlanden. Ik heb in Nederland en andere landen bij heel veel vrouwen input opgehaald voor mijn speech in New York. Dat jaar ben ik drie keer naar New York geweest: Voor een commissievergadering met 5000 vrouwen van over de hele wereld, naar de UNGA, met als hoogtepunt de speech voor algemene vergadering. En dan nog een keer voor kennismaking en gesprekken met onderliggende VN organisaties zoals UN vluchtelingen en UNICEF.

Wat zijn jouw speerpunten als voorzitter?

Met het bestuur hebben we een jaarplan en een strategisch plan opgesteld voor de komende jaren. We doen veel aan de uitwisseling van kennis, zo kunnen we van elkaar leren. Mijn persoonlijke speerpunten zijn:

- Wereldwijd vrouwenbelangen behartigen, daar is goed beleid voor nodig en goede sociale voorzieningen zoals kinderopvang.
- Meer aandacht genereren voor vrouwen op de ABC-eilanden.
- Met de EPP women maken we elk jaar een resolutie of plan om de positie van vrouwen te versterken. Deze wordt via het EPP uitgerold naar het Europees Parlement.

Ook de positie van vrouwen op het platteland moet verbeteren, met onze ervaring kunnen wij veel input geven. Met onze input kunnen we Nederland in hun ontwikkelingsbeleid tot actie aanzetten.

Het CDAV staat in nauw contact met EPP Women. Kun je uitleggen wat dit is?

Het EVP/EPP is de koepel van alle christendemocratische partijen. Die hebben allemaal een vrouwenafdeling/-vertegenwoordiger. Zij vormen samen het EVP Women.

Tweemaal per jaar komen we samen om zaken in Europees verband te bespreken.

Onlangs vond het congres van EPP Women digitaal plaats. Wat was de inbreng van het CDAV en wat voor meetings hebben jullie de laatste tijd gehouden?

Recent hielden wij een bijeenkomst over migratie met leden en met Tweede Kamerlid Madeleine van Toorenburg. Wij maakten ons namelijk, net als veel anderen binnen het CDA, zorgen over de situatie in de Griekse kampen en specifiek over vrouwen en kinderen in de Griekse kampen. Ook de opvang van kinderen hebben wij aan de orde gesteld en uitgebreid besproken. Madeleine was aanwezig bij de bespreking, dat maakt de bijeenkomst waardevol want dan wordt de input ook politiek verder gebracht. Ook hebben wij het nieuwe migratiepact besproken dat in EU op de agenda staat.

Tijdens het EPP Women najaarscongres met als thema: 'Welke lessen leren we in coronatijd?' leveren we ook inbreng uit Nederland. We hebben een sessie gehouden met input van staatssecretaris Mona Keijzer, Tweede Kamerlid Anne Kuik en een professor van Universiteit van Utrecht. Zo blijkt dat in coronatijd in Nederland het aantal uren dat vrouwen gemiddeld werken met 4,5 uren per week te zijn gedaald. Dat heeft waarschijnlijk mede te maken met het feit dat vrouwen meer uren thuis op de kinderen moesten letten, met name tijdens de eerste coronagolf. Het aantal uren dat mannen minder zijn gaan werken daalde minder hard. Om te voorkomen dat genderongelijkheid toeneemt door corona, wordt er in Europees verband aandacht gevraagd en wordt er geprobeerd om tendensen te ontdekken.

Willemien, aan jou het laatste woord: wat wil je nog kwijt?

De focus van CDAV Internationaal is ontzettend interessant, we hebben een mooi bestuur: vrouwen met ieder een eigen expertise. Het is voor mij een eer om voorzitter te zijn.

Oproep aan leden:

doe mee en lever input!

Stuur een mailbericht naar cdav@cda.nl en geef aan op welk vlak je expertise ligt. Wij kunnen je dan gericht uitnodigen voor volgende bijeenkomsten om onderwerpen te bespreken.

COLUMN
Marlies

*Marlies Welschen is
voorzitter van het CDAV*

Positieve trend doorzetten naar 2022

De lijst voor de verkiezingen is klaar. En dit keer mocht ik het proces naar die lijst toe van heel dichtbij meemaken. Bij het samenstellen van de lijst hebben we als CDAV sterk ingezet op meer vrouwen op de lijst. En met een 50-50 verdeling in de top 10 en 40-50 verhouding in de totale lijst zien we een duidelijke stijging ten opzichte van voorgaande jaren. Daar zijn we natuurlijk erg blij mee.

Ik stel voor dat we deze positieve trend doorzetten richting gemeenteraadsverkiezingen en in het scouten van burgemeesters. Lokaal valt namelijk ook nog een wereld te winnen. De juiste mix tussen vrouwen en mannen, maar ook tussen mensen van bijvoorbeeld verschillende leeftijden en etnische achtergronden betekent in de praktijk een krachtiger bestuur.

Deze week kopte de website van de NOS dat 120 Nederlandse gemeenten nog nooit een vrouwelijke burgemeester hebben gehad. En dat er op dit moment 120 gemeenten zijn met alleen mannelijke wethouders. Uit het onderzoek valt af te leiden dat in de grootste gemeentelijke mannenbolwerken protestants-christelijke en grote lokale partijen dominant zijn. Als CDA moeten we ons dit dus ook aantrekken.

Het vergt lef en doorzettingsvermogen van zowel de vrouwen als de mannen in die gemeenten om bestaande structuren te doorbreken en te streven naar meer diversiteit. Het geluk wil dat er al veel kennis en ervaring voorhanden is om voor een andere aanpak te kiezen. Ook binnen het CDA en het CDAV. Landelijk is het immers ook gelukt om meer balans te krijgen in de lijst. Gebruik die kennis en kunde vooral!

In aanloop naar de lijst voor de Tweede Kamer heb ik veel vertrouwelijke gesprekken gevoerd met vrouwen. Een aantal van hen heeft niet de plek gekregen waar ze voor ging. Dat is jammer, maar ook een *blessing in disguise*. Want met zoveel talent gaan we ze zeker terug zien als wethouder of burgemeester.

☆ **Samen
vier je kerst**

Pakket

Vraag **gratis** aan via eo.nl/samen

1000 EURO VOOR

*Resto
vanHarte*

€ 1.000,-

RESTO
van
Harte

Tekst Carina Hoff

Directeur Polle Janssens van Resto VanHarte: 'Wij zijn ontzettend blij met de 1.000 euro die de nieuwe leden van het CDA bij elkaar hebben gespaard voor ons. We hebben er ook een heel mooie bestemming voor. Bij Resto VanHarte geloven we dat iedereen erbij hoort in de samenleving en dat eenzaamheid door het verliezen van aansluiting voorkomen moet worden. Kerst is een feest dat we samen vieren.

Door corona kunnen wij helaas dit jaar niemand ontvangen tijdens onze traditionele Resto VanHarte kerstdiners. Om er toch met elkaar een feest van te maken, organiseren wij op 23 december het **Grootste Online Kerstdiner** van Nederland.

In samenwerking met KRO-NCRV zorgen we ervoor dat mensen tegen een kleine vergoeding kunnen genieten van een heerlijk exclusief driegangendiner in goed **online** gezelschap. Met bekende artiesten, presentatoren en andere leuke gasten. Deze kerstactie is mede mogelijk door de gift van de CDA-leden.'

Samen met onze leden dragen wij ons verhaal voor een beter Nederland uit. De zorg voor elkaar staat daarbij voor ons centraal. We bouwen aan een land waar iedereen mee kan doen en we niemand in de steek laten. U bent als lid daarbij voor ons onmisbaar. Met nog meer leden kunnen wij ons verhaal voor Nederland nog beter uitdragen. Helpt u mee?

We hebben verschillende welkomstcadeaus voor onze nieuwe leden. Eén van de keuzes is dat we namens het nieuwe lid € 3,50 schenken aan een goed doel: Resto VanHarte. Resto VanHarte wil dat iedereen erbij hoort in de samenleving en dat eenzaamheid voorkomen wordt. Daar helpt het CDA graag aan mee en veel nieuwe leden ook: onlangs konden we een cheque van 1000 euro overhandigen aan Polle Janssens van Resto VanHarte.

Suzanne van Haften: 'Afgelopen jaar ben ik lid geworden van de partij omdat de standpunten heel goed bij me passen en ik hoop dat we in maart weer een beetje meer solidariteit in de samenleving kunnen

krijgen. Ik vind het belangrijk om te focussen op wat ons verbindt en daar is het CDA heel goed in. Daarom heb ik als welkomstcadeau ook gekozen voor de gift aan Resto VanHarte toen ik mij aanmeldde als lid. Zij richten zich ook op verbinding, in de buurt, om de eenzaamheid een stukje te verminderen. En dat is een prachtig doel.'

*Gezellig filmavondje thuis cadeau?***Maak uw huisgenoot lid!**

Wij bouwen aan één beter Nederland en willen dit samen met zoveel mogelijk leden doen.

Uw hulp bij deze actie is daarom heel belangrijk!

Maak nu uw huisgenoot lid! Doe dit vóór 1 januari dan ontvangt u als dank een gezellige filmavond van Pathé Thuis inclusief een heerlijke zak popcorn cadeau. Het nieuwe lid mag zelf ook nog een welkomstcadeau kiezen waaronder de gift aan Resto VanHarte

Nuttige informatie!

De persoon die u hebt geworven, moet bij het aanmelden uw naam, e-mailadres en adresgegevens invullen bij 'lid is geworven door' zodat wij weten wie het Pathé Thuis pakket mag ontvangen.

Tot en met 31 jaar kan iemand combilid van het CDA/CDJA worden voor 5 euro. Vanaf 32 jaar kan uw huisgenoot meerpersoonslid worden voor 29 euro. Aanmelden kan simpel via => cda.nl/word-lid

Helpt u mee? Meer info bij Carina Hoff per mail carina.hoff@cda.nl of telefoon 06 24 22 40 30.

Jaap Jonkers

Als je ooit in een lange donkere
nacht belandt, weet dan dat er
altijd iemand is die je zal helpen.
Dat betekent Kerst voor mij!

Piet-Cees van der Wel

Ik wens iedereen heel veel heil, zegen
en vooral hoop toe in deze meest
bijzondere Kerstdagen sinds jaren.
Hopelijk kunnen we elkaar snel weer
knuffelen!

Jelle Beemsterboer

Kerst is voor ons een periode
van warmte met het gezin en
de familie. Ik wens alle CDA
leden warmte toe in deze toch
afstandelijke tijd.

Martijn van Helvert

Zalig Kerstfeest. Heb een luisterend
oor, reik een helpende hand en wees
een naaste voor iedereen die de
donkere dagen in coronatijd heel
zwaar vallen.

Chris van Dam

Geen heerser op de troon, maar een
baby in een voerbak. Kerst komt tot
je in het kleine, het kwetsbare, het
onverwachte. Medicijn voor elke crisis
..... Goede dagen!

Huibert van Rossum
Samenzijn en samenleven doe
je natuurlijk niet in je eentje!
Ik wens iedereen toe dat we
daarom juist deze Kerst oog
hebben voor elkaar.
Gezegende dagen voor iedereen!

Evert Jan van Asselt
In tijden van bedekte gezichten
verborgen achter een masker
wens ik iedereen de nabijheid
en warmte toe van het Licht dat
komt in de wereld.

Bo ter Braak

Vier een feestje elke dag.
Laat achter wat je kwijt
wilt. Bewaar wat je nooit
had gedacht. Blijf gezond
en zorg voor elkaar.
'Geluk in 'n tuk!'

Julius Terpstra

Kerst, het feest van de
geboorte van Jezus en
feest van het licht. Ander
dan anders. Daarom extra
gemeend: fijne Kerstdagen
en een gezegend nieuwjaar!

Michiel Dijkman

Kerstmis 2019 vierde ik met
25 familieleden in Australië,
bijzonder. Door dit jaar veel
intiemer te vieren, kan in 2021
weer iedereen erbij zijn!
Zalig Kerstfeest.

Marieke Nass

Kerstmis staat symbool voor de
geboorte van een Kind, voor een
nieuw begin, voor vrede en hoop!
In dit kader wens ik jullie een
Zalig Kerstfeest toe!

Ingeborg ter Laak

Kerst is gezelligheid met elkaar
en dat vier je het liefst groots.
Dat gaat dit jaar niet. Toch voelt
het warm. Het is hartverwar-
mend om te zien hoeveel mensen
tijdens corona een helpende hand
uitsteken: zorg voor elkaar!
Zalig kerstfeest!

Patricia van de Vijver

Ik wens u een intiem en gezellig
Kerstfeest met uw naaste familie.
En een voorspoedig 2021 waar we
klaar blijven staan voor elkaar.

Bart van den Brink

Ik wens iedereen toe dat Kerst
opnieuw het feest mag zijn
van de belofte dat het licht van
Jezus iedereen kracht,
hoop en liefde geeft.

Jantine Zwinkels
 Hele fijne Kerst toegewenst!
 Ik hoop dat je in alle
 gezondheid toch samen kunt
 zijn met een aantal familie-
 leden of vrienden.
 Snel op naar 2021!

Karsten Klein
 Ik wens iedereen een Zalig Kerst-
 feest. Dit jaar op een andere soms
 creatievere manier, maar laten we
 aandacht schenken en verbinding
 maken met de mensen om ons
 heen. Zorg goed voor elkaar!

Lea van der Tuin
 Mijn kerstwens voor allen is
 eenvoudig en klein: gelukkig
 samen te leven, gewoon er voor
 elkaar te zijn. Ik wens een ieder
 gezegende Kerstdagen!

Douwe de Vries
 Het is stil in de straten en huizen,
 maar toch kruipt de winterzon
 naar binnen om de vrolijke
 hoofdjes en serieuze gezichten
 aan te raken met een Kerstgroet
 - vrij naar L.M. Alcott

Inge Mous
 Ook in deze moeilijke tijd is de
 geboorte van Christus een teken
 van hoop. Zo blijven dan geloof,
 hoop en liefde en de grootste
 hiervan is de LIEFDE!

Gabrielle Heine
 Na een uitzonderlijk jaar wens
 ik u zalige Kerstdagen.
 Vol warmte, rust en bezinning.
 Om samen met frisse moed het
 nieuwe jaar in te gaan!

Martin Reesink
 Geloof, hoop en liefde helpen je
 vol te houden. Laten we zij aan zij
 staan in deze tijd, als gezin,
 als familie en met vrienden.

Eveline Tijmstra
 Samenleven zonder samen te mogen
 komen vraagt om nieuwe vormen
 van verbinding. Laten we ook in het
 nieuwe jaar blijven omzien naar
 elkaar. Een liefdevol 2021!

Sindo Núñez Queija
 Jozef, Maria en Jezus waren ook
 maar met z'n drieën in die koude stal,
 maar gaven troost, hoop en liefde.
 Dat wens ik voor iedereen!

Froukje de Jonge
 Kerst 2020 wordt bijzonder.
 Het feest van hoop en vrede
 komt als geroepen. Ik wens dat
 u het uitbundig doch gepast kan
 vieren! En #supportyourlocals!

*Wij vroegen een aantal van onze kandidaten
 een kerstgroet aan u te sturen.
 Lees hier hun wensen voor een mooie kerst!*

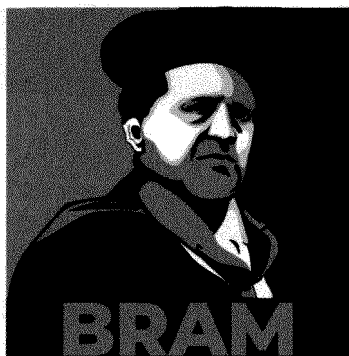

VANUIT DE ORGANISATIE

Partijnieuws

- cda.nl
- [kiescda](http://kiescda.nl)
- [cdavandaag](http://cdavandaag.nl)
- [cdavandaag](http://cdavandaag.nl)

‘BRAM DE PODCAST’

Het Wetenschappelijk instituut voor het CDA en het CDJA hebben de handen ineengeslagen, samen presenteren zij: ‘BRAM de podcast’. Tweewekelijks op vrijdag praten Allard Amelink en André Poortman je bij. Waar de hedendaagse politiek vooral draait om de poppetjes en wie het hardst schreeuwt, doet Bram een stapje terug en richt zich op de heetste hangijzers van het moment. Geïnspireerd door een Bram die dit jaar 100 jaar geleden is overleden: Abraham Kuyper, die niet de personen maar de ideeën centraal stelde in de politiek.

U kunt Bram de podcast beluisteren via cda.nl/wi/podcast-bram

HET CDJA IS OP ZOEK NAAR VRIENDEN!

Vindt u het ook belangrijk dat het geluid van jongeren gehoord wordt in de politiek? Of heeft u warme herinneringen aan het CDJA? Word dan vriend van het CDJA!

Vrienden van het CDJA is opgericht om oud CDJA'ers, betrokken CDA'ers en leden die achteraf mischieten wel spijt hebben dat zij nooit lid zijn geweest de kans te bieden om betrokken te blijven bij het CDJA. Voorzitter Hielke Onnink: "Om onze campagnes te financieren en de opleidingen voor toekomstige CDA-politici betaalbaar te houden is uw steun hard nodig. Het doel is dan ook om na de jaarwisseling meer dan 100 vrienden te hebben ingeschreven! Andere politieke jongeren organisaties slagen erin om op deze manier een groot deel van de kosten te dekken."

VANAF €30 PER JAAR MAAKT U HET VERSCHIL!

Als vriend kunt u kiezen uit drie verschillende vriendschappen: vriend Kurz, Tusk en Merkel. De twee laatstgenoemde vriendschappen geven jaarlijks toegang tot een

exclusieve CDJA-reünistenborrel, waar u ongetwijfeld met heimwee aan terug zult denken.

VRIEND WORDEN?

Kijk gauw op cdja.nl/dit-zijn-wij/word-vriend/

SI
Steenkamp
Instituut

AANBOD STEENKAMP INSTITUUT

Ben jij klaar voor de campagne?

Het Steenkampinstituut heeft een aantal handige digitale modules ontwikkeld waardoor u je goed kunt voorbereiden. Heb jij het CDA-gedachtegoed bijvoorbeeld goed in de vingers? Hoe zou jij dit onder woorden brengen? Kun jij aan je bureu uitleggen waarom je op het CDA stemt? Campagne voeren wordt steeds vaker ook online gedaan. Volg daarom de online module 'Succesvol met social media' waarbij je leert hoe je op de CDA-manier via social media ons geluid kunt laten horen. Ook trainingen staan voor u klaar! In januari organiseren we wederom de online webinar 'Goed met de pers', inmiddels de derde editie in 3 maanden.

Let op! Binnenkort staat de geüpdate versie van Campagnevaardigheden online.

Wees er nog snel bij: de online modules CDA-gedachtegoed - Basis en Ledenwerving & Ledenbinding zijn tijdelijk nog kosteloos te volgen. Het nieuwe jaar begint goed met de Oriëntatie Raadslidmaatschap ook deze bieden wij gratis aan. cda.nl/si

COLUMN
Mirjam

Volg Mirjam Sterk via
dutchieinde.worldpress.com

AANKONDIGING

VERKIEZINGSCONGRES

8 en 9 januari 2021

MEER INFORMATIE VOLGT VIA ONZEWEBSITE
EN DE LEDENWEEKNIEUWSBRIEF

ADVERTENTIE

Om een gemeenschappelijk huis. *Handboek christendemocratie in de praktijk* nu beschikbaar met korting!

Speciaal voor het 40-jarig jubileum van het CDA heeft het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA een 'Handboek christendemocratie in de praktijk' samengesteld. Centraal staat het gedachtegoed van de christendemocratie, de actualiteit daarvan en de vertaling ervan in sociale praktijken. Een must-read voor iedereen die iets wil weten over de christendemocratie of die in de politieke praktijk van alledag 'handen en voeten' wil geven aan de christendemocratie.

UIT TE KNIPPEN KORTINGSCODE:

Het handboek ligt in de boekhandel voor €22,50. Ook online is het handboek te bestellen. Lever deze kortingsbon in bij uw lokale boekhandel en ontvang als CDA-lid **€2,50 korting!**

KORTINGSCODE:
904-11082

*De kortingscode loopt tot 9 maart 2021
ISBN: 9789044645491

Morgen is het *Thanksgiving*. Hét familiefeest bij uitstek. Dit jaar voelt het anders dan vorige jaren. Alleen al omdat het aantal besmettingen per dag hier niet eerder zo hoog is geweest. Daarom waarschuwt het Amerikaanse RIVM om toch vooral niet te gaan reizen naar familie. De kranten staan vol met tips over hoe je nog veilig dit oogstfeest kunt vieren met elkaar. Dat zal veelal buiten gebeuren vermoed ik, aangezien het haardhout vandaag helemaal uitverkocht was bij de Amerikaanse Praxis.

De strijd tegen corona maakt dat we veel missen. Een van de belangrijkste dingen is: school. Mijn kinderen zitten inmiddels al bijna negen maanden thuis achter hun computer hun lessen te volgen. Ze missen het spelen met hun vriendjes enorm. En natuurlijk Nederland. Het is bijna anderhalf jaar geleden dat we als gezin daar waren. We leven niet zo onbezorgd meer als eerder. Altijd bewust van de anderhalve meter, de mondmaskers en het ontsmetten van onze handen. De onbevangingheid is weg.

Toch is er is dit jaar ook veel om dankbaar voor te zijn. De komst van het vaccin heeft veel mensen hoop gegeven. Het einde is in zicht. Het zal helpen om deze donkere winter door te komen, denk ik zo.

En het allerbelangrijkste is dat er na vier jaar *Trumpshow* eindelijk weer iemand aan het roer staat in Amerika die wil verbinden in plaats van verdelen. Ik was bij het Witte Huis toen het nieuws bekend werd dat Joe Biden was uitgeroepen tot aanstaande president. Washington D.C. haalde opgelucht adem. Het was één groot feest. Champagne werd ontkurkt, mensen vielen elkaar in de armen; ik kreeg een brok in mijn keel. Het zal nog niet eenvoudig zijn dit verdeelde land samen te brengen, maar er is weer hoop. En dat is iets om intens dankbaar voor te zijn.

Mirjam Sterk woont tijdelijk in Washington DC vanwege het werk van haar man.

DOE MEE! Kerstpuzzel

Doe mee
en win een
boekenbon van
€ 17,50!

Streep alle woorden weg. Van de letters die overblijven kunt u een zin maken.

Stuur uw oplossing vóór 31 januari 2020 naar redactie@cda.nl of *CDA Redactie, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag*. Onder de juiste inzenders verloten wij vijf boekenbonnen van € 17,50. De oplossing van de vorige puzzel was **Hoera veertig jaar**. De winnaars van de vorige puzzel zijn: P. Strikwerda, Oudemirdum; Rebecca Westdorp, Warmond; P. Wielemaker, Broek op Langedijk; P. Kaarls Wolke, Zoeterwoude; Harry van Gestel, Den Dungen.

C	S	C	H	A	A	T	S	E	N	V	W	H
E	H	V	C	H	O	O	P	E	T	E	E	C
K	D	O	A	O	W	E	R	N	L	R	R	S
V	E	O	C	S	N	O	T	E	E	K	E	P
R	S	R	E	O	B	F	F	N	R	I	L	E
I	N	U	S	E	L	F	E	E	G	E	D	L
E	E	I	G	T	U	A	W	R	L	Z	W	L
N	E	T	E	N	G	R	D	A	E	I	I	J
D	U	Z	K	U	U	R	T	E	E	N	D	T
E	W	I	Z	U	W	S	O	O	M	G	C	J
L	B	C	V	N	D	L	N	E	I	E	E	E
I	J	A	H	U	W	J	E	A	A	T	N	L
K	L	T	A	P	P	E	L	F	L	A	P	K

- APPELFLAP
- CHOCOLADEMELK
- CONFERENCE
- GEBOREN
- HOOP
- KERSTGROET
- KNUFFEL
- NIEUW
- SCHAATSEN
- SLEE
- SNEEUWBAL
- SPELLETJE
- STAL
- VERKIEZINGEN
- VOORUITZICHT
- VRIENDELIJK
- VUURWERK
- WERELDWIJD

OPLOSSING:

